

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

16 FEBRUARI 1994

ONTWERP VAN DECREET

**betreffende de erkenning en de vergunning
van de kabelradio- en kabeltelevisienetten
en betreffende de bevordering van de verspreiding
en de produktie van televisieprogramma's**

HOORZITTINGEN

VERSLAG

**namens de Commissie voor de Media
uitgebracht door de heer M. Bartholomeeussen**

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer W. Seeuws.

Vaste leden : de heren S. De Clerck en G. Geens, mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke en de heren F. Sarens en E. Van Rompuy ;
de heren M. Bartholomeeussen, W. Seeuws, G. Swennen en D. Van der Maelen ;
de heren H. Coveliers, A. Denys en D. Van Mechelen ;
mevrouw M. Dillen ;
de heer H. Olaerts ;
de heer H. Van Dienderen.

Plaatsvervangers :

de heren W. Demuyt en P. Desmet, mevrouw A. Leysen en de heren E. Schuermans en B. Vandendriessche ;
de heren F. Dielens, M. Logist, L. Peeters en J. Vande Lanotte ;
de heren P. Dewael, L. Monset en R. Wierinckx ;
de heer W. Verreycken ;
de heer P. Van Grembergen ;
de heer J. Geysels.

Zie :

157 (BZ 1992)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nr. 2 : Amendementen

INHOUD

1. De Vlaamse kabelmaatschappijen	
1. Samenstelling van de delegatie	
a) Interkabelgroep	5
b) Intermixt	5
2. Uiteenzetting door Senator A. Diegenant en de heer B. Peeters	5
a) Kabeltelevisie vandaag en morgen : een keerpunt	6
b) Toelichting door Senator A. Diegenant	12
c) Toelichting door de heer B. Peeters	14
3. Vragen en opmerkingen van de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Cultuur, met antwoord van de delegatiele- den	
a) De kabelmaatschappijen en de culturele eigenheid van Vlaanderen	14
b) De kabelmaatschappijen en de sociale dimensie van het mediabeleid	15
c) De kabelmaatschappijen en de regionale televisieverenigingen	16
4. Vragen en opmerkingen van de leden van de Commissie, met antwoord van de delegatieleden	
a) Algemene beschouwingen	17
b) Financiële aspecten	18
c) De verhouding tussen de kabel-, telefoon- en computermaatschappijen en de mogelijkheden van de technische samenwerking	19
d) De Europese context	20
e) De vragen van de heer H. Weckx, minister van Brusselse Aangelegen- heden en Cultuur, aan de kabelmaatschappijen	20
II. De Niet-openbare Regionale Televisieverenigingen Vlaanderen (vzw NORTV)	
1. Samenstelling van de delegatie	21
2. Uiteenzetting door de heer J. Drijvers	21
3. Opmerkingen en vragen van de leden met antwoord van de delegatieleden en met tussenkomsten van de heer H. Weckx, minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden	
a) De financiering van de regionale televisieverenigingen	30
b) De 'must-carry' verplichting van de kabelmaatschappijen	31
c) De opdracht van de regionale televisieverenigingen in het huidig en toekomstig medialandschap	32
III. Belgacom	
1. Samenstelling van de delegatie	36
2. Uiteenzetting door de heer B. Kok	36

3. Vragen en opmerkingen van de leden en van de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, met antwoord van de heer B. Kok	
a) Financiële aspecten	37
b) Overlapping van activiteiten en samenwerking met de kabelmaatschappijen	38
c) De ‘andere diensten’	39
d) De decoder	39
e) De rol van de schotelantennes	39
f) Het Europees netwerk inzake transeuropese netwerken	40
g) De problematiek van de straalverbindingen	40

IV. BRTN en VTM

1. Samenstelling van de delegatie	
a) BRTN	40
b) VTM	40
2. Uiteenzetting door de delegatieleden	
a) De heer C. Goossens, administrateur-generaal BRTN	40
b) De heer L. Neels, extern juridisch adviseur	45
3. Vragen en opmerkingen van de leden met antwoord van de heren C. Goossens en L. Neels	
a) De ‘nieuwe diensten’ en de taakverdeling tussen Belgacom, de kabelmaatschappijen, de ‘nationale’ omroepen en de regionale televisieverenigingen	52
b) De decoder	55
c) De rol van de schotelantennes	55
d) Varia	55

V. Filmnet

1. Samenstelling van de delegatie	55
2. Uiteenzetting door de heer J. Mariens	55
3. Vragen en opmerkingen van de leden en van de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, met antwoord van de delegatieleden	
a) De ‘nieuwe diensten’	67
b) De toestemmingsvereiste inzake het doorgeven van omroepen	68
c) De decoder	68

VI. Uitgeversbedrijf Tijd N.V.

1. Samenstelling van de delegatie	69
2. Uiteenzetting door de delegatie	
a) Algemene inleiding door de heer J. Lamers	69
b) Specifieke bemerkingen door de heer P. Huybrechts	70
c) Besluit	72
3. Vragen en opmerkingen van de leden met antwoord van de heren P. Huybrechts en J. Lamers en de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Cultuur	
a) Het gebruik van de BRTN-lijn	72
b) De decoder	72
c) De concrete verwachtingen tegenover de decreetgever	73

DAMES EN HEREN.

In het kader van de bespreking van het ontwerp van decreet betreffende de erkenning en de vergunning van de kabelradio- en kabeltelevisienetten en betreffende de bevordering van de verspreiding en de produktie van televisieprogramma's en de hierop door de Vlaamse regering ingediende amendementen (Stukken 157(BZ 1992)-Nrs. 1 en 2) organiseerde uw Commissie in totaal zes hoorzittingen met de betrokkenen uit de sector : op 13 januari 1994 met de vertegenwoordigers van de Vlaamse kabelmaatschappijen, op 26 januari 1994 met een vertegenwoordiging van de niet-openbare regionale televisieverenigingen Vlaanderen en op 8 februari 1994 met een delegatie van BRTN en VTM, Belgacom, Filmnet en tenslotte Uitgeversbedrijf Tijd N.V.

1. DE VLAAMSE KABELMAATSCHAPPIJEN**1. Samenstelling van de delegatie****a) Interkabelgroep**

Senator A. Diegenant, Voorzitter

De heer S. Waelbers, lid van de stuurgroep van Interkabel

De heer A. Winters, voorzitter van de stuurgroep van Interkabel

b) Intermixt

De heer A. Van Sina, Voorzitter : verontschuldigd

Vervangen door : dhr. B. Peeters, Voorzitter intercommunale Telekempo

De heer J. Therry, Expert Vlaamse Gewestelijke Raad Intermixt

De heer J. Delperdange, Directeur distributie Electrabel-Vlaanderen

De heer P. Van Den Abbeele, Adjunct-secretaris generaal Intermixt

2. Uiteenzetting door Senator A. Diegenant en de heer B. Peeters

De sprekers danken in de eerste plaats de Commissie voor de Media voor de organisatie van de hoorzitting. Zij verheugen er zich over dat de Vlaamse Raad en de Vlaamse regering in een sfeer van openheid en constructieve samenwerking tussen alle betrokkenen aan de herziening van het kabeldecreet van 28 januari 1987 werken.

Ter inleiding verwijzen beide sprekers naar de uitgebreide nota 'Kabeltelevisie vandaag en morgen : een keerpunt' die zowel door Interkabel als door Intermixt wordt onderschreven en die dan ook als eerste onderdeel van de uiteenzetting wordt opgenomen.

a) Kabeltelevisie vandaag en morgen : een keerpunt'

1. België telt vandaag 3,5 miljoen kabeltelevisie-abonnees, waarvan ongeveer 2 miljoen in Vlaanderen, en is met een geraamde kabeltelevisiepenetratie van meer dan 90 % nog steeds het meest bekabelde land ter wereld.

De exploitatie van de kabeltelevisie gebeurt door zuivere interkommunales — ongeveer 35 % van het aantal abonnees — en gemengde interkommunales, telkens met als privé-partner Electrabel — ongeveer 65 %. De privé-concessies zijn in Vlaanderen nagenoeg verdwenen.

Praktisch alle kabelmaatschappijen verdelen niet alleen hetzelfde aantal maar ook dezelfde programma's, namelijk ongeveer 25-27, meestal inbegrepen een mozaïekkanaal, een infoprogramma, gemeentelijke kabeltekst en sinds onlangs ook — als verplicht programma — regionale televisie.

Hiervoor betaalt de abonnee gemiddeld 3.150,-BEF + 473,-BEF auteursrechten + 19,5 % B.T.W. of 4.350,-BEF per jaar.

Bovendien verdelen alle kabelmaatschappijen in Vlaanderen sedert 1986-1987 ook het betaaltelevisieprogramma van FilmNet — thans FilmNet Plus genoemd — dat een gemiddelde penetratie heeft van ongeveer 6,8 %.

Het abonnementsgeld dat FilmNet zijn abonnees hiervoor aanrekent bedraagt 11.940,-BEF per jaar, gebruik decoder en 12 % B.T.W. inbegrepen.

Sedert enkele maanden verdelen de meeste kabelmaatschappijen ook het zogenaamde Movie Channel programma. Voor dit tweede FilmNet-programma betaalt de FilmNet-abonnee geen bijkomend abonnementsgeld. Hij kan echter tegelijkertijd slechts naar één van de twee FilmNet-programma's kijken. De kabelmaatschappijen ontvangen voor beide FilmNet-kanalen een vergoeding van ongeveer 5 % van het abonnementsgeld.

2. Ontstaan in de Verenigde Staten in de jaren 1940, is kabeltelevisie in ons land slechts einde jaren 1960 — begin jaren 1970 tot ontwikkeling gekomen.

Nadat de kabelmaatschappijen gedurende meer dan 15 jaar praktisch alle beschikbare programma's — meestal omroepprogramma's vanuit de verschillende ons omringende landen — via de lucht of via straalverbinding ontvingen en verdeelden, heeft de komst van de satellieten sinds ongeveer 1985 het beschikbare programma-aanbod ten zeerste verruimd.

Bovendien kon het aanbod, na steeds meer van hetzelfde, eindelijk ook meer thematische programma's bevatten — zoals CNN, MTV, Eurosport, Eurostep, enz.

Behoudens het tegen afzonderlijke betaling aangeboden filmprogramma, werden al deze nieuwe programma's opgenomen in het basispakket, bedoeld voor alle abonnees. Zodoende bracht het verruimde en gedifferentieerde aanbod nagenoeg geen bijkomende omzet mee vermits het aantal abonnees maximaal was en het basis-abonnementsgeld niet noemenswaardig kon of mocht aangepast worden.

Alhoewel steeds was voorspeld dat de komst van de satellieten het einde zou betekenen van de kabel, bleek in de praktijk dat in alle bekabelde landen satellieten in die eerste jaren geen bedreiging vormden en de positie van de kabeltelevisie er eerder door versterkt werd.

Dat betekent echter ook dat de kabelmaatschappijen over voldoende kanaalcapaciteit moeten beschikken om soepel te kunnen blijven inspelen op het steeds groter wordend programma-aanbod, niet alleen via omroepsatellieten maar steeds meer via zogenaamde direct broadcast satellieten, gericht op steeds kleinere en goedkoper wordende schotelantennes van de kijkers.

Vermits praktisch alle kabelnetten in Vlaanderen beschikten over een kanaalcapaciteit beperkt tot 300 MHz — max. 28 — 29 kanalen — werd dan ook door alle maatschappijen beslist deze capaciteit uit te breiden tot 450 — 600 MHz — ongeveer 40 — 55 kanalen. Verwacht kan worden dat deze kanaaluitbreiding overal zal gerealiseerd zijn in de loop van de jaren 1994-1995.

Eenzelfde situatie deed zich, in ongeveer dezelfde omstandigheden, eveneens voor in de andere bekabelde landen van Europa — Nederland, Luxemburg, Zwitserland, Duitsland, Oostenrijk, enz. — alsook, en uiteraard met voor-sprong, in de Verenigde Staten en Canada.

3. Twee belangrijke evoluties brengen thans echter mee dat in de ganse wereld de kabeltelevisie op een keerpunt staat, namelijk de evolutie op technisch vlak welke samenvalt met de wereldwijde liberaliseringspolitiek van infrastructuur en diensten op het vlak van de telecommunicatie.

Na de introductie in het begin van de jaren 1980 van de glasvezel, met een nagenoeg ongelimiteerde bandbreedte voor overdracht van tv-signalen over grote afstanden, kwam vóór enkele jaren de digitale transmissietechniek tot ontwikkeling welke, samen met compressie van het beeldsignaal, naast een minimum van verviervoudiging van het aantal mogelijke tv-kanalen per huidige kanaalbreedte, op het scherm de integratie bewerkstelligt van bewegende en stilstaande beelden, tekst, grafische toepassingen en data. Iedere abonnee dient dan wel te beschikken over een digitale decoder om de digitaal gemoduleerde signalen terug om te zetten naar zichtbare tv-beelden.

Deze combinatie van glasvezel-, digitalisering- en compressietechnieken betekent ook voor de bestaande coaxiale kabelnetten, een revolutionaire ontwikkeling inzake kwaliteit, kanaalcapaciteit en aard van de vervoerde signalen. Nieuwe vormen van distributie van audio en video worden aldus mogelijk, maar ook de transmissie van allerlei diensten voor de abonnee en de bedrijfswereld. Dit alles zal zich grotendeels reeds in de tweede helft van de jaren 1990 beginnen te realiseren.

Op deze wijze kan een interactief breedband kabelnet tot stand komen, met een bijna altijd voldoende aantal beschikbare kanalen, dat iedere kabelabonnee een zo uitgebreid en gedifferentieerd mogelijk aanbod biedt, zodat hij 24 uur op 24, niet meer sequentieel maar at random zijn keuze-programma en de door hem gewenste dienst ter beschikking heeft. En dat aanbod bestrijkt het ganse veld van ontspanning, over informatie, educatie, data-communicatie, tot en met telefonie.

Uiteraard hebben deze zelfde nieuwe bijna onbegrensde technische mogelijkheden ook hun gevolgen voor andere industrieën, en dan vooral voor de telecommunicatie-, de computer- en de satellietindustrie.

Zo blijkt onder meer in de Verenigde Staten en Canada dat naast de kabeltelevisie ook de telefoonindustrie en de computerindustrie steeds meer geïnteresseerd zijn in elkaars toepassingen, zowel op het vlak van de telecommunicatie in het algemeen als van de meer gesofistikeerde ontspanning

zoals pay-per-view en video- en audio-on-demand. Tenslotte is er de satellietindustrie. Vandaag reeds worden in de Verenigde Staten de eerste direct broadcast satellieten gelanceerd met meer dan 150 tv-kanalen. Morgen zal ook de Europese Astra-satelliet 180 kanalen naar de schotelantenne zenden. Binnen enkele jaren wordt verwacht, op basis van de productieplannen van de satellietindustrie, dat in Europa meer dan 3.500 kanalen boven ons hoofd beschikbaar zullen zijn.

Aldus kunnen op technisch vlak én kabel én telefoon én satelliet binnen afzienbare tijd dezelfde diensten en dezelfde programma's via dezelfde steeds meer gesofistikeerde procedures aan de kijker en gebruiker aanbieden en blijft er van de vertrouwde en beschermende monopolieposities nog weinig over. De toekomst brengt dan ook of samenwerking of integratie of concurrentie.

4. Vooral in de Verenigde Staten en in Canada sluiten de laatste jaren de belangrijkste kabel-, telefoon- en computermaatschappijen strategische samenwerkingsakkoorden af en investeren samen in research en experimenten om al deze nieuwe technologische mogelijkheden ook commercieel rijp te maken.

En deze samenwerkings- en zelfs fusie-overeenkomsten worden altijd maar belangrijker. Zo ging onlangs de telecommaat­schappij US-West een strategisch partnership aan met de mediagigant Time Warner Entertainment voor de uitbouw van 'Full service — networks en two-way electronic super-highways' en op 13 oktober jongstleden werd aangekondigd dat de Amerikaanse telefoonmaatschappij Bell Atlantic een fusie aangaat met Tele-Communications Inc., de grootste kabeltelevisie-operator van de Verenigde Staten, goed voor meer dan 10 miljoen kabelabonnees. De overeenkomst wordt geraamd op een bedrag van meer dan 30 miljard dollars en is aldus niet alleen financieel één van de belangrijkste in de vennootschaps­wereld, maar zal tevens gestalte geven aan de grootste media-informatiemaatschappij van de wereld. Het absolute samengaan tussen kabel, telefoon en entertainment.

Eenzelfde trend, zij het op kleinere schaal, doet zich ook voor in Europa, waarbij het Verenigd Koninkrijk dienst doet als open poort voor Amerikaanse kabel- en telefoonmaatschappijen en waar door deze maatschappijen tot op heden reeds voor meer dan één miljard pond geïnvesteerd werd, vooral in infrastructuur.

Dat ook inzake programma's voor de toekomst veel omzet en winst verwacht wordt, moge blijken uit de steeds toenemende concentratie van en concurrentiestrijd tussen de belangrijkste Europese mediaconcerns zoals Murdoch, Berlusconi, Canal +, Kirsch, CLT, enz., naast de grote Amerikaanse programmaleveranciers als onder meer Time Warner en Viacom.

Wat betreft de diensten zal de opheffing van de concurrentie­beperkingen in de telecomsector, zoals deze worden gestimuleerd vanuit de Europese Gemeenschap, in de eerstvolgende jaren van enorme invloed zijn op de toekomstige ontwikkelingen in de kabeltelevisiesector.

Vooral de evolutie in Nederland trekt hierbij de aandacht. Vanaf 1995 mag hier van de regering een tweede aanbieder van telecommunicatie-infrastructuur komen. De Nederlandse regering wil dat de energiebedrijven — en eventueel de Nederlandse spoorwegen — én de kabelexploitanten gaan samenwerken om hun bestaande netwerken hiervoor geschikt te maken. Daarmee zou buitenlandse inbreng op het

terrein van de telecominfrastructuur voorkomen moeten worden. De tweede exploitant zou vanaf 1998 ook spraaktelefonie via zijn netwerk moeten kunnen aanbieden. Hierdoor gaat Nederland zelfs verder dan de voorstellen die ter zake binnen de Europese Gemeenschap gedaan werden.

Over al deze nieuwe multimedia-mogelijkheden en hun invloed op de toekomstige rol van de kabelmaatschappijen in een concurrerende Europese context, drukte recent Europees commissaris Karel Van Miert zich uit als volgt : 'Deze technische ontwikkelingen stellen het voortbestaan zelf van de kabelexploitatie als specifieke bedrijfsactiviteit in vraag. Dit voortbestaan zal kapitaal, durf en ondernemerschap vereisen. De kabelexploitanten mochten tot op heden enkel weinig gebruiksvriendelijke toepassingen aanbieden : de passieve verspreiding van bestaande tv-programma's. Daarenboven hadden ze een mooi afgebakend monopolie, dat slechts onlangs door de DBS-satellieten werd doorbroken. De kabelexploitanten hebben evenwel 'know-how' opgedaan wat betreft de uitbouw en het beheer van een universeel netwerk. Maar door wettelijke beperkingen konden zij de verworven 'core competences' niet in andere domeinen exploiteren. De opheffing van de huidige beperkingen op het gebruik van de kabelinfrastructuur voor datadiensten en voor telefoonverbindingen van de besloten gebruikersgroepen kan dit euvel deels verhelpen. In elk geval staan de kabelexploitanten voor nieuwe zware uitdagingen. (-) De overheid zal hierbij een belangrijke rol moeten spelen'.

5. Alle genoemde ontwikkelingen gelden ook in Vlaanderen als evenveel nieuwe kansen en uitdagingen. Hierbij is het zelfs niet de vraag of de kabelmaatschappijen deze evolutie willen volgen of niet. Indien de kabelmaatschappijen er niet in zouden slagen zich inzake visie, know-how, organisatie en investering in snel tempo aan deze evolutie aan te passen, is er voor hen geen toekomst meer. Er is dus geen alternatief.

Maar zoals elders in Europa en Amerika, is in deze komende concurrentiestrijd de kabeltelevisie niet noodzakelijkerwijze vooraf de verliezende partij. Een niet te onderschatten bondgenoot voor de kabel hierbij is zeker de consument, de abonnee zelf waaromtrent het in se allemaal te doen is. Ondanks alle evoluties en ontwikkelingen, al dan niet naar keuze en mits bijkomende betaling, blijft het immers de eerste opdracht van de kabelmaatschappijen, aan alle abonnees een basispakket van programma's aan te bieden tegen een verantwoord commercieel basistarief. Samen met een steeds betere service voor en contact met de abonnee, is deze primaire opdracht ook sociaal van uitzonderlijk belang. Anderzijds vergen bijkomende investeringen om het net verder uit te bouwen noodzakelijkerwijze ook bijkomende inkomsten en omzet. Zoals elders is het ook in Vlaanderen de bedoeling de nieuwe technische mogelijkheden in te zetten om de abonnee een zo gevarieerd mogelijk bijkomend aanbod te bieden. Dit zal moeten gebeuren via een gecodeerd signaal, zodat alleen wie behoefte heeft aan dit bijkomend aanbod ervoor zal moeten betalen.

Vandaag wordt slechts één programma tegen bijkomende betaling aangeboden. De betrokken programmave-rancier levert alle technische, administratieve en promotionele prestaties en betaalt aan de kabelmaatschappij een geringe vergoeding voor de 'huur' van de nodige kanaalcapaciteit. Zonder zich ook maar enigszins te willen begeven op het terrein van de aanbieding van de programma's zelf, zullen de kabelmaatschappijen in gans dit proces een veel grotere rol voor zichzelf opeisen.

Hetzelfde geldt voor de nieuwe diensten. Alhoewel we op dit terrein nog slechts in het prille begin staan, kunnen de kabelmaatschappijen zich ook op dit vlak niet beperken tot het louter ter beschikking stellen, zij het tegen vergoeding, van kanaalcapaciteit. Als eigenaar van de kabelinfrastructuur, waarvoor zij alleen het niet geringe investeringsrisico dragen, is het niet meer dan logisch dat de kabelmaatschappijen beslissen welke diensten tegen welke voorwaarden vervoerd worden.

Wat betreft de telecommunicatie start eerstdaags, op initiatief van de kabeltelevisiesector, overleg met Belgacom en met de respectievelijke overheden.

De kabelmaatschappijen verwachten dan ook dat de Vlaamse overheid, zoals in het buitenland, aan de kabelindustrie de kans zal bieden gebruik te maken van deze nieuwe technologieën en hiertoe een toekomstgericht wettelijk kader zal scheppen.

Hierbij is geen plaats meer voor achterhoede-gevechten in een poging tot negatieve bescherming van het bestaande mediabestel. Indien de kabel niet op een verantwoorde manier gebruik kan maken van deze nieuwe technische mogelijkheden, zal hij vlug in verdrukking komen. In een eerste fase zal snel terrein verloren worden ten voordele van de internationale satellietindustrie met haar honderden kanalen rechtstreeks gericht op de kijker via steeds kleinere ontvangstschotels. Het hoeft geen betoog dat hierop de Vlaamse, zelfs de Europese cultuurpolitiek — onder meer wat betreft must-carry-programma's en promotie van eigen producties — weinig of geen vat zal hebben, met alle gevolgen vanden voor de bescherming van de culturele eigenheid en de economische mediabelangen.

Op gelijkaardige wijze zal het onthouden aan de kabel van kansen inzake telecom- en andere diensten de levensvatbaarheid van de kabel in het gedrang brengen.

Anderzijds zou een verantwoord inspelen op het Europees liberaliseringsbeleid en het geven van kansen op dit vlak aan de kabel, de overheid de mogelijkheid geven via deze weg rechtstreeks mee richting te geven aan de snelle ontwikkeling van wat algemeen genoemd wordt het ontstaan van een 'global information society', waarbij de consument via één infrastructuur en één 'information gate' in zijn woning, toegang zal hebben, op een interactieve manier, tot meerdere databases — zoals nieuws, sport, film, shopping, educatie, enz. — en diensten — telefoon, fax, videoconferentie, enz.

De openbare structuur van zowel de zuivere als gemengde kabelmaatschappijen is een waarborg voor de politieke beleidsmakers om komaf te durven maken met een al te behoudend beleid dat voortdurend achter de feiten aanholt en verzekert hen langs deze weg van een blijvende invloed op het mediagebeuren.

6. In dit perspectief menen de kabelmaatschappijen dan ook te mogen verwachten dat de overheid een wettelijk kader zal scheppen dat voorziet in :

1. Een zo ruim en eenvoudig mogelijke toegang tot het binnen- en buitenlandse programma-aanbod ;

2. Geleidelijke liberalisering van de telecommunicatiediensten, volgens het ritme en de regelgeving van de Europese Unie ;

3. Bescherming van de autonomie van elke kabelmaatschappij om, binnen het wettelijk kader dat bepaalde beperkingen kan opleggen, zelfstandig te beslissen welk aanbod van programma's en diensten over het kabelnet zal vervoerd

worden. Zeggenschap van de kabelmaatschappij over de decoder, als behorende tot en sluitstuk van de kabelinfrastructuur, is hierbij van essentieel belang. Alleen op die manier blijft de kabelinfrastructuur onafhankelijk van het programma- en dienstenaanbod.

De kabelmaatschappijen van hun kant hebben begrip voor de voortdurende zorg van de overheid voor de bescherming en ontwikkeling van de Vlaamse media en van de cultuur in het algemeen. Zoals in het verleden wensen zij hun verantwoordelijkheid ter zake op te nemen en in overleg met de overheid en de media samen te zoeken naar nieuwe kansen welke de technische evolutie biedt om de culturele eigenheid en de economische belangen via het kabelaanbod verder tot ontwikkeling te brengen.

De Vlaamse kabeltelevisiemaatschappijen volgen deze evoluties nauwlettend. Zij spannen zich dagelijks in om het rechtmatig aandeel in deze evolutie niet alleen voor hun gemeenten-opdrachtgevers, maar ook voor hun abonnees te verdedigen. Zij staan hierbij open voor alle vormen van overleg en samenwerking.

Samenvatting

1. België blijft ook vandaag nog het meest bekabelde land van de wereld met een marktaandeel van meer dan 90 %. Van de 3,5 miljoen abonnees wonen er 2 miljoen in Vlaanderen. Het programma-aanbod is bij nagenoeg alle exploitanten gelijk. De toename van het aantal satellietkanalen, die in de Verenigde Staten niet het einde maar juist de doorbraak van de kabel voor gevolg had, noopt de kabelmaatschappijen tot modernisering van de netten. Zo zal Europa in 2004 kunnen kijken naar 3.500 satellietkanalen.

2. Twee belangrijke evoluties maken dat de kabeltelevisiesector zich op een keerpunt bevindt : de digitalisering en de liberaliseringspolitiek inzake de media. Door toepassing van de nieuwste technieken komt een interactief breedbandnet tot stand met een veelheid aan kanalen. Ook andere industrieën doen hun voordeel bij digitalisering en compressie van signalen. In Noord-Amerika beloeren kabeltelevisie-, computer- en telefoonindustrie mekaar. Zij hebben allemaal de kennis in huis om mekaars producten tot bij de klant te brengen. Het wordt dus samenwerken, integreren, concurreren of verdwijnen. Het is in dit licht dat fusies van US-West/Time Warner Entertainment of Bell Atlantic/Tele-Communications Inc. moeten bekeken worden. Europa maakt kennis met de concentratie- en concurrentiepogingen van Murdoch, Berlusconi, Canal Plus, Kirsch, of CLT. Nederland, waar vijf jaar geleden de kabel door de Commissie Zegveld virtueel werd opgedoekt ten voordele van de PTT, wil vanaf 1995 een tweede aanbieder van de telecom-infrastructuur. De regering zet de Spoorwegen, de PTT, de energie- en kabelbedrijven aan tot samenwerking voor de lange verbindingen met glasvezel. In 1998 zal bovendien in gans Europa het telefoonmonopolie doorbroken worden.

3. Die ontwikkelingen dwingen de Belgische kabelexploatanten tot aanpassing ; het is dat . . . of verdwijnen. De klant, om wie het allemaal gaat, is de objectieve bondgenoot van de kabelmaatschappij. De eerste en sociale plicht van de kabeltelevisie is om aan zijn klant een basispakket te leveren tegen een aanvaardbaar tarief. Service en bereikbaarheid zijn de sleutelwoorden. De klant die meer wil, bijkomende radio- of tv-programma's, dataverkeer of andere nieuwe diensten, kan dan betalen voor die 'geïndividualiseerde' diensten. De decoder, het technische sluitstuk voor het beheren van die elektronische verkeersstromen, moet in handen blijven van

de kabelexploitant. Alleen op die manier blijft de kabelinfrastructuur onafhankelijk van het programma- en diensten-aanbod.

4. De kabelmaatschappijen verwachten dan ook dat de overheid het wettelijk kader zal scheppen :

— om een ruime en eenvoudige toegang naar binnen- en buitenlandse aanbieders mogelijk te maken ;

— naar de liberalisering van de telecomdiensten, volgens ritme en regels van de Europese Unie ;

- om de autonomie van de kabelexploitanten te vrijwaren bij de samenstelling van het programma- en dienstenpakket, waarbij de decoder behoort tot de kabelinfrastructuur.

De kabelmaatschappijen begrijpen de zorg van de Vlaamse overheid inzake bescherming en ontwikkeling van de Vlaamse cultuur. Zij beschouwen zich als bondgenoten bij het zoeken naar kansen om de culturele eigenheid en de economische belangen via het kabelaanbod te vrijwaren en te ontplooien. Wil de overheid nog enige impact behouden op het tv-aanbod, zowel programma's als diensten, zal zij een lange termijn visie moeten ontwikkelen en zich niet meer bezighouden met achterhoedegevechten. Door in te spelen op het Europese liberaliseringsbeleid en bijgevolg de kansen van de kabelexploitanten gaaf te houden, kan de overheid het kader creëren waarbinnen de 'global information society' kan ontstaan.

De openbare structuur van zowel de zuivere als gemengde kabelmaatschappijen is een waarborg voor de politieke beleidsmakers om komaf te durven maken met een al te behoudend beleid dat voortdurend achter de feiten aanholt en verzekert hen langs deze weg van een blijvende invloed op het mediagebeuren.

De kabelmaatschappijen volgen de media-ontwikkelingen op de voet en verdedigen zowel voor hun klanten als hun gemeenten-opdrachtgevers hun rechtmatig aandeel in deze evolutie. Zij staan hierbij open voor alle vormen van overleg en samenwerking.

b) Toelichting door Senator A. Diegenant

Senator A. Diegenant geeft volgende aanvullende commentaar bij de bovenstaande nota.

De spreker benadrukt in de eerste plaats dat Vlaanderen de dichtst bekabelde regio van de wereld is en dat de 21 kabelmaatschappijen ongeveer 2 miljoen abonnees tellen.

Vervolgens wijst hij erop dat de telecommunicatie door de nieuwe technieken die zich aankondigen op een keerpunt staat. Hierdoor zal de sector een enorme expansie kennen. Tot nu toe beperkte de opdracht van de kabelmaatschappijen er zich toe via kanalen beelden en klank te verdelen. Op dit vlak doen zich momenteel twee belangrijke evoluties voor. Enerzijds wordt door het gebruik van digitale compressie-technieken het aantal kanalen feitelijk onbeperkt gemaakt, anderzijds wordt door het gebruik van satellieten het programma-aanbod enorm uitgebreid. Aangenomen mag worden dat in 2004 ongeveer 3.500 satellietkanalen voor telecommunicatie — verspreiding van zowel beeldmateriaal als data-communicatie — en telefonie naar de aarde gericht zullen zijn.

Het grote belang van deze technologische vooruitgang bestaat erin dat de verspreiding van beelden en het gebruik van

telefonie en computer in de toekomst volledig geïntegreerd zullen worden. De 21ste eeuw wordt de eeuw van de telecommunicatie, en hij hoopt dat Vlaanderen hieraan ten volle zal kunnen deelnemen. Met het bestaan van de kabelmaatschappijen en de netten van Belgacom beschikt Vlaanderen reeds over belangrijke troeven, maar zoals in de jaren 1960 grote investeringen in wegenbouw een noodzakelijke voorwaarde voor economische expansie vormden, zijn investeringen in wat de spreker 'telecommunicatie-autostrades' noemt de noodzakelijke voorwaarde voor economische expansie in de 21ste eeuw. Hij hoopt dan ook dat Vlaanderen niet zal nalaten deze noodzakelijke investeringen te realiseren ; dat naast een integratie van de reeds aanwezige netten.

Een optimale benutting van de mogelijkheden van de telecommunicatie-revolutie veronderstelt een nauwe samenwerking tussen alle betrokkenen in de Vlaamse telecommunicatie-wereld. Ook in het buitenland noteert men een toenemende samenwerking tussen de verdelers van beeldmateriaal, de verspreiders van data en de telefoonmaatschappijen om de integratie van beeld, klank en data optimaal te realiseren.

De spreker stelt vervolgens dat de kabelmaatschappijen vragende partij zijn om deze samenwerking op gang te brengen. De kabelmaatschappijen zelf hebben zich al verenigd — getuige het gezamenlijk optreden in deze Commissie — en de spreker wijst erop dat de Vlaamse consument hier reeds de positieve gevolgen kan ervaren. Senator A. Diegenant illustreert dit aan de hand van de recente onderhandelingen met RTL-TVI over de betaling van de auteursrechten van deze zender. Deze betaling zal in de toekomst door de zender zelf gebeuren, en niet langer door de kabelmaatschappijen, wat het abonnementsgeld gunstig zal beïnvloeden.

Senator A. Diegenant vervolgt dat de kabelmaatschappijen er zich over verheugen dat zij door de aangekondigde decreetswijziging voortaan ook telecommunicatie-diensten zullen kunnen aanbieden. In dit verband wenst de spreker duidelijk te stellen dat het sluitstuk van dergelijk integraal communicatienetwerk, namelijk de **decoder** — sluitstuk waarop eindapparatuur zoals computers, videoschermen en registratie-apparatuur aangesloten kunnen worden — een volledig onderdeel van het net vormt en dat de kabelmaatschappijen hier dus de volledige zeggenschap over wensen te bewaren. De kabelmaatschappijen pleiten daarentegen wel voor het bestaan van een vrije markt voor de productie van decoders.

De kabelmaatschappijen wensen tevens in te spelen op de liberalisering van de telecommunicatie-diensten, en in dit verband dringen de kabelmaatschappijen aan op overleg met Belgacom. De kabelmaatschappijen pleiten voor het behoud van hun autonomie, maar zij zijn ten volle bereid hun medewerking te verlenen aan een overheidsbeleid dat zowel aandacht heeft voor de economische als voor de culturele aspecten van het telecommunicatiebedrijf.

Tenslotte wijst Senator A. Diegenant op de financiële aspecten van het kabelbedrijf. Een multifunctioneel gebruik van de kabel, van de gedane investeringen, resulteert in een goedkopere dienstverlening, bijvoorbeeld inzake televisie-programmeverdeling. Een aantal multi-mediatoepassingen wordt pas zinvol indien de kabelnetten onderling verbonden zijn. Het is noodzakelijk dat de wetgever deze mogelijkheid, samen met de regelgeving inzake de decoder, voorziet in zijn decreten.

De kabelmaatschappijen hebben ook af te rekenen met de concurrentie van de schotelantennes. De installatie van dergelijke antenne vereist weliswaar een grote investering, maar

eens in werking, zijn de exploitatiekosten beperkt en is er bovendien geen enkele controle op de ontvangst. De kabelmaatschappijen daarentegen hebben belangrijke werkingskosten en zijn onderhevig aan een regelgeving die de kabelmaatschappijen er onder meer toe verplicht de regionale televisieverenigingen een gratis kanaal aan te bieden en auteursrechten te betalen tenzij de omroepinstituten hen hiervan vrijstellen. Deze oneerlijke concurrentie dreigt op termijn de leefbaarheid van de kabelmaatschappijen in het gedrang te brengen.

c) Toelichting door de heer B. Peeters

De heer B. Peeters sluit zich volledig aan bij de uiteenzetting van senator A. Diegenant.

De spreker wenst slechts één element te benadrukken, namelijk het grote belang dat de kabelmaatschappijen aan de zeggenschap over de decoder hechten. De kabelmaatschappijen moeten aansluiting kunnen vinden bij de uitzonderlijk snelle technologische evolutie in de telecommunicatiesector. Dit impliceert echter dat het contact met de abonnee gevrijwaard moet blijven, zoniet verliezen de kabelmaatschappijen de zin van hun bestaan. Concreet betekent dit dat de kabelmaatschappijen de volle bevoegdheid over de decoder moeten krijgen, en dat deze als volwaardig onderdeel van het net beschouwd moeten worden.

Spreker vraagt tenslotte dat de kabelmaatschappijen wat meer tijd geboden zou worden om de nieuwe ontwerp teksten van decreet van nabij te bestuderen, om aldus hun opmerkingen nog te kunnen overmaken.

3. Vragen en opmerkingen van de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Cultuur, met antwoord van de delegatieleden

a) De kabelmaatschappijen en de culturele eigenheid van Vlaanderen

De minister stelt vast dat de kabelmaatschappijen zo goed als volledige vrijheid vragen inzake het doorgeven van programma's en diensten. Tegelijkertijd wil de kabel zijn verantwoordelijkheid opnemen en met de overheid zoeken naar nieuwe kansen om de culturele eigenheid en de economische belangen tot ontwikkeling te brengen.

Gesteund door de hele Vlaamse Raad verdedigde de Vlaamse Gemeenschap in de GATT-onderhandelingen de bescherming van deze culturele eigenheid. Op hetzelfde ogenblik vragen verschillende kabelmaatschappijen de doorgifte van TNT & Cartoon, een zender die door de Vlaamse omroepen, op zijn minst, niet gewenst wordt, en die de kijkgewoonten in Vlaanderen en inzonderheid van de jeugd zal wijzigen.

De minister vraagt op welke wijze de kabel dan een inbreng denkt te doen voor de culturele eigenheid ?

Senator A. Diegenant antwoordt dat de kabelmaatschappijen, die in feite transportmaatschappijen zijn, wel degelijk de culturele eigenheid van de Vlaamse gemeenschap wensen te beschermen. Zij hebben dan ook geen moeilijkheden met de dwingende bepalingen van de regelgeving ter zake, maar zij wijzen er terzelfdertijd op dat het Vlaamse publiek zich niet in het keurslijf van een televisie-aanbod uit één taalge-

bied wenst te laten opsluiten. Dit in fel contrast met de Franse gemeenschap, die grotendeels georiënteerd blijft op Frans-talige — zij het eigen, zij het buitenlandse — programma's, wenst de Vlaamse kijker zowel toegang tot het aanbod van Vlaamse, Franse, Engelse en andere buitenlandse zenders. Hij stelt vast dat via schotelantennes het programma TNT & Cartoon vrij opgevangen kan worden. Abonnees van de kabelmaatschappijen vragen op hun beurt naar dit programma.

De heer B. Peeters pleit voor het opstellen van een **gedragscode** die duidelijk zou weergeven welke programma's doorgegeven mogen worden. Dergelijke gedragscode zou zowel de bescherming van het eigen cultureel goed via de kabel als de bescherming tegen een overvloed aan ongewenste programma's — zij het vanwege de aantasting van taal of culturele tradities, zij het vanwege de overtreding van bepaalde morele codes — op het oog moeten hebben. Bij de invoering van dergelijke gedragscode kunnen de kabelmaatschappijen een belangrijke rol spelen omdat zij een sleutelpositie innemen inzake het doorgeven van programma's.

De minister is het idee van een gedragscode wel genegen, en hij pleit ervoor dat ook de omroepen bij de uitwerking van dergelijke denkpiste betrokken zouden worden.

Hij voegt er nog aan toe dat zijn pleidooi voor het behoud van de culturele eigenheid niet geïnterpreteerd mag worden als een pleidooi voor een 'getto-opstelling' van de Vlamingen. Het feit dat de minister toelating heeft gegeven om de Franse kunstzender ARTE op het Vlaamse scherm toe te laten, is de beste illustratie voor deze stelling. De minister is van mening dat er pas een positieve oplossing voor het probleem van de culturele eigenheid gevonden kan worden indien men op Europees vlak tot een herziening van de Europese Richtlijn Televisie Zonder Grenzen kan komen en indien men niet langer enkel rekening zal houden met de notie 'land van herkomst' maar ook met het 'land van ontvangst'. Hier ligt een belangrijke opdracht voor de ministers van cultuur.

b) De kabelmaatschappijen en de sociale dimensie van het mediabeleid

Vervolgens stelt de minister vast dat het voorliggend ontwerp van decreet en de amendementen erop aan de kabelmaatschappijen een grote vrijheid geven ; die vrijheid veronderstelt ook verantwoordelijkheid.

De kabel gaat uit van een opdeling in de toekomst van het aanbod : een basispakket en een aanvullend pakket tegen extra betaling. Het verheugt de minister dat de kabel daaraan een sociale dimensie wil geven. Voor hem is het essentieel dat de kabel ervoor zorgt dat aan alle Vlaamse kijkers zonder extra betaling een grote verscheidenheid van programma's — de cultureel belangrijke programma's en in elk geval de eigen Vlaamse programma's — aangeboden worden.

Haaks op een democratisch ontwikkelingsproces staat het opdelen van de kijkers in degenen die kunnen betalen en in degenen die dat niet of minder kunnen. Initiatieven met betaling voor het aanbod (betaalomroep, **pay per view**, **pay per event**) zijn interessant voor de kabel omdat ze betalen om op de kabel te komen. Met alle investeringen die gebeuren en nog zullen gebeuren moet het verleidelijk zijn om vooral omroepen met een dergelijk aanbod kansen te geven.

Op welke wijze willen de kabelmaatschappijen die sociale dimensie realiseren ?

Senator A. Diegenant antwoordt dat het door hem geciteerde voorbeeld van de betaling van de auteursrechten door een buitenlandse zender, in casu RTL-TVI, een duidelijk voorbeeld is van de optie van de kabelmaatschappijen om een sociaal geïnspireerd tariefbeleid te voeren. De auteursrechten stijgen snel, waardoor ook het abonnementsgeld stijgt en bepaalde cliënten uit de boot dreigen te vallen. Door de auteursrechten zo veel mogelijk op de zenders zelf af te wendelen, hopen de kabelmaatschappijen het abonnementsgeld binnen ieders bereik te kunnen houden. Het negotatiebeleid dat ten aanzien van RTL-TVI werd gevoerd zal dan ook voortgezet worden ten aanzien van andere buitenlandse commerciële zenders. Op die manier hopen de kabelmaatschappijen voor een zo laag mogelijk abonnementsgeld een zo groot mogelijk aantal programma's te kunnen aanbieden. Volgens de spreker is dit een duidelijk voorbeeld van het sociaal engagement van de maatschappijen.

Tevens wordt hierdoor een transfer van financiële middelen vanuit Vlaanderen naar andere gewesten en landen afgeremd. Spreker signaleert dat hoe meer diensten de kabelmaatschappijen op basis van de door hen gerealiseerde investeringen kunnen leveren, hoe goedkoper hun algemene informatiediensten, namelijk deze naar het grote publiek toe, geleverd kunnen worden.

De huidige tarieven blijven gunstig in vergelijking met de installatie- en onderhoudskosten van een eigen huisantenne ; voor instellingen als ziekenhuizen rusthuizen worden nog goedkopere tarieven gehanteerd.

De heer B. Peeters meent dat het de plicht is van de kabelmaatschappijen om de prijs van het abonnement zo laag mogelijk te houden, ook uit economische overwegingen : de kabelmaatschappijen moeten concurrentieel blijven met de schotelantennes, temeer omdat de eigenaars van een schotelantenne een ongelimiteerde toegang krijgen tot het binnen- en buitenlands programma-aanbod. De spreker verwijst in dit verband naar de auteursrechten die de kabelmaatschappijen voor de openbare omroepen binnen hun dienstgebied een tweede maal dienen aan te rekenen (cfr. rechtspraak Hof van Cassatie) en waarvan de eigenaars van schotelantennes vrijgesteld zijn (cfr. toelichting senator A. Diegenant). Het bedrag dat de abonnee in dit geval een tweede keer betaalt zou voor een betere dienstverlening met een verhoogde sociale dimensie dienstig kunnen zijn.

c) De kabelmaatschappijen en de regionale televisieverenigingen

Tenslotte heeft de minister een vraag met betrekking tot het doorgeven van de programma's van de regionale televisieverenigingen.

De minister is er zich van bewust dat de zendgebieden van de regionale televisie niet samenvallen met de gebieden die per hoofdstation worden bestreken, wat tot praktische problemen kan leiden. Afgesproken was dat de doorgifte van de regionale televisie op een pragmatische wijze zou worden geregeld.

De minister moet tot zijn spijt echter vaststellen dat er nog problemen in verband met het doorgeven van regionale televisie zijn. Zo is de pionier, AVS, nog steeds niet in het arron-

dissement Oudenaarde en in een gedeelte van het arrondissement Gent te ontvangen.

Nieuwe regionale televisieverenigingen zullen nog dit jaar starten. Kan de kabel garanderen dat alle regionale televisieverenigingen zeer vlug in het hen toegekende zendgebied kunnen worden ontvangen ?

Senator A. Diegenant antwoordt dat de kabelmaatschappijen geen probleem hebben met de decretale bepalingen. Zij verdelen thans **alle** Vlaamse televisie- en radio-programma's en zijn dan ook bereid de programma's van de regionale televisieverenigingen gratis door te geven. Momenteel plegen de verschillende maatschappijen overleg inzake de problematiek van de afbakening van de territoria van de kabelmaatschappijen en de regionale televisieverenigingen, en men hoopt hier spoedig tot een oplossing te kunnen komen.

De heer B. Peeters voegt eraan toe dat de kabelmaatschappijen welwillend en soepel staan tegenover de zendgemachtigde regionale televisieverenigingen, maar dat de kabelmaatschappijen dan ook dezelfde soepelheid verwachten vanwege deze televisieverenigingen. Zo is de inplanting van een antennestation niet altijd geschikt ten opzichte van de geografische omschrijving van een NORT-gebied. Men kan van de kabelmaatschappijen moeilijk verwachten dat zij een volledig kanaal ter beschikking stellen voor een zeer beperkt aantal abonnees. Op die manier wordt zowel het aantal beschikbare kanalen als de kostprijs voor de abonnees gehypothecerd. De in de amendementen op het kabeldecreet naar voor geschoven time-sharingformule zou in dit verband een werkbare oplossing kunnen bieden.

Het antwoord van de vertegenwoordigers van de kabelmaatschappijen voldoet niet volledig voor de minister. Zo maken de kabelmaatschappijen grote problemen rond de decretaal opgelegde kosteloze doorzending van de programma's van de regionale televisieverenigingen, terwijl dit voor VTM, waarvan de kosteloze doorzending niet decretaal is opgelegd, blijkbaar geen probleem is. Tegen deze achtergrond is de kritiek die de kabelmaatschappijen regelmatig moeten aanhoren dan ook niet ongegrond.

De minister voegt er nog aan toe dat het absoluut noodzakelijk is om in de sector van de telecommunicatie tot een consensus tussen alle betrokken partijen te komen, consensus die dan vertaald kan worden in de decreetgeving. Indien men hierin niet slaagt, zal de minister, van welke politieke kleur hij ook is, er nooit in slagen de decreetgeving effectief afdwingbaar te maken.

4. Vragen en opmerkingen van de leden van de Commissie, met antwoord van de delegatieleden

a) Algemene beschouwingen

De heer **D. Van der Maelen** benadrukt het groot maatschappelijk belang van het dossier dat momenteel ter tafel ligt, en hij is dan ook verheugd dat de leden van de Commissie de mogelijkheid krijgen om zich via hoorzittingen met de betrokkenen optimaal te documenteren.

De heer **H. Van Dienderen** vreest dat de informatie-revolutie, net zoals de agrarische en de industriële revolutie, de duale samenleving nog zal accentueren en dat ze een nieuwe kloof tussen de bevolking teweeg zal brengen, namelijk deze tussen de informatie-arme en de informatie-rijke burger. De

spreker vraagt zich af of en hoe de kabelmaatschappijen het ontstaan van dergelijke kloof zullen voorkomen, en, hierbij aansluitend, of de kabelmaatschappijen kunnen garanderen dat een kwalitatief hoogstaand programma-aanbod ook in de toekomst betaalbaar zal blijven. Tenslotte vraagt hij de aandacht voor de gebruiksvriendelijkheid van de apparatuur, inzonderheid voor groepen als senioren.

Senator A. Diegenant antwoordt dat het absoluut niet in de bedoeling ligt van de kabelmaatschappijen om een kloof tussen informatie-rijken en informatie-armen te scheppen, integendeel. Hij meent dat de informatie-maatschappij juist aan iedereen de kans zal geven om zich goed te informeren. Hij stelt wel dat er inzake de verspreiding van de kennis van de nieuwe communicatietechnieken een belangrijke rol is weggelegd voor de organisaties van volkswontwikkeling, ook op gemeentelijk vlak. Hij stelt tevens dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen algemene en gerichte informatie.

De heer B. Peeters voegt eraan toe dat de wens van de kabelmaatschappijen om volledige zeggenschap te krijgen over de decoder reeds een belangrijke waarborg vormt voor een optimale gebruiksvriendelijkheid, ook ten opzichte van bijvoorbeeld bejaarden. De spreker is het er ook niet mee eens dat de apparatuur gebruiksonvriendelijk zou zijn. Volgens hem biedt de moderne apparatuur juist de kans om op de meest eenvoudige manier toegang te krijgen tot de meest geavanceerde informatie-bestanden.

Het feit dat de kabelmaatschappijen alle mogelijkheden willen vervatten in één decoder in plaats van meerdere decoders bij de gebruikers toe te laten is op zich een antwoord. De kloof tussen de info-arme en info-rijke burgers dient vermeld door de segmentatie, waarbij een zo ruim mogelijk en verscheiden aanbod in het basispakket moet opgenomen zijn, terwijl het overige slechts volgens interesse en mits betaling door de geïnteresseerden op de kabel gebracht moet worden.

b) Financiële aspecten

De heer G. **Geens** vraagt welke de investeringskost voor de uitbouw van het kabelnet is geweest, en op welke termijn het net wordt afgeschreven.

Senator A. Diegenant antwoordt dat deze investering voor de Interkabelgroep momenteel 9.500 frank aan **netto-boek**-waarde per abonnee bedraagt. Al wie het vraagt wordt aangesloten. De aanschaffingswaarde voor nieuwe investeringen bedraagt bij Interelectra (Limburg) ongeveer 14.000 frank per abonnee, waarbij het elektronisch materiaal wordt afgeschreven op 5 jaar, het overige materiaal op 20 jaar.

Bij de gemengde intercommunales bedraagt deze investering momenteel ongeveer 10.000 frank per abonnee, bedrag dat zal evolueren in functie van de mate waarin de kabelmaatschappijen op de technische mogelijkheden zullen kunnen inspelen. Voor wat de afschrijvingen betreft, werken de gemengde intercommunales met een periode van 5 jaar voor de elektronische en 10 à 20 jaar voor de overige apparatuur, afhankelijk van de aard van de investeringen.

Senator A. Diegenant voegt er nog aan toe dat voor gans België de aanschaffingswaarde van het bestaande kabelnet op 70 miljard frank geraamd kan worden.

c) De verhouding tussen de kabel-, telefoon- en computermaatschappijen en de mogelijkheden van de technische samenwerking

De heer G. **Geens** vraagt nadere toelichting bij de technische mogelijkheden van de kabel in vergelijking met deze van de telefonie. Hij vraagt tevens welke technische mogelijkheden er vandaag bestaan om het kabelnet intensiever te benutten, en hij verwijst naar het voorbeeld van de speech technology.

De heer **D. Van der Maelen** wijst op de belangrijke internationale samenwerkingsverbanden en zelfs fusie-operaties die zich in de sector van de telecommunicatie voordoen, en hij vraagt zich af of de Vlaamse telecommunicatiesector wel voldoende gewapend is om op termijn in dergelijk landschap te overleven. Volgens hem is dit enkel mogelijk indien de betrokkenen intensief gaan samenwerken, en hij vraagt dan ook of er momenteel reeds gedacht wordt aan concrete vormen van samenwerking tussen Vlaamse kabel- en computermaatschappijen en Belgacom.

Dezelfde spreker vraagt of de kabelmaatschappijen meer toelichting kunnen geven bij deze samenwerking tussen kabel-, telefoon en computermaatschappijen in andere Europese landen.

Ook de heer **M. Bartholomeeussen** vraagt de stand van zaken inzake de samenwerking tussen de kabelmaatschappijen en Belgacom, zowel op technisch als beleidsmatig vlak.

Inzake de technische mogelijkheden van de kabel in vergelijking tot de telefoon, antwoordt senator A. Diegenant dat de digitale techniek die momenteel wordt ingevoerd het mogelijk maakt dat de kabel alles zal kunnen : de kabel zal zowel beelden, woorden, klanken als data kunnen vervoeren. Technisch is dit nu reeds mogelijk. Dit betekent dat kabel- en telefoonmaatschappijen elkaars rechtstreekse concurrenten worden, fenomeen dat zich nu reeds voordoet in de VS, of dat deze maatschappijen complementair gaan werken.

In het licht van deze wetenschap zijn de kabelmaatschappijen een absolute voorstander van overleg en samenwerking met Belgacom. De kabelmaatschappijen hebben reeds maanden geleden een officiële vraag tot Belgacom gericht om een gesprek over de integratie van de kabel- en telefoonnetten op gang te brengen, maar senator A. Diegenant betreurt dat hierop vanwege Belgacom — B. Kok — tot nu toe slechts een vaag antwoord is gekomen. De spreker is ervan overtuigd dat een samenwerking tussen de Vlaamse kabelmaatschappijen en Belgacom gans Vlaanderen en met name de Vlaamse economie en de Vlaamse consument ten goede zou komen. Hij hoopt dan ook dat de kabelmaatschappijen in hun pogingen om tot een samenwerking te komen met Belgacom gesteund zullen worden door de Vlaamse Raad en de Vlaamse regering.

De heer B. Peeters voegt er nog aan toe dat indien de kabelmaatschappijen en Belgacom inderdaad tot een samenwerkingsverband kunnen komen, dit zowel voor Belgacom als voor de kabelmaatschappijen voordelen zal hebben waarvan uiteindelijk ook de consument de vruchten zal plukken. Zo is het voor wat de kabelmaatschappijen betreft duidelijk dat het aandeel dat de inkomsten uit abonnementsgeld momenteel in het totaal uitgavenpakket bekleedt — 95% — in de toekomst zal moeten dalen, willen de kabelmaatschappijen een klant-vriendelijk imago verkrijgen.

Wat de samenwerkingsverbanden in het buitenland betreft, hierover zijn de kabelmaatschappijen enkel geïnfor-

meer via A.I.D. en de pers. Hieruit blijkt wel dat de vroegere gebiedsafbakening tussen kabel-, computer- en telefoonbedrijven vervaagt en dat er overal grootschalige samenwerkingsverbanden kunnen ontstaan tussen de makers en de verdelers van programma's. Hierin wensen de distributeurs een redelijke participatie indien hun infrastructuur daar drager van kan zijn.

De minister voegt er nog aan toe dat hij momenteel bilateraal overleg pleegt met de top van Belgacom, maar dat hij hoopt dat ook Belgacom door de Commissie van de Media uitgenodigd zal worden voor een informatief gesprek.

d) De Europese context

De heer **D. Van der Maelen** vraagt of er momenteel op Europees niveau reeds strategisch belangrijke beslissingen in de sector van de telecommunicatie zijn genomen, en zo ja, of het dan niet aangewezen zou zijn dat het Vlaams beleid zich hieraan zou spiegelen. Zoniet dreigt de Vlaams- Belgische regelgeving in conflict te komen met de Europese wetgeving, wat gezien de ervaring met het kabeldecreet van 28 januari 1987 niet wenselijk is.

e) De vragen van de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Cultuur aan de kabelmaatschappijen

De heer **H. Van Dienderen** sluit zich aan bij de vragen en bemerkingen van de minister die volgens hem getuigen van een brede sociale en culturele bekommernis. Hij betreurt echter dat de vertegenwoordigers van de kabelmaatschappijen ontoereikende of vage antwoorden hebben gegeven, reden waarom hij de vragen van de minister terug wil opnemen.

Zo zijn de kabelmaatschappijen volgens de heer H. Van Dienderen veel minder coöperatief tegenover de regionale televisieverenigingen dan gesuggereerd in hun antwoord, en hij verwijst in dit verband naar het ook door de minister aangehaalde voorbeeld van de pionier, AVS, dat in het arrondissement Oudenaarde en een gedeelte van het arrondissement Gent nog steeds niet ontvangen kan worden.

De kabelmaatschappijen stellen wel dat zij de bestaande regelgeving aanvaarden, maar niettemin liggen diezelfde kabelmaatschappijen aan de basis van niet-legale experimenten als de kabelkrant en teletekst. De spreker vraagt dan ook hoe dergelijke tegenstrijdigheden verzoend kunnen worden.

Vervolgens vraagt de spreker zich af of het idee van een zogenaamde gedragscode die de culturele en sociale waarden moet vrijwaren wel geloofwaardig overkomt wanneer men constateert dat de kabelmaatschappijen er vandaag voor pleiten de programma's van TNT & Cartoon op de Vlaamse beeldbuis te brengen. Of moet er volgens de kabelmaatschappijen binnen dergelijke gedragscode plaats zijn voor een station als TNT & Cartoon ?

De heer **M. Bartholomeeussen** knoopt aan bij de bezorgdheid van de minister over de bescherming van de culturele eigenheid van de Vlaamse gemeenschap. Hij stelt vast dat de kabelmaatschappijen ter zake aan strikte regels onderworpen zijn, terwijl de controle op de schotelantennes zo goed als onbestaande is. Hoe denkt de minister de bescherming van de eigen cultuur af te dwingen van de eigenaars van schotelantennes ?

Wat experimenten als de kabelkrant en teletekst betreft, antwoordt Senator A. Diegenant dat de **kabelmaatschappij**-en nu definitief aanvaard hebben dat dergelijke activiteiten buiten hun wettelijk bevoegdheidsterrein liggen. De opdracht van de kabelmaatschappijen is het transport, en niet de productie van beeldmateriaal.

Inzake TNT & Cartoon herhaalt Senator A. Diegenant zijn vroegere bedenking, namelijk dat het voor de eigenaars van schotelantennes wél mogelijk is om zonder enige belemmering programma's als TNT & Cartoon te ontvangen. De kabelmaatschappijen zijn dan ook gedwongen om een aanvraag tot doorgifte van TNT & Cartoon te doen. Het betreft hier een goed voorbeeld van de discriminatie tussen de kabelmaatschappijen en de eigenaars van schotelantennes.

De heer B. Peeters voegt eraan toe dat er inzake TNT & Cartoon nog geen enkel contract getekend is, en dat het dan ook voorbarig is te stellen dat de kabelmaatschappijen dit programma in de toekomst zullen doorzenden. Er stelt zich trouwens voor dat programma een probleem indien het in een basispakket zou opgenomen worden.

Hierbij aansluitend pleit de spreker wel voor de invoering van het systeem van segmentatie van het aanbod van de kabelmaatschappijen, systeem dat erin bestaat dat een basispakket aan beelden en diensten aan elke abonnee aangeboden wordt, terwijl tegen extra betaling ook extra beelden — bv. TNT & Cartoon — en extra diensten — bv. economische en bancaire gegevens — verkrijgbaar zouden zijn. Ook in dergelijk systeem speelt de decoder een cruciale rol.

Tenslotte voegt de spreker eraan toe dat er een zeer gevaarlijke toestand gecreëerd zou worden wanneer er een decretale context zou ontstaan waarbij men enerzijds de kabel-distributeurs zou verplichten om een periode te respecteren waarin toelating gevraagd moet worden om een bepaald programma op de kabel te brengen, terwijl anderzijds totaal vreemde gebruikers in de rand van de televisiebeelden andere beelden meesturen waarvan de kabelmaatschappijen geen weet hebben, toestand die nu reeds reëel is.

II. DE NIET-OPENBARE REGIONALE TELEVISIE-VERENIGINGEN VLAANDEREN (VZW NORTV)

1. Samenstelling van de delegatie

De heer J. Drijvers, Bestuurder Regionale Televisie Leuven (ROB)

De heer J. Permentier, Ondervoorzitter Audio Video Studio (AVS)

De heer J. Van Broekhoven, Voorzitter Antwerpse Televisie (ATV)

2. Uiteenzetting door de heer J. Drijvers

De genodigden danken in de eerste plaats de Commissie voor de Media voor de organisatie van de hoorzitting.

Zij bezorgen de leden van de Commissie vervolgens onderstaande tekst die door de heer J. Drijvers wordt toege-licht.

1. Niet-Openbare Regionale Televisieverenigingen Vlaanderen **vzw**

NORTV is — in haar embryonale vorm — reeds in 1988 ontstaan als een gemeenschappelijk platform voor overleg over en door de regionale televisie in Vlaanderen. Alle door de Vlaamse regering erkende niet-openbare regionale televisieverenigingen worden tot het overleg uitgenodigd en hebben tot op heden aan de vergaderingen deelgenomen. Alle initiatieven worden gerepresenteerd door vertegenwoordigers van de vzw's aan wie decretaal de erkenning, de technische zendvergunning, de reclamemachtiging en de redactionele verantwoordelijkheid over de programma's worden toevertrouwd. De overlegstructuur is op een informele wijze tot stand gekomen doch werd recentelijk geformaliseerd tot een vzw.

In haar statuten, die ter publicatie aan het Belgisch Staatsblad werden overgemaakt, stelt de vzw zich tot doel de belangen van de erkende niet-openbare regionale televisieverenigingen te behartigen. In functie hiervan kan zij volgende activiteiten uitoefenen :

- overleg tot stand brengen tussen de regionale televisieverenigingen onderling

- in het licht van gemeenschappelijke raakpunten contacten onderhouden met alle bij de regionale televisie betrokken sectoren (media, reclame, distributie, auteursrechtenverenigingen . .) ;

- de nort's vertegenwoordigen in andere nationale en internationale organen en structuren die van belang zijn voor de regionale televisie ;

- streven naar garanties voor het verwerven van voldoende middelen voor het verderzetten van de werking en de uitbouw van regionale televisie ;

- als representatieve gesprekspartner optreden t.a.v. bij het mediabeleid betrokken instanties, de wetgeving die voor de regionale televisie relevant is opvolgen en waar nodig initiatieven ontwikkelen tot het bijsturen ervan ;

- de publieke opinie informeren over de stand van zaken en de knelpunten i.v.m. de regionale televisie

Een meerderheid van de erkende regionale televisieverenigingen hebben reeds te kennen gegeven tot de vzw te zullen toetreden.

Het voorliggend standpunt werd uitgewerkt op de vergadering van maandag 24 januari 1994 en vertolkt het eenparige standpunt van :

- Audio Video Studio (A.V.S.)
- Antwerpse Televisie (A.T.V.)
- Regionale Televisie Leuven (R.O.B.)
- Televisie Kempen
- Televisie Limburg
- TV Brussel
- Regionale Televisie Noord-West-Vlaanderen (Focus)

ADS en RTVO (WTV-Zuid) waren op de vergadering verontschuldigd.

2. Stand van zaken met betrekking tot de regionale televisie in Vlaanderen

1993 betekende voor de regionale televisie in Vlaanderen de definitieve doorbraak. WTV-Zuid, Focus, TV-Brussel en ATV zonden hun eerste regelmatige televisiebeelden uit.

AVS en RTVL (nu ROB) kenden een nieuwe en gedynamiseerde start door de uitbreiding van hun programmaschema tot een dagelijks ritme. Televisie Kempen en Televisie Limburg verzorgen een lokale teletekst en kabelkrant in het vooruitzicht van daadwerkelijke televisie in het voorjaar van 1994. Ook ADS voorziet haar aanwezigheid op de kabel voor 1994, terwijl in de verzorgingsgebieden Mechelen en Halle-Vilvoorde dossiers ter erkenning worden voorbereid.

De drukke activiteiten op het terrein — in schril contrast met de patstelling die jarenlang het dossier van de regionale televisie in Vlaanderen blokkeerde — toont aan dat het decreet van 23 oktober 1991 — ondanks enkele niet onbelangrijke onvolkomenheden — een degelijk legistiek fundament heeft gelegd waarop werkbare én zinvolle regionale televisie in Vlaanderen mogelijk is gebleken. Zo is het decreet erin geslaagd de wildgroei die het lokale radiolandschap wurgt te vermijden, heeft het naast en tussen BRTN en VTM een nieuw model van gemeenschapstelevisie in het leven geroepen met een eigen specifieke en complementaire opdracht, een unieke en representatieve beheersformule en een sterke verankering in de plaatselijke gemeenschap.

Niettemin blijft de toekomst van de regionale televisie in Vlaanderen onzeker en in meer dan één opzicht zorgwekkend. Naast de onzekerheid over hun financiële leefbaarheid en enkele concrete pijnpunten (bv. auteursrechten), baart vooral de problematiek van de distributie van hun programma's de niet-openbare regionale televisieverenigingen zorgen.

3. Regionale televisie en kabeldistributie

De vrij chaotische structuur van de kabelnetwerken in Vlaanderen bevordert geenszins de technische realisatie van regionale televisie. Een aantal richtlijnen van het decreet wordt daardoor in hun uitvoering bemoeilijkt.

In de eerste plaats de toestemming aan de nort's verleend, om bij de verdeling van hun programma's gebruik te maken van zendmasten die buiten het eigen verzorgingsgebied liggen, maar wier gebruik noodzakelijk is om substantiële delen van het eigen zendgebied te kunnen bereiken, houdt in een aantal gevallen het dubbel of meervoudig gebruik van bepaalde zendmasten in. De verplichting voor de kabelmaatschappijen om de programma's van nort's kosteloos, gelijktijdig en onverkort door te geven op een eigen kanaal, botst vooralsnog bij sommige initiatieven op de weigering van de verdelers om in die gevallen meer dan één kanaal vrij te maken. Een formule van **time-sharing** stoot bij de nort's dan weer op een aantal bezwaren (zie verder).

Ook het feit dat binnen eenzelfde verzorgingsgebied de meeste kabelnetten onderling niet verbonden zijn stelt de nort's voor problemen bij de verspreiding van hun signaal. Daartoe dienen immers door de kabelmaatschappijen de nodige aanpassingswerken te worden doorgevoerd, of moeten straalverbindingen ingeschakeld. Alhoewel de technische situatie sterk verschilt van streek tot streek, leiden beide operaties tot hoge kosten die door de nort's onmogelijk kunnen gedragen worden, al lijkt daar vanuit sommige kabelmaatschappijen op te worden aangestuurd. Het lijkt dan ook aangewezen dat de Vlaamse overheid met de betrokken technische instanties — kabelmaatschappijen en Belgacom — zou onderhandelen om een voor de nort's gunstige regeling uit te werken.

Zowel in het perspectief van een adekwatere opvulling van de hen toegewezen communicatieve opdracht als uit **rendabi-**

liteitsoverwegingen, plannen de erkende regionale televisiestations bovendien de uitbouw van lokale teletekst- en/of kabelkrant-initiatieven naast en complementair met hun beelduitzendingen.

Ze zien deze plannen en initiatieven echter doorkruist door de eigenmachtige en op geen enkele wettelijke basis steunende projecten van een aantal kabelmaatschappijen en door de bedrijfspolitiek van de private partner in een belangrijk deel van de kabelmaatschappijen, op de markt van de datacommunicatie. Deze vaststelling voedt de meer algemene bezorgdheid van de nort's over het gebrek aan afdwingbaarheid van de mediawetgeving, aan daadkracht van de Vlaamse overheid en aan controlemiddelen van haar bevoegde administratie.

Het eigen decreet over de regionale televisie zegt weinig of niets over deze nieuwe toepassingsvormen van de kabel. Met aandacht volgen de regionale televisies dan ook de huidige besprekingen en politieke stellingnamen ten aanzien van de verdere ontwikkeling van de kabelinfrastructuur.

Al deze verzuchtingen motiveren de grote belangstelling en de concrete houding van de regionale televisiestations ten aanzien van het voorliggend ontwerp van decreet.

4. Standpunten van de NORTV ten aanzien van de problematiek van de kabel distributie

De gemeenschappelijke stellingname van de Vlaamse niet-openbare regionale televisieverenigingen ten aanzien van de hoger geschetste problemen inzake kabel distributie, kunnen in volgende concrete krachtlijnen worden samengevat:

a) De nort's dringen er bij de Vlaamse regering op aan dat de 'must-carry'-regel van de kabelmaatschappijen ten aanzien van de erkende regionale televisiestations :

— gehandhaafd wordt in al haar vereisten (zoals vastgelegd in art. 7, § 4 van het decreet van 23.10.1991), d.w.z. : kosteloos, gelijktijdig, onverkort en op een eigen kanaal.

— verder verfijnd wordt in die zin dat :

- onder 'kosteloosheid', ook de toevoer begrepen wordt van het signaal van de nort's naar en tussen de kopstations/zendmasten van de kabel distributienetten via een voor beide partijen aanvaardbare techniek ;

- onder 'eigen kanaal' een kanaal begrepen wordt dat aan alle kwalitatieve eisen voldoet om door alle op het kabel distributienet aangesloten en in het zendgebied van de regionale televisie gevestigde abonnees op een technisch perfecte wijze te worden bekeken ;

— in de praktijk door de overheid wordt afgedwongen op alle zendmasten/hoofdstations waartoe de nort gebruiksrecht heeft luidens art.7, § 2 van het decreet van 23 oktober 1991 én artikel 4 van het Executievebesluit van 27 mei 1992.

Alleen op deze wijze kan worden verzekerd dat de voor een gemeenschapstelevisie essentiële — en daarom ook in hun decreet opgenomen — voorwaarde wordt gerealiseerd alle inwoners uit het hen toegekende zendgebied op gelijke en niet-discriminerende wijze te bereiken.

b) De nort's wensen er de Vlaamse overheid op te wijzen dat zij — noch geheel, noch gedeeltelijk — kunnen of wensen gevat te worden in de financiële kosten nodig om via

eender welke formule — ontdubbeling van een kanaal, gedeeltelijke ontkoppeling van een aantal abonnees op een kabelnet, gebruik van straalverbindingen, aansluiting van nieuwe abonnees enz. — de aanleg, de exploitatie en het onderhoud van de infrastructuur van de kabelnetten te verzekeren voor een technisch perfecte aanvoer en distributie van het signaal van de nort's naar alle inwoners binnen het hen toegekende zendgebied.

Het principe de financiële kosten van de distributie ten laste te leggen van de kabelmaatschappijen vindt mede haar verantwoording in de standpuntbepaling van de Commissie Media naar aanleiding van het eigen decreet op de niet-openbare regionale televisieverenigingen. Een meerderheid van deze Commissie heeft toen — terecht — gemeend o.w.v. wettelijke bezwaren de kabeldistributeurs geen verplichte subsidiering van de nort's te kunnen opleggen, maar hen als tegenprestatie wel logistiek te laten bijdragen.

c) De nort's wensen te benadrukken dat zij geen afwijking aanvaarden van het hen toegezegde eigen kanaal, ook niet in een eventuele formule van zogenaamde 'time sharing'. Zulke formule is praktisch niet realiseerbaar, niet wenselijk en zelfs achterhaald. Immers:

— eventuele afspraken rond het programmeren van de uitzendingen op een gedeeld kanaal vereisen gelijktijdige onderhandelingen tussen alle elf te erkennen of erkende nort's, waardoor onder meer de decretale beperking om de originele doorstraling van het programma te laten plaatsvinden voor 19u30, evenwichtige programmatorische afspraken onder alle betrokken partijen onmogelijk maakt ;

— de ook in het decreet vereiste gelijktijdige verspreiding van het signaal van de regionale televisie komt in deze formule in het gedrang ;

— bij de kijker ontstaat ernstige identiteitsverwarring wanneer meerdere omroepen op eenzelfde kanaal worden uitgezonden. Dit komt de voor een regionale televisie essentiële publieksbinding met de lokale bevolking niet ten goede, en maakt bovendien elk kijkersonderzoek onmogelijk ;

— een formule van time-sharing betekent niet alleen voor de betrokken nort's een aanzienlijke meerkost — zowel voor promotie als organisatie — maar jaagt ook de kabelmaatschappijen zelf op extra-kosten bij de aanlevering van de signalen ;

— time-sharing staat de uitbouw in de weg van lokale teletekst- en kabelkrant-diensten die door de regionale stations als een geïntegreerd onderdeel van hun programmatorische en commerciële taken worden gezien (cfr. infra) ;

— time-sharing vernietigt het door alle operationele nort's gehanteerde systeem van een 'roulerende programma-tie', waarbij de originele uitzending continu wordt herhaald. Deze formule is niet alleen conform aan de bepalingen van het vigerende decreet van 23 oktober 1991 maar heeft ook in de praktijk aangetoond de enige formule te zijn die zowel naar de kijker als naar de adverteerder toe bevredigende perspectieven biedt.

d) Het voorliggende ontwerp van decreet heeft mede de intentie de kabelnetwerken open te stellen voor nieuwe toepassingen in het uitdeinende gebied van de datacommunicatie/telematica, en daartoe een regulerend kader uit te werken. In het licht van huidige initiatieven en toekomstige mogelijkheden wensen de nort's hun verlangens kenbaar te maken en hun ongerustheid te uiten, inzonderheid met be-

trekking tot mogelijke regionale teletekst- en kabelkrant-diensten :

- Het komt de nort's voor dat een gebeurlijke toelating aan kabelmaatschappijen of derden om lokale of regionale elektronische informatiediensten via kabel en televisiescherm te verzorgen, strijdig moet worden geacht met het monopolie dat de nort's in art.7, § 1 van het decreet van 23 oktober 1991 wordt toevertrouwd ;

— Door hun verplichte representatieve structuur, de ingebouwde mogelijkheden tot inspraak en advies van de plaatselijke bevolking en de hen opgelegde vereisten inzake informatievoorziening — onpartijdigheid, niet-discriminatie, onafhankelijk redactiestatuut enz. — zijn de nort's het best geplaatst om deze nieuwe regionale informatiemedia te beheeren, inzonderheid ten aanzien van intercommunales zonder representatieve structuur die vaak onder de directe invloed staan van bestuurlijke overheden ;

— Gezien de hoge produktiekosten voor beelduitzendingen en de decretale beperking van het aantal uitzendingen tot 200 uur per jaar, vormen onder meer teletekst en kabelkrant voor de nort's een ideaal middel om een permanente band met hun publiek te verwezenlijken en zo hun gemeenschapsbindende taak beter te vervullen — sneller inspelen op actualiteit, complementaire functie bij de tv-programma's, meer mogelijkheden inzake dienstverlening (bv. gemeentelijk ke informatie, wachturen medici, werkaanbiedingen VDAB enz.) ;

— Onder de paraplu van de nort's wordt bovendien een uniforme regionale omschrijving mogelijk voor regionale teletekst, kabelkrant en televisie ;

— De toelating aan derden om een regionale kabelkrant of teletekst te verzorgen berooft de nort's tenslotte van een onmisbare inkomstenbron en hypothekeert de financiële steun van gemeentelijke overheden ;

Vanuit deze democratische, programmatorische en bedrijfseconomische overwegingen pleiten de regionale televisiestations ervoor dat :

— elke formule van een elektronische informatie — of communicatiedienst . . .

— passend binnen de gemeenschapsopdracht en het takenpakket aan de regionale televisies toevertrouwd . . .

— via kabel verspreid over het geheel of een gedeelte van het aan een erkende n.o.r.t. toegewezen zendgebied, en door een televisietoestel te ontvangen . . .

— en waarbij aan de ontvanger geen extra vergoeding (tenzij zijn kabelabonnement) wordt gevraagd . . .

slechts onder de exclusieve erkenning, zendvergunning en reclamemachtiging van de erkende niet-openbare regionale televisievereniging kan worden opgezet, uitgebouwd en geëxploiteerd.

5. Artikelgewijze analyse van het door de Vlaamse Regering geamendeerde ontwerp van decreet betreffende de erkenning van kabelmaatschappijen, het verlenen van de vergunning aan kabelmaatschappijen en betreffende de bevordering van de verspreiding en produktie van televisieprogramma's (157(BZ 1992)-Nr.1).

De opmerkingen hieronder verwoord, zijn gebaseerd op een analyse van :

— de oorspronkelijke tekst van het 'ontwerp van decreet betreffende de erkenning en de vergunning van de ka-

belradio- en kabeltelevisienetten en betreffende de bevordering van de verspreiding en de produktie van televisieprogramma's', dat in de parlementaire zitting 1990-1991 als stuk 540 werd ingediend en in de BZ 1992 terug werd opgenomen als stuk 157 ;

— de amendementen van de huidige Vlaamse regering op deze tekst, strekkende tot goedkeuring van een 'decreet betreffende de erkenning van kabelmaatschappijen, het verlenen van de vergunning aan de kabelmaatschappijen en betreffende de bevordering van de verspreiding en de produktie van televisieprogramma's. (Stuk 157 (BZ 1992) — Nr. 2)

Er werd geen nadere aandacht besteed aan een verwant voorstel van decreet van Stefaan De Clerck betreffende de erkenning en de vergunning van de kabelnetten en -diensten en betreffende het kabel-produktiefonds (348(1992-1993)-Nrs.1 en 2).

Gezien het erg complexe karakter van voorliggend ontwerp van decreet, waarmee de Vlaamse regering tegelijkertijd een aantal hangende doch uiteenlopende problematieken in het medialandschap tracht te regelen — aanpassing van de kabelwetgeving aan de nieuwe staatsstructuur, aanpassing van het kabeldecreet aan de Europese richtlijn 'Televisie zonder Grenzen', de uitbreiding van de taken van de Geschillenraad, de verstrenging van de niet-discriminatie-regels ten aanzien van de BRTN, de aanpassing van de kabel-distributie aan de nieuwe technologische evolutie, enz. — beperken wij ons in deze analyse tot de artikelen die — getoetst aan de hierboven verwoorde krachtlijnen van de NORTV ten aanzien van de kabeldistributie — belangrijke repercussies kunnen hebben voor de verdere uitbouw van de regionale televisie in Vlaanderen.

Artikel 2 (geamendeerd) :

— Dient teletekst te worden begrepen als een vorm van omroepdienst of als een communicatiedienst (elektronische databank) (art.2,3°) ? En zit onder de definitie van 'televisie-omroepprogramma' (art.2,9°) ook een teletekstprogramma vevat ?

— Indien teletekst een communicatiedienst inhoudt — en dus niet als een vorm van omroepen wordt beschouwd — dringen de nort's erop aan dat hun erkenning en zendvergunning tot deze communicatiediensten worden uitgebreid en zelfs exclusief worden gesteld daar waar het diensten betreft die kaderen binnen de opdracht en taken van de nort's, via de kabel verspreid worden over het geheel of een gedeelte van het aan een nort toegewezen zendgebied, door een televisietoestel worden ontvangen en waarbij aan de ontvanger geen extra-vergoeding wordt gevraagd.

— De nort's wijzen op de spraakverwarring in de door elkaar gebruikte termen 'zendgebied', 'distributiegebied', 'werkingsgebied' en 'verzorgingsgebied'. Een eenvormige terminologie in alle op de regionale televisie van toepassing zijnde decreten lijkt ons aangewezen om alle regels en verplichtingen ter zake sluitend en afdwingbaar te kunnen maken.

Artikel 5 (geamendeerd)

In welke mate kunnen van kabelmaatschappijen, waarvan de zetel gevestigd is in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, dezelfde voorwaarden en verplichtingen inzake distributie van programma's worden afgedwongen ?

Artikel 5 bis (geamendeerd)

Impliceert de bevoegdheid van de Vlaamse overheid over de technische aspecten van de kabeldistributie ook het recht van de Vlaamse overheid om de kabelmaatschappijen — al dan niet in het licht van hun erkenning — tot infrastructuurwerken te dwingen teneinde bijvoorbeeld de adequate verdeling van regionale televisieprogramma's over heel hun zendgebied mogelijk te maken ? Kan de Vlaamse overheid ook bepaalde frekwenties toewijzen aan bepaalde omroepprogramma's teneinde te verhinderen dat een aantal onder hen op een technisch minderwaardige frekventie — bijvoorbeeld de hyperband — zouden worden verdeeld ?

De nort's drukken de wens uit dat de Vlaamse overheid ten volle van haar nieuwe bevoegdheden ter zake gebruik zou maken om aan hun verzuchtingen ten aanzien van de distributie van hun signaal (cfr. supra) tegemoet te komen.

Artikel 9 (geamendeerd)

De nort's vinden in de verwoording van art.9, § 1, 3° hun bekommernis terug om het behoud van de must-carry verplichting t.a.v. de nort's, met inbegrip van de vereisten tot gelijktijdigheid, volledigheid, kosteloosheid en de verplichting tot distributie op een eigen kanaal.

Meer bepaald:

— verheugen ze zich over de uitbreiding van de kosteloosheids-verplichting tot zowel aanvoer als doorgifte van hun programma ;

— kunnen de nort's zich vinden in de distributieplicht van hun programma's 'rekening houdend met hun zendgebied', wanneer deze laatste omschrijving het behoud omvat van de regeling vastgelegd in art.7, § 2 van het decreet van 23.10.1991 én art. 4 van het Executievebesluit van 27.5.1992:

- art.7, § 2 (decreet 23.10.1991) : “ De distributie van de programma's van een niet-openbare regionale televisievereniging mag alleen gebeuren via het hoofdstation van een kabeldistributienet, waarvan de ontvangstmast gelegen is binnen het zendgebied van de niet-openbare regionale televisievereniging. De Executieve kan, na advies van de Vlaamse Mediaraad, hierop een uitzondering toestaan, teneinde een vollediger dekking van het toegewezen zendgebied mogelijk te maken .”

- art. 4 (Executievebesluit 27.5.1992): “ Een niet-openbare regionale televisievereniging mag voor de distributie van haar programma's gebruik maken van het hoofdstation van een kabeldistributienet waarvan de ontvangstmast in een aanpalend zendgebied gelegen is, teneinde een volledige dekking van het haar toegewezen zendgebied mogelijk te maken. “

— constateren de nort's bovendien tot hun voldoening dat het behoud van de dubbele vereiste de programma's van de nort's gelijktijdig en 'in hun geheel' door te geven, formules van time-sharing uitsluit.

— dringen ze er bij de Vlaamse Raad op aan de verwoording van art.9, 3° zodanig aan te passen dat onder 'een eigen kanaal' uitsluitend kan verstaan worden : ‘ minimaal één eigen kanaal per erkende nort’ . De nort's kunnen niet akkoord gaan met de in de Memorie van Toelichting bij haar amendementen uitgedrukte zienswijze van de Vlaamse regering dat 'het niet verantwoord en wellicht ook niet mogelijk lijkt in alle gevallen onmiddellijk een eigen kanaal voor elke regionale televisievereniging ter beschikking te stellen'. Het komt de nort's voor dat niet zozeer technische onmogelijkheden, dan wel commerciële bezwaren van de kant van de ka-

belmaatschappijen de toekenning van één kanaal per nort hypothekeren. De regionale televisieverenigingen zijn intendeel de mening toegedaan dat het toekennen van één kanaal per nort niet alleen technisch mogelijk is, maar bovendien ook een verantwoorde keuze inhoudt. Het stelt de inwoners die in de grenszones van de afgebakende zendgebieden wonen — en zich daardoor vaak verwant voelen met beide regionale gemeenschappen — in staat om de uitzendingen van de verschillende regionale zenders op een volwaardige wijze te bekijken. Dat zulke vraag niet alleen theoretisch is, maar ook in de praktijk wordt geuit, heeft bijvoorbeeld de ervaring in Zuid-West-Vlaanderen uitgewezen. Eventuele afwijkingen hierop door de Vlaamse regering toe te staan na advies van de Mediaraad, dienen zo minimaal mogelijk te worden verstrekt en alleszins in de tijd beperkt.

Artikel 10 (geamendeerd)

De nort's dringen er bij de Vlaamse Raad op aan dat de visie van de Vlaamse regering, zoals verwoord in de motivering van haar amendementen bij artikel 10 van voorliggend ontwerp, namelijk dat 'teletekst, kabelkrant en dergelijke onder de redactionele verantwoordelijkheid van de erkende televisieverenigingen of omroeporganisaties ressorteren' ook in de tekst van het decreet zou worden verankerd. De nort's verwijzen hiervoor naar de hoger uiteengezette stellingname en weten zich mede gesteund door het advies 92/06 van de Vlaamse mediaraad van 10 juni 1992

Artikel 12 (geamendeerd)

Ten aanzien van de mogelijke erkenning van 'niet-openbare televisieverenigingen' die zich met andere soorten van diensten tot het publiek of een deel ervan zouden richten — kan desgevallend nog van een 'televisievereniging' worden gesproken ? — dient de exclusiviteit van de regionale erkenning en zendvergunning van de nort's in al hun activiteiten — televisie en andere diensten — tenvolle gevrijwaard.

Artikels 13 en 14 (geamendeerd)

De nort's ondersteunen de in de amendementen van de Vlaamse Regering verwoorde visie dat de in deze artikels vervatte verplichtingen, voortvloeiend uit de Europese Richtlijn 'Televisie zonder Grenzen', niet van toepassing kunnen zijn op de binnenlandse regionale televisiestations.

6. Opmerkingen ten aanzien van het algemene legistieke kader ten aanzien van regionale televisie

Los van de concrete bespreking van het voorliggend ontwerp van decreet, neemt de NORTV graag de gelegenheid te baat om nog enkele punten onder de aandacht van de Vlaamse Raad te brengen, die van belang zijn voor de verdere ontwikkeling van zinvolle en leefbare regionale televisie in Vlaanderen.

1. De '200u. regel'

Het decreet van 23.10.1991 stelt in art.7, § 5:

'De programma's van de niet-openbare regionale televisieverenigingen moeten worden doorgegeven voor 19u.30. De zendtijd ter beschikking gesteld aan de niet-openbare regionale televisieverenigingen wordt beperkt tot 200 uur per jaar. Herhalingen van programma's van de niet-openbare regionale televisievereniging en het rechtstreeks uitzenden van regionale cultuur- en sportevenementen georganiseerd door derden kunnen na 19u.30 en zijn niet in de 200 uur inbegrepen'.

De meerderheid van de nort's plannen of verzorgen op dit ogenblik een teletekst en/of een kabelkrant-service ter aanvulling van hun beeldaanbod. Enkele zenders ontkoppelen bovendien hun programma op eenzelfde kanaal, waarbij voor de verschillende 'torens' van de kabelnetten een gedeeltelijk gescheiden — en dus lokaler gericht aanbod wordt verzorgd. Het komt de nort's voor dat in het licht van deze nieuwe mogelijkheden het niet opportuun kan worden geacht de 200 uur-regel ook op deze uitzendingen toe te passen. De nort's verzoeken de Vlaamse Raad dan ook om een decretaal initiatief te nemen waarbij teletekst-, kabelkrant, andere toekomstige informatie- en communicatiediensten die geen televisie omvatten en ontkoppelde uitzendingen over eenzelfde kanaal, niet in de 200 uur regel worden inbegrepen.

2. Straalverbindingen

De niet-openbare regionale televisieverenigingen drukken de wens uit om in het nakend telecommunicatie-debat tussen Vlaamse Raad en regering, Belgacom en de kabelmaatschappijen te worden betrokken. Gezien het noodzakelijk gebruik van straalverbindingen voor de doorstraling van rechtstreekse uitzendingen, zijn de regionale televisieverenigingen in dit debat immers betrokken partij.

3. Leefbaarheid van de regionale televisie

De niet-openbare regionale televisieverenigingen vragen aan de Vlaamse Raad en regering blijvende aandacht voor het prangende probleem van hun financiële leefbaarheid in het huidige medialandschap en durven er bij de beleidsmakers op aandringen om waar en wanneer nodig de nodige maatregelen te nemen om deze leefbaarheid mogelijk te maken. De nort's wijzen hierbij concreet op het in het decreet verankerde — maar in de praktijk slechts met vismondjesmaat gerealiseerde — principe van gemengde financiering en op de voor de nort's erg stringente reclame-wetgeving.

3. Opmerkingen en vragen van de leden met antwoord van de delegatieleden en met tussenkomsten van de de heer H. Weckx, minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden

a) De financiering van de regionale televisieverenigingen

Mevrouw **L. Nelis-Van Liedekerke** vraagt meer toelichting bij een paragraaf die voor de nort's blijkbaar zeer gevoelig ligt, namelijk deze waarin zij zich beklagen over 'de erg stringente reclame-wetgeving'. Zij merkt op dat deze paragraaf, in tegenstelling tot andere, zeer vaag omschreven wordt, en vraagt welke de concrete bezwaren van de nort's tegenover de vigerende reclamewetgeving zijn. De heer S. De Clerck heeft dezelfde bedenking.

De heer J. Drijvers antwoordt dat de meeste nort's betwijfelen of de reclame-inkomsten die zij volgens de vigerende wetgeving kunnen genereren wel volstaan om de exploitatie van hun station te verzekeren. Deze vraag is des te belangrijker omdat reclame-inkomsten momenteel de enige bron van inkomsten van de nort's vormen. De heer J. Permentier verduidelijkt dat voor de exploitatie van een regionaal televisiestation minimaal 50 miljoen frank per jaar vereist is.

De heer J. Drijvers vervolgt dat het 'stringent' karakter van de reclamewetgeving reeds afgeleid kan worden uit het feit dat de nationale reclame-agentschappen hun produkt moeten aanpassen indien zij op een regionaal televisiestation willen

adverteren. De meeste agentschappen vinden dit niet **opportuun** en haken dus af.

De **minister** wijst de delegatie op een essentieel decretaal gegeven waaraan de nort's in hun uiteenzetting geen aandacht hebben besteed, namelijk dat landelijke televisiereclame het monopolie is van de commerciële zender VT.M. De Vlaamse regering is niet zinnens dit kader te wijzigen, en de nort's moeten zich dan ook in dit decretaal kader inpassen.

De heer J. Van Broekhoven stelt dat de nort's enkel pleiten voor een soepele interpretatie van de wetgeving. De nort's stellen vast dat de regionale televisieverenigingen goed functioneren, en dit tot grote tevredenheid van de kijkers, maar dat er enige ongerustheid heerst over de vraag of de formule die men aanbiedt uiteindelijk wel betaalbaar is. De spreker herhaalt dat de nort's voor hun inkomsten volledig afhankelijk zijn van reclame en sponsoring. Hij merkt op dat de formule van gemengde financiering, nochtans voorzien in het decreet, nergens — met uitzondering van Brussel — wordt toegepast.

De **minister** beaamt dat het decreet gemengde financiering mogelijk maakt, maar hij stelt zeer duidelijk dat de Vlaamse regering niet over de nodige budgettaire ruimte beschikt om de nort's te betoelagen, en dat zij dit ook in de toekomst niet wenst te doen. Enkel voor Brussel wordt — bewust — een uitzondering gemaakt.

De heer J. Permentier besluit dat de betekenis van de bedenkingen van de nort's inzake hun financiering hierin ligt dat zij de idee van de gemengde financiering principieel niet willen opgeven omdat de gemengde financiering een belangrijke voorwaarde vormt voor de evenwichtige uitbouw van een regionaal televisiestation. De nort's dienen immers aan een aantal verwachtingen te voldoen — bijvoorbeeld cultuurspreiding — die niet tot de opdracht van een commercieel station behoren.

b) De 'must-carry' verplichting van de kabelmaatschappijen

De heer **H. Van Dienderen** vraagt de stand van zaken inzake de verplichte doorsturing van de uitzendingen van de regionale televisieverenigingen door de kabelmaatschappijen. Hij vraagt welke kabelmaatschappijen er problemen maken rond deze 'must-carry' verplichting.

De heer J. Drijvers antwoordt dat er momenteel nog een aantal probleemgevallen bestaan, en dat er nog meer verwacht kunnen worden. Zo heeft AVS nog steeds problemen in Zuid-Oost Vlaanderen, en de onderhandelingen met de kabelmaatschappijen lopen zeer stroef. Momenteel kan AVS nog niet in Brake1 en Lierde ontvangen worden. Belgacom, de kabelmaatschappijen en de nort's verwijten elkaar aan de basis van deze toestand te liggen, maar volgens de nort's kan er alleszins geen twijfel over bestaan dat de kabelmaatschappijen krachtens het decreet van 1991 verplicht zijn de uitzendingen van de regionale televisieverenigingen zonder financiële vergoeding door te sturen. Hij vraagt dat de overheid deze regelgeving desnoods explicieter en alleszins dwingender zou maken.

Voor wat de toekomst betreft, kunnen problemen verwacht worden voor de zone Mechelen omdat de zendmast van Mechelen momenteel reeds gebruikt wordt om ROB op de kabel te brengen in het kanton Haacht. Hierdoor worden potentiële uitzendingen van een regionale Mechelse televi-

sievereniging gehypothekeerd. Analoge problemen kunnen verwacht worden voor Halle-Vilvoorde.

De heer **S. De Clerck** merkt op dat Belgacom in deze gelegenheid een belangrijke rol speelt. De kabelmaatschappijen moeten immers op een bepaald moment beroep doen op Belgacom om via straalverbindingen de verschillende zendmasten met elkaar te verbinden. Hiervoor vraagt Belgacom een aanzienlijke financiële vergoeding, en aangezien de kabelmaatschappijen deze vergoedingen niet kunnen verhalen op de nort's, zijn zij niet geneigd deze investeringen te doen.

De **minister** leidt hieruit af dat de Commissie voor de Media er alle belang bij heeft om ook een hoorzitting met Belgacom te organiseren. Hij benadrukt dat hijzelf alles gedaan heeft wat binnen zijn mogelijkheden ligt om de problemen rond AVS op te lossen, en dat dankzij zijn interventie voor bepaalde regio's een de facto regeling voor de ontvangst van AVS werd bereikt. Bovendien werden de amendementen tot aanpassing van het kabeldecreet op bepaalde punten speciaal aangepast om aan bepaalde verzuchtingen van de nort's tegemoet te komen.

c) De opdracht van de regionale televisieverenigingen in het huidig en toekomstig medialandschap

De heer **D. Van der Maelen** verwijst naar de passus in de inleidende uiteenzetting door de heer J. Drijvers waar de nort's er voor pleiten dat

— elke formule van een elektronische informatie — of communicatiedienst

— passend binnen de gemeenschapsopdracht en het takenpakket aan de regionale televisies toevertrouwd

- via de kabel verspreid over het geheel of een gedeelte van het aan een erkende nort toegewezen zendgebied, en door een televisietoestel te ontvangen

— en waarbij aan de ontvanger geen extra vergoeding (tenzij zijn kabelabonnement) wordt gevraagd

slechts onder de exclusieve erkenning, zendvergunning en reclamemachtiging van de erkende niet-openbare regionale televisievereniging kan worden opgezet, uitgebouwd en geëxploiteerd'.

De spreker vraagt in de eerste plaats toelichting bij de omschrijving 'elke formule'. Wordt hier effectief **elke** formule mee bedoeld : in de toekomst zal de elektronische informatievoorziening immers veelomvattend zijn, en de heer D. Van der Maelen vraagt zich dan ook af of het wel realistisch is inderdaad alle soorten van elektronische informatievoorziening te viseren. De spreker vraagt dat de nort's het segment van elektronische informatievoorziening dat zij voor zichzelf voorzien beter zouden omschrijven, en hij vraagt zich af of het antwoord op zijn vraag eventueel vervat ligt in het tweede gedachtenstreepje, namelijk wanneer de nort's stellen dat de elektronische informatievoorziening moet passen binnen de gemeenschapsopdracht en het takenpakket dat aan de regionale televisie werd toevertrouwd. En in voorkomend geval, is voor de nort's het aspect 'regionaal' van doorslaggevend belang, zullen zij zich met andere woorden beperken tot het ontwikkelen van, bijvoorbeeld, regionale teletekst ? Vervolgens vraagt de heer D. Van der Maelen of uit het derde gedachtenstreepje afgeleid mag worden dat de nort's enkel met de kabelmaatschappijen willen werken. In de toekomst beho-

ren immers nog tal van andere vormen van transport van informatie tot de mogelijkheden. Tenslotte wijst de heer D. Van der Maelen erop dat het laatste gedachtenstreepje, namelijk de kosteloosheid, hét zwakke punt van dit betoog vormt.

De heer J. Drijvers antwoordt dat de geciteerde passage in zijn geheel gelezen moet worden. De nort's hebben duidelijk willen maken dat zij ook in de toekomst het monopolie willen blijven behouden over alle soorten van informatieverbreiding waarover zij krachtens het vigerende decreet het monopolie hebben. De clausule 'communicatiedienst' werd juist opgenomen om naar de toekomst toe geen enkele vorm van communicatie uit te sluiten. Momenteel gaat de interesse van de nort's uit naar teletekst en kabelkrant, maar alle nieuwe vormen van communicatie die zich aanbieden en die onder de noemer streekinformatie thuishoren, moeten tot het monopolie van de nort's blijven behoren.

Voor wat het transport betreft, refereren zij naar de kabel omdat zij zichzelf steeds als een vorm van kabeltelevisie hebben beschouwd, en zich zo ook in de toekomst als partner van de kabelmaatschappijen wensen te blijven opstellen.

Wat de vergoeding betreft, hiermee wordt niet een eventuele vergoeding door de nort's, maar wel deze door de consument bedoeld. Momenteel is de informatieverstreking door de nort's gratis, en dit moet ook in de toekomst zo blijven. Daarnaast zal de consument zich echter kunnen abonneren op diensten die volledig los staan van het informatiemonopolie van de nort's — bijvoorbeeld op privé-databanken — en hiervoor kunnen de aanbieders dan wel een vergoeding vragen.

— De taakverdeling met de kabelmaatschappijen

De heer **D. Van der Maelen** meent te weten dat ook de kabelmaatschappijen een inhoudelijke opdracht wensen te vervullen — bv. produceren en verspreiden van regionaal nieuws — en hij vraagt of de nort's met bovenstaande stellingname niet in conflict dreigen te komen met de kabelmaatschappijen.

De heer J. Drijvers antwoordt dat dit gevaar reëel is. Momenteel zijn er reeds voorbeelden van kabelmaatschappijen die nieuwsflashes aanbieden — bijvoorbeeld Genk — maar de nort's zullen er zich tegen blijven verzetten dat de kabelmaatschappijen op hun terrein komen. Hij betreurt tevens dat het beleid deze overtreding van de decreetgeving toereert.

De heer J. Permentier stelt zeer duidelijk dat de kabelmaatschappijen zich dienen te beperken tot het transport van signalen.

De heer J. Drijvers vestigt de aandacht op een belangrijke bij komende dimensie, namelijk dat de nort's een belangrijke functie van publieke dienstverlening op zich nemen, en dit ondanks hun privé-statuuut. Dit betekent concreet dat de nort's er ook in de toekomst garant voor kunnen staan dat alle bevolkingslagen een gelijke toegang tot de informatie zullen hebben. Dit in tegenstelling tot de kabelmaatschappijen, die zich in de eerste plaats laten leiden door commerciële belangen. De heer J. Permentier verwijst in dit verband naar het dreigende gevaar van een kloof tussen informatie-arme en informatie-rijke burgers (cfr. hoorzitting met de kabelmaatschappijen) en hij maakt zich sterk dat enkel de nort's,

met hun publieke opdracht, het ontstaan van dergelijke kloof kunnen vermijden.

De heer J. Drijvers voegt eraan toe dat de commerciële ingesteldheid van de kabelmaatschappijen reeds duidelijk blijkt uit de houding die zij innemen tegenover de televisieverenigingen. Zenders waarvan zij extra vergoedingen kunnen vragen — in casu betaaltelevisie — worden met open armen ontvangen en krijgen onmiddellijk een eigen kanaal, zenders die zij daarentegen zonder vergoeding op de kabel moeten zetten — in casu de nort's — worden dikwijls met tegenkanting geconfronteerd.

De heer **H. Van Dienderen** vraagt of er op dit punt een verschil in houding bestaat tussen de zuivere en de gemengde kabelmaatschappijen. De heer J. Van Broekhoven antwoordt dat dit in Antwerpen alleszins het geval is. De zuivere kabelmaatschappijen beschouwen het transport van signalen als hun belangrijkste opdracht en laten zich minder leiden door commerciële overwegingen. De heer J. Drijvers beaamt deze stelling en voegt eraan toe dat ook in het arrondissement Leuven de gemengde kabelmaatschappijen grotere eisen stellen, waarbij zij de gemeenten op hun hand krijgen.

De heer J. Permentier besluit dat de consument er alle belang bij heeft dat de decreetgever een duidelijk onderscheid maakt tussen de taken van de kabelmaatschappijen en deze van de nort's, en dat deze verschillen in opdracht ook duidelijk worden ingeschreven in het toekomstig kabeldecreet.

De heer **H. Van Dienderen** vraagt of uit de discussie afgeleid mag worden dat de nort's van oordeel zijn dat de door de regering ingediende amendementen op het vlak van de terreinafbakening van de nort's en de kabelmaatschappijen niet ver genoeg gaan, en alleszins niet waterdicht zijn. De spreker wijst tevens op het 'democratisch deficit' dat zou kunnen ontstaan indien cruciale termen als 'communicatiediensten' en 'andere diensten' in het decreet niet of onvolledig omschreven zouden worden. In dat geval zou de regering immers een grote bewegingsvrijheid krijgen om dergelijke diensten in de toekomst toch te laten exploiteren door, bijvoorbeeld, de kabelmaatschappijen. Indien men er bovendien rekening mee houdt dat de — dikwijls vage — regelgeving nauwelijks gecontroleerd en bij niet-naleving zelden gesanctioneerd wordt — cfr. de huidige toestand — dan vreest de spreker dat de kabelmaatschappijen, eventueel in samenwerking met Belgacom, in praktijk een grote bewegingsvrijheid zullen krijgen en dat de chaos in het medialandschap nog zal toenemen. Dergelijke toestand zou het ontstaan van een duale maatschappij waarnaar de heer J. Permentier heeft verwezen alleen maar bevorderen, wat volgens de spreker absoluut voorkomen moet worden. Hij pleit dan ook voor een zeer verfijnde en perfect afdwingbare regelgeving.

De **minister** relateert de bedenkingen van de heer H. Van Dienderen. Zo wijst hij erop dat zowel BRTN als VTM vandaag teletekst uitzenden, en dat deze toestand niet betwist wordt, alhoewel deze opdracht noch in het kabeldecreet uit 1987 noch in het BRTN-decreet uit 1991 werd geregeld. De minister waarschuwt er dan ook voor om geen problemen te creëren. Volgens hem kan niet betwist worden dat teletekst en kabelkrant tot de bevoegdheid van de nort's behoren.

De heer J. Permentier wenst te benadrukken dat de nort's geen confrontatie willen aangaan met de kabelmaatschappijen, integendeel. Zij zien de kabelmaatschappijen als partners, en wensen deze houding in de toekomst te bestendigen. De spreker is van oordeel dat een dynamisch en innoverend mediabeleid in Vlaanderen enkel kans op slagen heeft indien

men tot een constructieve samenwerking tussen de verschillende partners in het medialandschap kan komen.

De spreker is tevens van mening dat de uitbouw van een gespecialiseerde Dienst Media binnen de administratie van de Vlaamse Gemeenschap een absolute noodzaak is. Dergelijke dienst dient de snelle ontwikkelingen in het medialandschap op de voet te volgen, kan de contacten tussen de verschillende betrokkenen verzekeren, en mede beleidsvoorbereidend en -ondersteunend werk leveren.

De minister antwoordt dat aan de uitbouw van dergelijke dienst wordt gewerkt.

— het probleem van de bevoegdheidsverdeling tussen de Vlaamse Gemeenschap en het federale niveau

Ingaande op de eerste bedenking van de heer D. Van der Maelen wijst de minister erop dat de passus 'elke formule van een elektronische informatie- of communicatiedienst' in botsing kan komen met de bevoegdheidsverdeling zoals deze door het Arbitragehof en de Raad van State wordt geïnterpreteerd. Zo heeft de Raad van State er in zijn advies op het voorstel van decreet van de heer S. De Clerck houdende regeling van de erkenning en van de vergunning van de kabelnetten en -diensten en houdende oprichting van een kabelinstituut en Kabelproduktiefonds (Stuk 348(1992-1993)-Nrs. 1 en 2) nogmaals op gewezen dat de bevoegdheid van de Vlaamse Raad beperkt is tot alles wat betrekking heeft op het aspect 'omroep'. Teletekst en kabelkrant zijn ontegensprekelijk een vorm van omroep, maar dit is niet evident voor andere vormen van communicatie waarvoor de Vlaamse overheid dus niet regelgevend kan optreden.

De heer **S. De Clerck** meent te mogen specificeren dat het bevoegdheidsprobleem zich niet zal stellen voor wat het aspect 'elektronische informatie' betreft — de regionale televisieverenigingen zijn decretaal bevoegd voor de verspreiding van informatie — maar eventueel wel voor het aspect 'communicatiedienst'. Indien hiermee een dienst wordt bedoeld die niet als een vorm van 'omroep' kan worden beschouwd, is de Vlaamse Raad niet bevoegd voor de regelgeving van deze dienst.

De **minister** is het hiermee eens. Om alle problemen te vermijden, dienen de nort's te specificeren wat zij onder 'communicatiedienst' verstaan.

De heer J. Drijvers vraagt of de minister de nort's kan garanderen dat hij teletekst als een omroep- en niet als een communicatiedienst beschouwt. Uit het door de regering ingediende amendement op artikel 2 van het ontwerp van kabeldecreet — waar een onderscheid wordt gemaakt tussen omroepen en telecommunicatiediensten en waarbij elektronische databanken als een vorm van telecommunicatie wordt beschouwd — kan men immers afleiden dat teletekst géén omroep is omdat teletekst volgens spreker een elektronische databank en met andere woorden een vorm van communicatiedienst is.

De minister is het niet eens met deze interpretatie. Volgens hem bestaat er geen betwisting dat teletekst een vorm van omroep is. Tegen deze interpretatie is nog nooit klacht ingediend, noch bij het Arbitragehof noch bij de Raad van State, noch in Europees verband. Andere applicaties — bijvoorbeeld **minitel** — kunnen duidelijk niet als een vorm van omroep worden beschouwd, en behoren dan ook tot de bevoegdheid van de federale overheid.

De heer J. Permentier betoogt dat de clausule 'communicatiedienst' werd opgenomen om naar de toekomst toe geen enkele vorm van communicatie uit te sluiten. De nort's willen absoluut vermijden dat zij, telkens binnen het kader van hun opdracht, uitgesloten zouden worden van bepaalde vormen van informatieoverdracht. De nort's zijn er immers van overtuigd dat overdracht van lokale en regionale informatie in de toekomst uitermate belangrijk zal worden, in casu wanneer geïntegreerde vormen van informatieoverdracht mogelijk zullen zijn. Het eindresultaat hiervan is momenteel niet te voorzien, maar de nort's willen hiervan absoluut niet uitgesloten worden.

III. BELGACOM

1. Samenstelling van de delegatie

De heer B. Kok, gedelegeerd bestuurder

2. Uiteenzetting door de heer B. Kok

De heer B. Kok dankt de Commissie voor de Media voor de organisatie van de hoorzitting.

De spreker vestigt in de eerste plaats de aandacht op de nieuwe omgevingsfactoren in het telecom-landschap : in de eerste plaats het doorbreken van de nationale PTT-monopolies en de hiermee gepaard gaande volledige liberalisering van de telecom-activiteiten vanaf 1 januari 1998, vervolgens de trend naar privatisering van de telecom-bedrijven in de meeste Europese landen, waaronder ook België.

Wat het ontwerp van decreet en de hierop door de Vlaamse regering ingediende amendementen betreft, in dit verband stelt de heer B. Kok het volgende. ,

In de eerste plaats dient genoteerd dat het ontwerp in zijn geheel niet van toepassing is op Belgacom, vermits Belgacom onder de bevoegdheid van de federale overheid ressorteert.

Niettemin is het ontwerp van decreet van groot belang voor Belgacom, en dit om de volgende redenen.

De dienstverlening van Belgacom aan de kabelmaatschappijen bestaat erin dat Belgacom de transmissie van de telecom-signalen naar de kopstations van de kabelmaatschappijen verzorgt. Tot nu toe stond deze transmissie onder toezicht van de federale overheid ; krachtens voorliggend ontwerp van decreet en de erop ingediende amendementen wordt dit toezicht overgeheveld naar de Vlaamse regering, gegeven waar Belgacom rekening mee zal moeten houden.

Belangrijker is echter dat voorliggend ontwerp van decreet het kader vastlegt waarbinnen de Vlaamse kabelmaatschappijen en andere mediagroepen — waaronder de omroepen — de nieuwe telecom-applicaties concreet gestalte kunnen geven. Het belangrijkste gevolg van de nieuwe technologische revolutie in de telecom-sector, namelijk de verregaande convergentie tussen spraak (telefonie), beeld (televisie, video) en data (computer) heeft echter tot gevolg dat de verschillende telecom-applicaties zowel door de kabelmaatschappijen als door Belgacom uitgeoefend kunnen worden. Dit betekent dat Belgacom en de kabelmaatschappijen zich zullen moeten beraden over hun respectievelijke toekomststrategie.

Verschillende toekomststrategieën zijn denkbaar. Een eerste mogelijkheid is dat zowel Belgacom als de kabelmaatschappijen een eigen communicatienetwerk — ‘spoorweg’ — zouden aanleggen, en dat zowel Belgacom als de kabelmaatschappijen alle mogelijke nieuwe telecom-diensten aanbieden. Deze piste werd gevolgd in Frankrijk en Nederland. France-Telecom en de Nederlandse PTT hebben hun eigen spoorweg aangelegd, ervan uitgaande dat samenwerking met de kabelmaatschappijen onmogelijk was. Volgens de heer B. Kok is deze strategie in een klein land als België echter niet aangewezen. De uitbouw van twee parallelle telecom-netwerken is een uiterst dure aangelegenheid, en het risico op onderbezetting van de infrastructuur is reëel.

Een tweede mogelijkheid is deze van verregaande integratie tussen Belgacom en de kabelmaatschappijen, waarbij Belgacom de kabelmaatschappijen zou opkopen. Deze piste wordt momenteel gevolgd in de USA, met als voorbeeld Bell-Atlantic dat de kabelmaatschappij TCI heeft opgekocht. Ook deze defensieve strategie acht de heer B. Kok voor België niet aangewezen.

Een derde mogelijkheid, de agressieve strategie, wordt momenteel beproefd in Groot-Brittannië. Hier begeeft British-Telecom zich met de ontwikkeling van activiteiten als video-on-demand rechtstreeks op het domein van de kabelmaatschappijen. Ook bij deze doorgedreven liberalisering heeft de heer B. Kok zijn bedenkingen.

Volgens de heer B. Kok is de beste strategie voor België deze van constructieve samenwerking tussen Belgacom en de kabelmaatschappijen, waarbij beiden gebruik zouden maken van dezelfde basisinfrastructuur. Het aanleggen van twee spoorwegen lijkt hem financieel niet haalbaar en niet verantwoord.

De heer B. Kok besluit dat Belgacom reeds maanden een dialoog met de kabelmaatschappijen tracht aan te vatten, maar dat zijn vraag tot nu toe onbeantwoord bleef. Hij pleit ervoor dat de Vlaamse Raad of de Vlaamse regering het initiatief zouden nemen om deze dialoog op gang te trekken. De tijd dringt : het is immers niet ondenkbaar dat met de volledige liberalisering van de telecom op 1 januari 1998 buitenlandse maatschappijen — bijvoorbeeld British Telecom — een plaats op de Belgische markt zouden veroveren, en dit ten nadele van zowel Belgacom als de kabelmaatschappijen.

3. Vragen en opmerkingen van de leden en van de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, met antwoord van de heer B. Kok

a) Financiële aspecten

De heer G. Geens herhaalt een vraag die hij ook aan de vertegenwoordigers van de kabelmaatschappijen heeft gesteld, namelijk welke de investeringskost voor de uitbouw van het telecommunicatienetwerk van Belgacom is geweest. Hij vermoedt dat het hier een aanzienlijk bedrag betreft, en de uitbouw van een tweede parallel communicatienetwerk door de kabelmaatschappijen lijkt hem dan ook niet verantwoord.

Hierbij aansluitend vraagt de heer S. De Clerck welke investeringen Belgacom plant voor de volgende jaren.

De heer B. Kok antwoordt dat de investeringen van Belgacom op ongeveer 25 miljard frank per jaar geraamd kunnen worden, waarvan 10 à 15 miljard voor infrastructuur. Dit be-

tekent dat Belgacom in de komende jaren nog voor tientallen miljarden zal investeren.

b) Overlappend van activiteiten en samenwerking met de kabelmaatschappijen

De heer G. **Geens** betreurt dat Belgacom en de kabelmaatschappijen er nog niet in zijn geslaagd een dialoog op te zetten inzake de toekomstige uitbouw en benutting van een gezamenlijk telecommunicatienetwerk. De uitbouw van twee parallelle netwerken lijkt hem voor een klein land als België niet verantwoord, omdat dit onvermijdelijk gepaard zou gaan met een onderbenutting van de infrastructuur. De spreker heeft begrip voor de specifieke moeilijkheden waarmee de betrokken maatschappijen te kampen hebben, namelijk het feit dat Belgacom onder het federale en de kabelmaatschappijen onder het gemeenschapsniveau ressorte(e)rt(en), maar hij pleit er toch voor dat één van beide partijen de noodzakelijke dialoog op gang zou brengen.

Volgens de heer **H. Coveliers** is het door B. Kok geciteerde Nederlands model — volledige parallelle uitbouw van twee communicatienetwerken door de kabelmaatschappijen en de PTT in de hoop op die manier de buitenlandse concurrentie te weren — op termijn niet aangewezen omdat ook Nederland op 1 januari 1998 zijn grenzen zal moeten openen voor buitenlandse maatschappijen. Dit werd expliciet bevestigd door Europees commissaris Karel Van Miert : na 1 januari 1998 zal men niet langer kunnen verhinderen dat buitenlandse telecom- en/of kabelmaatschappijen eigen netwerken aanleggen of gebruik maken van de bestaande netwerken en in de concurrentie gaan met de nationale maatschappijen. Ook deze spreker vraagt zich af hoe België en Vlaanderen zich best voorbereiden op de komende concurrentiestrijd.

De heer **S. De Clerck** vraagt of de door Belgacom geplande investeringen technisch volledig vergelijkbaar zijn met deze van de kabelmaatschappijen.

De **minister** is voorstander van een verregaande samenwerking tussen Belgacom en de kabelmaatschappijen en hij betreurt dat momenteel nog geen dialoog tussen beide instanties op gang is gekomen. Volgens hem is het aangewezen dat Belgacom en de kabelmaatschappijen samen investeren in en gebruik maken van de basisinfrastructuur, maar dat zij zich in de dienstverlening zouden specialiseren. Hierbij zou Belgacom zich richten op de commerciële sector — de bedrijven — de kabelmaatschappijen op de particuliere consument.

De heer B. Kok is dit 'spectaculaire idee' wel genegen, maar hij wijst erop dat het verlies van de particuliere markt voor Belgacom een vermindering van de omzet met zo'n 25% zou betekenen. Teneinde dit verlies te compenseren is een 'strategische alliantie' met de kabelmaatschappijen nodig. De spreker is er alleszins van overtuigd dat men makkelijker tot een specialisatie op het niveau van marktsegmentatie dan op het niveau van het aanbod van de diensten zal kunnen komen.

De heer B. Kok stelt vervolgens dat Belgacom zichzelf als de natuurlijke marktleider op het gebied van telecommunicatie beschouwt, en dat hij deze positie ook in de toekomst wenst te bewaren. Belgacom heeft de best uitgebouwde basisinfrastructuur om zich ook op het domein van de interactieve media waar te maken, en dit geldt des te meer omdat de nieuwe mogelijkheden die geboden worden door het gebruik van digitale technieken en glasvezel, nu ook mogelijk blijken met de klassieke koperen verbindingen die de basis vormen van het Belgacom-netwerk. De voorsprong die de kabelmaat-

schappijen momenteel dreigen te nemen en die voornamelijk gebaseerd is op het gebruik van digitale technieken en glas-vezel, is dan ook slechts tijdelijk, en dit geldt des te meer omdat de kabelmaatschappijen terdege rekening moeten houden met de toenemende concurrentie van de schotelantenne.

De spreker besluit dat de volledige liberalisering van de telecom vanaf 1 januari 1998 een 'harde slag zal geven' en dat de enige effectieve strategie erin bestaat door middel van goede interne samenwerkingsverbanden een dusdanige sterkte op te bouwen dat eventuele buitenlandse geïnteresseerde maatschappijen — bijvoorbeeld British Telecom — ontmoedigd zullen worden.

c) De 'andere diensten'

De heer S. **De Clerck** noteert dat er in de toekomst een verregaande convergentie zal optreden op het vlak van dienstverlening inzake spraak, beeld en data. Momenteel is Belgacom enkel actief op het vlak van telefonie — spraak — en hij vraagt of Belgacom momenteel onderzoek verricht naar 'andere diensten'.

De heer B. Kok antwoordt dat Belgacom zich tot nu toe nog niet geprofileerd heeft op het vlak van de ontwikkeling van nieuwe diensten. De voormalige PTT had een enorme achterstand opgebouwd op het vlak van de klassieke telefonie en mobilofonie, en de heer B. Kok beschouwde het dan ook als de primordiale opdracht van Belgacom om deze achterstand in te halen.

Belgacom werkt momenteel wel aan een project voor de ontwikkeling van een eigen teletekst programma, en dit in samenwerking met de Antwerpse kabelmaatschappij Integan. Het ligt eveneens in de bedoeling van Belgacom om zich in de nabije toekomst meer te profileren op de markt van de elektronische en de multi-media informatieverschaffing. Hiervoor zal Belgacom eventueel partners zoeken, maar de heer B. Kok benadrukt dat dit project nog in zijn kinderschoenen staat.

d) De decoder

De heer S. **De Clerck** vraagt de visie van Belgacom op het statuut van de decoder : behoort deze tot het monopolie van de kabelmaatschappijen of mag hij overgeleverd worden aan de vrije markt ?

De heer B. Kok antwoordt dat Belgacom hierover tot dusver nog geen specifiek standpunt heeft ingenomen. Het ligt alleszins in de lijn der verwachtingen dat ook de decoder niet zal kunnen ontsnappen aan de trend naar liberalisering. Zo speelt momenteel reeds de concurrentie op de markt van de telefonische eindapparatuur.

e) De rol van de schotelantennes

De heer S. **De Clerck** vraagt welke volgens de heer B. Kok de gevolgen zullen zijn van het geïndividualiseerd gebruik van schotelantennes.

De heer B. Kok stelt dat het gebruik van de schotelantenne een enorme invloed zal hebben op de ontwikkeling van de zogenaamde 'nieuwe diensten' voor bepaalde marktsegmenten.

ten, maar dat de impact hiervan momenteel moeilijk in te schatten is.

f) Het Europees witboek inzake transeuropese netwerken

De heer S. *De Clerck* vraagt of Belgacom momenteel meewerkt aan bepaalde projecten die in het kader van dit Witboek werden opgezet.

De heer B. Kok antwoordt dat Belgacom momenteel zijn medewerking verleent aan de Hermes en GSM — mobilofonie — projecten.

g) De problematiek van de straalverbindingen

De *minister* merkt op dat de problematiek van de straalverbindingen aan Vlaamse zijde duidelijk meer interesse oproept dan aan Waalse zijde. Hij vraagt of Belgacom bereid zou zijn om in samenspraak met de Vlaamse Gemeenschap tot concrete afspraken inzake de straalverbindingen te komen. In dit geval is de minister bereid om dergelijk initiatief op gang te trekken.

De heer B. Kok antwoordt dat Belgacom steeds bereid is aan dergelijk overleg deel te nemen.

IV. BRTN EN VTM

1. Samenstelling van de delegatie

a) BRTN

De heer C. Goossens, administrateur-generaal

De heer H. Van de Steen, beleidsadviseur

Mevrouw L. Vercruyssche, juridisch adviseur

b) VTM

De heer L. Neels, extern juridisch adviseur en secretaris van de raad van bestuur

2. Uiteenzetting door de delegatieleden

a) De heer C. Goossens, administrateur-generaal BRTN

De spreker dankt in de eerste plaats de Commissie voor de Media voor de organisatie van de hoorzitting.

Hij licht vervolgens het standpunt van de BRTN tegenover het voorliggend ontwerp van kabeldecreet en de door de regering ingediende amendementen toe.

1. Kabelfunctie versus omroepfunctie

A. Het ontwerp van decreet regelt uitvoerig het statuut van de kabeldistributeur maar doet toch nog een aantal vragen en bedenkingen rijzen. Tijdens de overlegvergaderingen tussen de omroepen — VTM, Filmnet en BRTN — en de kabel-

maatschappijen onder voorzitterschap van Minister H. Weckx zetten de kabelmaatschappijen hun toekomstvisie uiteen. Daaruit bleek dat zij hun activiteiten in de toekomst willen segmenteren. Zij willen verder tegen een redelijke prijs aan de kijker een basispakket van programma's aanbieden maar daarnaast ook andere pakketten en een aantal services waarvoor extra moet worden betaald. Zo bijvoorbeeld denkt men aan video-on-demand, een vorm van interactieve televisie dat het best kan worden vergeleken met een videotheek op afstand. De kijker wordt op een kanaal een exclusief menu van films aangeboden waaruit hij een titel kan kiezen en waarnaar hij dan onmiddellijk kan kijken. Tevens denkt men aan het aanbieden van pakketten van programma's voor minderheidsgroepen waarvoor de kabelmaatschappijen rechten kopen bij de omroepen. Al deze activiteiten komen gevaarlijk dicht bij de omroepfunctie.

De BRTN is van oordeel dat de decreetgever er moet over waken dat de wetteksten geen aanleiding geven tot vermenigvuldiging van de omroepfunctie en de kabelfunctie, tenzij van de kabel dezelfde waarborgen en verplichtingen zouden worden geëist als van de omroeporganisaties. De BRTN meent dat een kabelmaatschappij geen omroeptaken hoort uit te oefenen.

De omroepfunctie bestaat uit het verzorgen van programma's, te weten het produceren of verwerven van programma's, het samenstellen van het programma-aanbod, het verspreiden of doen verspreiden van dit aanbod naar het algemeen publiek en de eindverantwoordelijkheid voor het programma-aanbod — de editorial responsibility. Deze definitie van de omroepfunctie is onder meer terug te vinden in het BRTN-decreet.

In de gesprekken met hen geven de kabelmaatschappijen weliswaar te kennen zich niet met omroep te willen inlaten, maar het ontwerp van decreet laat hun niettemin die mogelijkheid. Het decreet is op dat vlak dubbelzinnig. De BRTN pleit voor duidelijkheid.

Artikel 10 van het ontwerp van decreet stelt dat de Vlaamse regering onder de voorwaarden die zij bepaalt een kabelmaatschappij de toestemming kan geven om haar kabelnet ook voor andere diensten te gebruiken dan de doorgifte van klank- of televisieprogramma's.

In zijn advies van 27 juli 1993 stelt de Raad van State¹ dat onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen vallende 'diensten' alleen maar radio- of televisie-uitzendingen kunnen zijn die zich tot het publiek in het algemeen richten, ook al richten die uitzendingen zich soms slechts tot een beperkt publiek.

In haar verantwoording bij de amendementen op artikel 10 van het ontwerp van decreet schrijft de Vlaamse regering terecht dat teletekst, kabelkrant en dergelijke niet tot die 'diensten' kunnen worden gerekend omdat zij onder de redactionele verantwoordelijkheid van de erkende televisieverenigingen of omroeporganisaties ressorteren.*

¹ Advies nr. L.22.658/8 over de amendementen van de Vlaamse regering op het ontwerp van kabeldecreet (Stuk 157 (BZ 1992) — Nr. 2), p. 48.

² Idem, p. 12.

De BRTN zelf is eveneens van oordeel dat teletekst, datacast en dergelijke — video-on-demand, thematische kanalen, pay per view — ongetwijfeld omroepactiviteiten zijn waarvoor een erkend omroepstation de eindverantwoordelijkheid moet dragen. De BRTN wenst de mogelijkheid te behouden om die activiteiten verder te ontwikkelen en de nieuwe toepassingen die zich in die domeinen aandienen, ook effectief te realiseren.

In die omstandigheden rijst de vraag welke diensten die niet reeds tot de omroepfunctie behoren, voor de kabelmaatschappijen in aanmerking kunnen komen.

Zo artikel 10 ongewijzigd goedgekeurd wordt, vraagt de BRTN minstens dat hij zou worden gehoord alvorens de Vlaamse regering een beslissing treft over het verzoek van een kabelmaatschappij om haar net voor andere diensten te gebruiken. Dat overleg zou als vormvereiste in het decreet moeten worden ingeschreven.

B. De geciteerde onduidelijkheid blijkt ook uit artikel 12 van het ontwerp van decreet dat aan artikel 7 van het huidige kabeldecreet een nieuwe categorie van niet-openbare televisieverenigingen toevoegt. Het gaat om niet-openbare televisieverenigingen die zich met andere soorten van diensten richten tot het publiek of een deel ervan. Deze diensten kunnen, al dan niet tegen betaling, geheel of gedeeltelijk, doorgegeven worden via gecodeerde signalen. Volgens de Memorie van Toelichting³ wil men met deze nieuwe, algemeen omschreven categorie inspelen op allerlei nieuwe en toekomstige ontwikkelingen in de media. Die nieuwe categorie, aldus de Memorie, geeft ruimte voor nieuwe initiatieven waarbij als voorbeeld wordt gegeven: recyclageprogramma's voor medicijnen, informatieve en opleidingsprogramma's doelgericht naar bedrijven enz..

Dit artikel biedt de kabelmaatschappijen de mogelijkheid als een particulier omroepstation erkend te worden. Tijdens het jongste overleg tussen de kabelmaatschappijen en de omroepen gaf Minister Weckx te kennen niet de bedoeling te hebben een kabelmaatschappij op basis van dit artikel als een omroepstation te erkennen. De vraag is echter of dit niet beter uit de decreettekst zelf zou blijken.

Voorts rijst de vraag of er wel nood is aan een dergelijke nieuwe categorie die nauwelijks aan één bepaling onderworpen is. De beide landelijke omroepen die door het lastenboek dat zij opgelegd kregen alle mogelijke garanties bieden, zijn in staat deze andere soorten van diensten te verzorgen en vragen allezins dat hun die mogelijkheid op grond van deze bepaling niet ontnomen wordt.

II. De gelijktijdige en volledige doorgifte

Artikel 9 § 1 van het ontwerp van decreet bepaalt welke omroepprogramma's de kabelmaatschappij gelijktijdig en in hun geheel moet doorgeven. Die verplichting geldt onder meer voor de omroepprogramma's van de BRTN en de televisieomroepprogramma's van VTM⁴.

³ Stuk 157 (BZ 1992) -Nr. 1, p. 7.

⁴ Met een omroepprogramma wordt het volledige programma-aanbod bedoeld, met andere woorden het geheel van de klankprogramma's van een radio-omroeporganisatie en andere klankoverbrengingen, al dan niet in gecodeerde vorm, en het geheel van de televisieprogramma's van een televisieomroeporganisatie en andere overbrengingen van televisiebeelden of teksten, al dan niet in gecodeerde vorm en/of van klanken vergezeld, dat via één kanaal wordt doorgegeven.

Het ontwerp van decreet schrijft terecht voor dat de kabelmaatschappij het programma-aanbod gelijktijdig en in zijn geheel moet doorgeven, zonder weglatingen of toevoegingen zoniet zou de kabelmaatschappij een omroepfunctie vervullen.

Artikel 9 § 2 bepaalt welke omroepprogramma's de kabelmaatschappij mag doorgeven. Het gaat onder meer om de televisieomroepprogramma's van Filmnet, de doelgroepenstations, de omroepprogramma's van de Franse en Duitstalige Gemeenschappen, van een andere EG-lidstaat dan België e.d. Bij de opsomming werd jammer genoeg echter niet meer herhaald dat de doorgifte gelijktijdig en in zijn geheel moet gebeuren.

III. De kosteloze doorgifte

Behalve voor de regionale televisiestations, bepaalt artikel 9 evenmin of de doorgifte al dan niet kosteloos dient te gebeuren. De BRTN meent dat de doorgifte kosteloos moet zijn voor alle radio-en/of televisieomroepprogramma's van erkende Vlaamse omroepstations die de kabelmaatschappij verplicht moet doorgeven. Voorts moet die kosteloosheid gelden voor alle informatie die in een omroepsignaal vervat is of met andere woorden ook voor alle andere klankoverbrengingen en andere overbrengingen van televisiebeelden of teksten. Het gaat niet op dat de kabelmaatschappij voor de doorgifte van bijvoorbeeld teletekst de BRTN een vergoeding zou aanrekenen.

IV. De voorwaarden voor de doorgifte

Artikel 9, § 1, 4° en § 2, 2°, 3° en 4° van het ontwerp van decreet stelt voorts dat de radio- en/of televisieomroepprogramma's van de omroeporganisaties van de Franse en Duitstalige Gemeenschappen alsook van de andere EG-lidstaten dan België slechts mogen of moeten worden doorgegeven als voldaan is aan de volgende voorwaarden:

1° de betrokken omroeporganisatie in die Gemeenschap of in die lidstaat moet effectief en in dezelfde mate onderworpen zijn aan het toezicht dat aldaar wordt uitgeoefend op de omroeporganisaties die voor het publiek in die Gemeenschap of in die lidstaat uitzenden;

2° het omroepprogramma moet conform zijn met het Europees Gemeenschapsrecht, inzonderheid inzake auteursrechten en naburige rechten en de internationale verbintenissen van de Gemeenschap;

3° de betrokken omroeporganisatie en het door haar uitgezonden omroepprogramma mag geen gevaar opleveren voor de openbare orde, de goede zeden of de openbare veiligheid in de Vlaamse Gemeenschap.

Deze voorwaarden vervangen het taalvereiste dat in het huidige kabeldecreet is ingeschreven en dat inhoudt dat de televisieomroepprogramma's van andere lidstaten slechts mogen worden doorgegeven, wanneer de uitzending gebeurt in de taal of in één van de talen van de lidstaat waar de omroep is gevestigd. In zijn arrest van 16 december 1992 achtte het Europese Hof van Justitie die bepaling evenwel in strijd met het EEG-Verdrag.

⁵ Cfr. definitie van omroepprogramma in vorige voetnoot.

Krachtens artikel 5 van het ontwerp van decreet dient een kabelmaatschappij bij haar vergunningsaanvraag te vermelden welke programma's zij wenst door te geven en welke diensten zij wenst aan te bieden. Die meldingsplicht geldt ook voor elke wijziging die de maatschappij in haar aanbod wil aanbrengen. De Vlaamse regering onderzoekt elk verzoek en gaat daarbij telkens na of voldaan is aan alle in het decreet vastgestelde bepalingen en voorwaarden.

De BRTN wenst dat hij zou worden gehoord in de beslissing van de Vlaamse regering over de vraag welke programma's via de kabel doorgegeven kunnen worden. De BRTN vestigt er de aandacht op dat hij net als de andere Vlaamse omroepen aan heel wat verplichtingen is onderworpen en wenst daarom geen deloyale concurrentie: **omroepprogramma's** die niet voldoen aan de regelgeving en in het bijzonder aan de Televisierichtlijn kunnen niet via de kabel verspreid worden. De BRTN is het eens met de hogergenoemde voorwaarden van artikel 9 en pleit dan ook voor **stricte** controle op de naleving van die voorwaarden.

Voor de doorgifte van de televisieomroepprogramma's van omroeporganisaties buiten de EG dient de Vlaamse regering haar toestemming te verlenen en kan ze, zoals ze dat nu ook kon, krachtens artikel 9, § 2, 5° van het ontwerp van decreet voorwaarden opleggen. Ook voor de doorgifte van deze categorie acht de BRTN het wenselijk dat hij vooraf zou worden gehoord.

V. De doorgifte van radio-omroepprogramma's

Bij de opsomming van de omroepprogramma's die de kabelmaatschappij mag doorgeven is er één enkele categorie waarvoor geen toestemming vereist is en geen enkele voorwaarde is opgelegd. Het gaat om de **radio-omroepprogramma's** van de omroeporganisaties buiten de EG en van de particuliere omroeporganisaties van de Franse en de Duitstalige Gemeenschappen (artikel 9, § 2, 5°).

De BRTN acht het nodig om ook hier voorwaarden vast te leggen teneinde de Vlaamse regering in overleg met de erkende Vlaamse omroeporganisaties in staat te stellen een — Vlaams cultureel — beleid te voeren.

VI. De technische voorschriften

Artikel 17bis van het ontwerp van decreet bepaalt dat de Vlaamse regering aan de televisieomroeporganisaties technische voorschriften kan opleggen. In haar verantwoording bij dit amendement schrijft de Vlaamse regering dat die voorschriften bijvoorbeeld in de nabije toekomst de invoering van geavanceerde televisiediensten moet mogelijk maken⁶.

⁶ Stuk 157 (BZ 1992) -Nr. 2, p. 15.

De BRTN wenst dat in de tekst van artikel 17**bis** **zou** worden ingevoegd dat de technische voorschriften worden vastgesteld in overleg met de Vlaamse omroeporganisaties, de kabel en de ontvanger-industrie. Tevens wenst hij dat die technische voorschriften, voor zover het gaat om transmissienormen, ook opgelegd worden aan de kabelmaatschappijen. Artikel 6 van het ontwerp van decreet dat bepaalt dat de Vlaamse Regering de minimale technische voorschriften vaststelt waaraan de kabelnetten moeten voldoen, lijkt op het eerste gezicht hiervoor een onvoldoende rechtsgrond te bieden.

In het vooruitzicht dat de kabelmaatschappijen de radio- en televisie-uitzendingen zouden verdelen onder digitale vorm is het belangrijk dat:

— voor de digitale televisie er zou gewacht worden op de resultaten van de 'DVB'-groep (Digital Video Broadcasting);

— voor de digitale radio de kabelmaatschappijen op korte termijn geen andere systemen — Amerikaanse — zouden invoeren dan de DAB-norm, opgesteld door het Eureka Consortium EU147. De beoogde Amerikaanse systemen zijn enkel geschikt voor de kabel en niet voor mobiele ontvangst. Het bezwaar van de BRTN is ingegeven door de overweging dat een promotie van deze systemen de produktie van DAB-ontvangers en hun verspreiding zou afremmen.

Ook voor decoders en dergelijke dienen Vlaamse standaardnormen te worden bepaald.

VII. De geschillenraad

De BRTN is het eens met de huidige bevoegdsomschrijving van de Raad en wenst niet dat die bevoegdheid zou worden uitgebreid.

b) De heer L. Neels, extern juridisch adviseur VTM

De heer L. Neels dankt in de eerste plaats de Commissie voor de Media van de Vlaamse Raad dat zij VTM de gelegenheid biedt om haar standpunt te doen kennen naar aanleiding van de bespreking van het ontwerp-kabeldecreet. VTM ziet hierin een uiting van de wil van de Commissie om, op een belangrijk ogenblik als dit, binnen de Vlaamse Gemeenschap met de directe betrokkenen overleg te plegen. Het ogenblik is inderdaad belangrijk ; immers, het ontwerp beoogt te komen tot een volledige uitoefening van de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap, de wetgeving aan te passen aan de Europese eisen, en, tenslotte, de mogelijkheid te scheppen om met bepaalde vormen van nieuwe televisie te starten.

De heer L. Neels verontschuldigt tevens de heer R. De Nolf, voorzitter van de raad van bestuur, en L. De Leersnyder, afgevaardigd bestuurder, die wegens vroeger aangegane verbintenissen onmogelijk aanwezig konden zijn.

De spreker licht vervolgens het standpunt van VTM tegenover het voorliggend ontwerp van kabeldecreet en de door de regering ingediende amendementen toe. Hij beklemtoont dat het standpunt van VTM perfect aansluit bij de uiteenzetting van de heer C. Goossens, inzonderheid wat het fundamenteel onderscheid tussen de opdracht van de kabelmaatschappijen en de omroepen betreft.

1. Principes

VTM is van oordeel dat twee belangrijk principes dienen voorop te staan bij deze aangelegenheid:

— vooreerst is er in onze wetgeving een belangrijk functioneel onderscheid tussen, enerzijds, omroepen, en, anderzijds, de kabelmaatschappijen (infra, onder a) ;

— vervolgens dient de Vlaamse Raad oog te hebben voor de eigen Vlaamse omroepen en hun toekomst, ook in de Europese context (infra, onder b).

a) Omroep en distributie van omroepsignalen

Uit de samenlezing van de relevante wetgeving blijkt dat een — openbare of privé — omroep tot taak heeft een globaal programma-aanbod samen te stellen en te verzorgen — door programma's te verwerven, te produceren of te doen produceren —, om dit te verspreiden of te doen verspreiden naar het algemeen publiek, en er de inhoudelijke en redactionele verantwoordelijkheid voor draagt.

Om die reden hebben de onderscheiden soorten televisie-omroepen — openbare, niet-openbare, regionale — een bijzonder, omstandig voorgeschreven statuut, en zijn zij aan een geheel van regels onderworpen betreffende al deze elementen.

Om dezelfde redenen zijn de Vlaamse openbare en privé-tv-omroepen onderworpen aan regels betreffende hun maatschappelijke en economische verankering, hetzij als openbare instelling met rechtspersoonlijkheid van de Vlaamse Gemeenschap met een alleenrecht op de omroepdotatie van de Vlaamse Gemeenschap, hetzij als private vennootschap met regels inzake het aandeelhouderschap, de reclame-acquisitie en dergelijke.

Kabelmaatschappijen zijn in essentie transporteurs van televisie-signalen, afkomstig van — binnenlandse of buitenlandse — omroepen. Hun statuut ziet toe op de regels die nodig zijn om die functie te regelen, en niet op regels die vereist zijn voor het samenstellen van een programma-aanbod of inzake redactionele verantwoordelijkheid. In essentie pikken zij bestaande signalen op, en distribueren deze in technisch perfecte vorm tot bij de abonnees. Allicht omdat hun functie daartoe beperkt is, kent hun statuut geen regels betreffende hun structuur of verankering.

Het blijft van belang oog te hebben voor dit fundamenteel functioneel onderscheid tussen de omroepen en de kabelmaatschappijen.

b) De Vlaamse omroepen

De Vlaamse Gemeenschap blijft, ook in de Europese context, en gelet op art. 10, § 1, laatste lid van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, gerechtigd oog te blijven hebben voor de eigen omroepen — de openbare en de private, alsmede de regionale — van haar cultuurgebied, zeker gelet op artikel 128 van het Verdrag van Maastricht; zij heeft er, ook in dit verband, recht op om, ook op televisiegebied, de Vlaamse eigenheid te vrijwaren, zij het, weliswaar, op een Europees-rechtelijk aanvaardbare wijze.

Hierbij dient in aanmerking genomen dat geen enkele Lid-Staat van de Europese Gemeenschap in vergelijkbare mate open staat voor de tv-signalen die afkomstig zijn uit de andere Lid-Staten of daarbuiten; de Vlaamse markt is reeds vandaag de meest open en receptieve markt voor buitenlandse tv-signalen, die door een nog steeds meest penetrerend kabel-

distributienet ter wereld, in vrijwel al de Vlaamse huiskamers worden gedistribueerd.

Dit belangrijk gegeven wijst op de afwezigheid van elke anti-Europese tendens en de openheid van geest van het Vlaamse beleid en van de Vlaamse kijkers, doch deze omstandigheid brengt tevens mee dat de Vlaamse omroepen, die reeds in één van de kleinste territoria en bevolkingsgroepen van de Europese Gemeenschap — en, derhalve, ook met eerder bescheiden, publieke of private, budgetten — functioneren, dagelijks ook bij de kijker moeten optornen tegen al dat buitenlandse geweld.

Het blijft, gelukkig, legitiem om de eigen omroepen een statuut te verlenen en een penetratie die hen in staat blijft stellen het Vlaamse publiek op een degelijke wijze te bereiken, en de Vlaamse eigenheid en Vlaamse cultuur te dienen; dat de beide Vlaamse omroepen dagelijks gezamenlijk 70 tot 80% van het marktaandeel van de Vlaamse tv-kijkers bereiken, pleit voor hun sterkte en hun dynamiek. Het is een belangrijk activa-gegeven voor het Vlaams mediabeleid, waarmee men niet onachtzaam kan omspringen.

II. De aanbidding van ‘andere diensten’

Op twee plaatsen in het ontwerp wordt gewag gemaakt van ‘andere diensten’.

a) Andere diensten dan omroep

Vooreerst bepaalt artikel 10, derde lid, dat de toestemming kan worden gegeven aan kabelmaatschappijen om hun net te gebruiken voor ‘andere diensten dan het overbrengen van klank- of televisieprogramma’s’; de oorspronkelijke beperking of verduidelijking dat deze diensten communicatiemiddelen dienden te betreffen, met een algemene verspreiding van culturele aard, is weggefallen. Blijkens de onderscheiden toelichtingen wordt hierbij gedacht aan kabelkrant, videotex-toepassingen, pay-per-view-systemen, pay-per-event-systemen, programma’s voor doelgroepen zoals sport- en film liefhebbers of minderheden, data, en dergelijke.¹

Hier heerst een belangrijke onduidelijkheid.

Weliswaar is het zo dat de Vlaamse regering zelf al aangaf dat het niet de bedoeling kan zijn dat de kabelmaatschappijen in de plaats zouden treden van de omroeporganisaties of met hen concurrentie zouden aangaan inzake omroepactiviteiten.² Als norm werd precies verwezen naar het statuut van de omroepen: ‘Teletekst, kabelkrant en dergelijke moeten immers onder de redactionele verantwoordelijkheid van de erkende televisieverenigingen of omroeporganisaties ressorteren’.”

Nochtans huldigde de Raad van State het standpunt dat dezelfde diensten precies wel radio- of televisie-uitzendingen zullen zijn, ook al zouden die zich slechts richten tot een beperkt publiek.”

Dergelijke dubbelzinnigheid dient in de tekst van het decreet zelf te worden weggewerkt.’

¹ Stuk 157 (BZ 1992) – Nr. 1, p. 7 en Stuk 157 (BZ 1992) – Nr. 2, p. 16.

² Stuk 157 (BZ 1992) – Nr. 2, p. 16.

³ Idem, p. 16.

⁴ Idem, p. 48, advies L22.656/8 van 27 juli 1993.

⁵ Dit lijkt des te meer noodzakelijk, nu er hier en daar al zulke initiatieven zijn die louter als feitelijkheid geschieden en de abonnee worden aangeboden zonder enig initiatief of controle van een omroep.

Daarbij dient men oog te hebben voor de norm die hoger in herinnering werd gebracht, en die de Vlaamse regering had aangegeven. Die brengt mee dat het niet de bedoeling is tot een soort van omroep te komen, noch tot een bijkomende concurrentie met de Vlaamse omroepen.

Hierbij is ook het volgende van belang.

Teletekst, datacast, en dergelijke, en, meer algemeen, alle diensten die via het tv-beeld nog kunnen worden aangeboden, al dan niet in eenrichtingsverkeer of interactief, bevatten synergieën met het gebruikelijk tv-signaal; het zou onlogisch zijn deze aan anderen, inzonderheid 'distributeurs' (cfr. supra), over te laten, omdat zulks als effect zou hebben dat de omroepen ervan afgesneden worden. Het gaat ter zake ongetwijfeld om omroepactiviteiten.

Het lijkt noodzakelijk om ter zake duidelijk te zijn, en geen functievervaging te creëren door een vage decreetbepaling, of door een tegenspraak tussen de formele decreettekst en de in de voorbereidende werken beschreven bedoeling. De werkelijk bedoelde 'niet-omroep-activiteiten' dienen aldus, limitatief, te worden opgesomd.

Indien eraan wordt gedacht in de richting te gaan van betalende diensten op verzoek — bijvoorbeeld films tegen betaling, uit een soort van kabelvideotheek dient erover te worden nagedacht hiervoor een time-slot beschikbaar te stellen — bijvoorbeeld na de zendersluiting 's nachts, tot 's ochtends — zodat het **aanbod complementair en niet concurrentieel** is met dit van de omroepen; een vergelijkbare regel werd ingevoerd in de wetgeving betreffende regionale televisie. Nog fundamenteeler kan de vraag worden gesteld of dit ook al niet eerder een functie is van de omroepen, eerder dan van de transportmaatschappijen.

Ideaal zouden de Vlaamse regering en de Vlaamse kabelmaatschappijen overleg plegen met de Vlaamse omroepen over zulke diensten en mogelijke synergieën; best wordt een raadpleging van de Vlaamse omroepen die het gehele grondgebied bestrijken als zodanig als vormvereiste voorgeschreven, vooraleer de Vlaamse regering beslissingen in individuele gevallen zou treffen, terwijl het aanbeveling verdient om, minstens in de voorbereidende werken, te beklemtonen dat een voorafgaande verstandhouding tussen de kabelmaatschappijen, de Vlaamse regering en de Vlaamse omroepen op dit terrein wordt nagestreefd en gestimuleerd, en voor de Vlaamse regering richtinggevend zal zijn bij haar beslissing over concrete aanvragen.

b) De niet-openbare televisieverenigingen die zich met andere soorten van diensten richten tot het publiek of een deel ervan.

Op hetzelfde terrein gaat artikel 12 van het ontwerp nog verder ; in een nieuw artikel 7 zou een nieuw soort niet-openbare televisievereniging (N.O.T.V) worden ingericht betreffende de aanbidding van andere diensten.

Blijkbaar zou het hier gaan om, al dan niet tegen betaling en in gecodeerde vorm doorgegeven signalen, die inspelen op nieuwe en toekomstige ontwikkelingen in de media; bedoeld zouden zijn recyclage programma's voor medici, opleidingsprogramma's voor bedrijven en dergelijke.⁶

Hier dient een belangrijk onevenwicht in het mediarecht te worden gesignaleerd.

⁶ Stuk 540 (BZ 1994) – Nr. 1, p. 7.

De omroepen die thans bedoeld zijn met artikel 7 van het kabeldecreet, dienen, evenals de openbare omroep, te beantwoorden aan belangrijke eisen inzake hun statuut en dergelijke.

Welnu, inzake deze nieuwe categorie schijnt men niet alleen nog niet te weten om welke soort van nieuwe ontwikkelingen en/of diensten het zou gaan, het is bovendien duidelijk en vaststaand dat het, bij definitie, om een soort van omroep — ‘televisievereniging’ in de zin van artikel 7 van het kabeldecreet — zou gaan, maar, tenslotte, zou iedereen, zonder enige beperking, een erkenning binnen deze categorie kunnen nastreven: een bestaande nationale of regionale, Vlaamse of buitenlandse omroep, een commercieel bedrijf, een privé-persoon — al dan niet een mandataris — een feitelijke vereniging, een kabelmaatschappij, een paraplufabrikant, of gelijk wie. Immers, voor deze categorie zijn er geen erkenningsvereisten en de Vlaamse regering ontbeert elke behoorlijke decretale grondslag om een aanvraag te beoordelen of zelfs om een kader uit te werken. Op het terrein van het audiovisueel mediarecht, dat essentieel ordeningsrecht is, en gebaseerd is op vergunningen en strikte regels, is zulks moeilijk aanvaardbaar.

De Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Cultuur heeft al wel informeel, in het kader van het overleg tussen de kabelmaatschappijen en de omroepen, laten weten, dat hij allerminst de bedoeling zou hebben een **kabelmaatschappij** op grond van deze bepaling als omroep (N.O.T.V.) te erkennen, doch het lijkt onontbeerlijk om zulks vast te leggen. Dit is inderdaad slechts een private toezegging, die niet tegenstelbaar is aan een latere decretale bepaling, en betreft slechts één van de talloze hypothesen.

Vermits blijkbaar vandaag niemand zicht heeft wat hier concreet wat bedoeld, lijkt het beter dit eerst duidelijk in overleg uit te maken, eerder dan te legifereren met een vorm van blanco-cheque aan onbekenden.

Dit is des te meer het geval daar de beide Vlaamse omroepen kennelijk perfect kunnen instaan voor het invullen van deze behoeften, en men best in overleg kan uitmaken welke terreinen eerder horen tot de ‘public service’-opdracht van de openbare omroep, en welke eerder kunnen worden ingevuld door het privé-tv-station van de Vlaamse Gemeenschap. Zij zijn perfect in staat deze andere diensten te genereren, hun statuut biedt aan het beleid de nodige garanties, en zij zouden aldus niet worden afgesneden van andere synergieën met hun hoofdpdracht van, in casu, tv-station.

III. De Europese context

a) Het beginsel van het vrij verkeer

De Europese Richtlijn van 3 oktober 1989 bevat een bepaling die minder de aandacht heeft genoten, doch die wezenlijk is voor het mediabeleid van de Lid-Staten, en het Vlaamse mediabeleid in het bijzonder. Artikel 2, lid 1 van de Richtlijn luidt als volgt:

Elke Lid-Staat ziet erop toe dat alle televisieuitzendingen van televisie-omroeporganisaties die onder zijn bevoegdheid vallen, of van televisie-omroeporganisaties die van een door hem verleende frequentie of capaciteit van een satelliet of een in deze Lid-Staat gelegen verbinding naar een satelliet toe gebruik maken, maar niet onder de bevoegdheid van een van de Lid-Staten vallen, voldoen aan de wettelijke voorschriften voor uitzendingen die bestemd zijn voor het publiek in die Lid-Staat?

Het belang van deze bepaling is fundamenteel ; enkel dié tv-signalen genieten van het vrij verkeer, die geldig, dit is, in conformiteit aan de nationale en Europese regels, in het verkeer zijn gebracht in hun land van herkomst. Het is de enige bepaling die ziet op de rechtstoestand in het land van herkomst. Eens die toestand conform is, zowel met het aldaar geldend nationaal recht, als met het Europees recht, is het signaal gerechtigd op vrij verkeer, en, dus, toegang tot het grondgebied van een andere Lid-Staat.

De bepaling bevat, naar de mening van VTM, ook een belangrijk tekort: zij laat die controle uitsluitend over aan de Lid-Staat van herkomst en schijnt de Lid-Staat van het land van ontvangst machteloos te maken.⁷

Het tekort bestaat hierin dat een Lid-Staat, om opportuniteitsredenen hem eigen — bijvoorbeeld lokale tewerkstelling, de betaling van belastingen of licence fees, en dergelijke, tot en met de ondersteuning van belangrijke mediagiganten die aldaar zijn gevestigd — geen of weinig toezicht uitoefent op een signaal dat op zijn grondgebied vertrekt of wordt heruitgezonden, en is gericht, of onder meer is gericht, op het grondgebied en de kijkers van een andere Lid-Staat.

Zo vernam men recent dat een Kempense **privé-vennootschap** via de MTV-teletekst zal overgaan tot de elektronische publicatie van een soort van Gouden Gids en van **personeelsadvertenties** voor Vlaanderen. De Britse regering zal daar geen moeite mee hebben, en er in haar toezicht wellicht weinig of geen oog voor hebben, maar kan men aanvaarden dat gelijk wie gelijk wat te paard zet op een buitenlands signaal, ook als het uitsluitend op de Vlaamse markt is gericht,... of, wordt hier, met miskennis van de grondslag van het vrij verkeer — dit is enkel vrij verkeer van wat op wetsconforme wijze in het verkeer is gebracht — een ‘u-bocht-constructie’ gemaakt die er enkel toe strekt aan de nationale wetgeving, bijvoorbeeld het decreet van 12 juni 1991, en het hele Vlaamse mediarecht, te ontsnappen ?

Deze aangelegenheid dient nader uitgeklaard, allicht ook op Europees niveau. Het beschreven voorbeeld kan, bijvoorbeeld, van aard zijn de Vlaamse kranten, die sterk staan inzake personeelsadvertenties, te ondermijnen, en een initiatief als **Promedia** — en de nieuwe, onder meer Vlaamse, gegadigden voor dit Belgacom-contract — volstrekt te hypothekeren.

b) Voorwaarden voor vrije distributie

Nu geen taalvereiste meer kan worden gesteld strekt het ontwerp ertoe, binnen de gedoogde beperkingen, enig toezicht uit te oefenen op aangeboden tv-signalen. Gelet op de bovenstaande uiteenzetting, dient zulks te worden aangemoedigd.

VTM stelt ter zake voor geen genoegen te nemen met de loutere aanmelding van een programmapakket door de kabelmaatschappij, doch zou, enerzijds, de voorwaarden uitbreiden tot alle signalen, en, anderzijds, er sterk voorstander van zijn om, met de openbare omroep, te worden gehoord voor de beslissing tot doorgifte. Zulke vormvereiste zou de Vlaamse regering in staat stellen om rekening te houden met de verplichtingen waaraan de Vlaamse omroepen zijn onderworpen, en deloyale concurrentie tegen te gaan.

⁷ Zie het advies van de Raad van State, gec.

Als praktisch voorbeeld mag het volgende worden genoemd. Het in Vlaanderen aanvaard verbod van televerkoopprogramma's geldt niet of niet in dezelfde mate in andere Lid-Staten. Zou het denkbaar zijn dat een buitenlandse omroep een gedeelte van zijn zendtijd uitbesteedt voor een Nederlandstalig op de Vlaamse kijkers gericht televerkoopprogramma, ten nadele van de Vlaamse omroepen en van de Vlaamse adverteerders en bedrijven? Concrete televerkoopspots bestaan reeds in de signalen van meerdere zenders, ook gericht op de Vlaamse kijker, met een Vlaams telefoonnummer...

Ter zake moet men zich hoeden voor een Vlaamse naïviteit, die zou schuil gaan onder de noemer van de Europese loyaliteit...

IV. Erkenning van een omroep en van een programma

Voor een omroep als VTM streeft het ontwerp ernaar de erkenning van 17 november 1987 te beperken tot één omroepprogramma.⁸

Dit is een retro-actieve beperking voor de Vlaamse privé-omroep, die strijdig is met het gegeven woord — het vertrouwensbeginsel — met de gegeven erkenning, en met de praktijk waarin aan een buitenlandse groep, op grond van één erkenning, in Vlaanderen, twee signalen werden toegestaan — FilmNet Plus en Movie Channel.

Zulke retro-actieve inperking is niet aanvaardbaar, en strijdig met de beginselen van behoorlijkheid. Dat zij niet gold voor een buitenlandse groep, en voor de toekomst wel zou gelden voor de Vlaamse privé-omroep, stemt tot nadenken.

Voor de openbare omroep geldt zulke beperking niet, vermits al haar signalen vallen onder de must carry-regel. Derhalve zou hier een discriminatie worden ingevoerd die moeilijk aanvaardbaar is.

V. De must carry-regel

Het beginsel van de kosteloosheid van de doorgifte werd ingevoerd voor de regionale tv-stations van de Vlaamse Gemeenschap ; wellicht is zulks evenzeer verantwoord voor de beide Vlaamse omroepen, openbaar en privé, die de gehele Vlaamse Gemeenschap bedienen.

Die kosteloosheid slaat op de transportkost, die eigen is aan de kabelmaatschappij ; wat VTM betreft is zulks des te meer verantwoord, daar het signaal van VTM niet wordt uitgezonden langs de ether, en exclusief via de kabel wordt aangeboden ; het is dus een belangrijk verkoopargument voor de kabelmaatschappijen.

Het begrip 'must carry', respectievelijk de kosteloosheid ervan, zou ook kunnen verduidelijkt worden. Inderdaad, zij dient aldus begrepen, dat de omroep wiens signalen ervoor in aanmerking komen, recht hebben op het gehele kabelkanaal, dit is voor alle klank-, beeld- en andere overbrengingen die bij de doorgifte van het totale aanbod van de betrokken omroep horen. Zulke verduidelijking vermijdt later misverstanden indien de openbare of privé-tv-omroep van de Vlaamse Gemeenschap overgaan tot de aanbidding van 'andere diensten'. Het zou, bij gebreke aan verduidelijking, onaangenaam zijn te worden geconfronteerd met een extra prijszetting vanwege de kabelmaatschappijen voor de aanbidding van andere diensten binnen een signaal.

⁸ Stuk 157 (BZ 1992) – Nr. 2, p. 17.

VI. Infokanaal, muziekkanaal en mozaïek

Ter zake schijnen de kabelmaatschappijen voor de software van het mozaïekkanaal, beroep te doen op een aanbod of ruil van FilmNet. Die biedt, in het mozaïek, een technologie die de splitsing van het scherm toelaat, samen met een open net-reclame voor abbonering op FilmNet die verder gaat dan een toelichting op het programma-aanbod ; tevens wordt reclame gemaakt voor lokale tv-winkels die 'FilmNet-dealer' zijn. Dit lijkt niet alleen een vorm van verboden 'uitzending' vanuit de kopstations, doch tevens strijdig met het reclamedecreet van 12 juni 1991 en treedt op het terrein van de streekgebonden reclame van de erkende regionale tv-stations. Zou het niet aangewezen zijn ter zake duidelijk te blijven en zulke overtredingen te voorkomen?

Gelet op de omstandigheid dat audiovisueel mediarecht ordeningsrecht is, zou op dit punt best een duidelijke regel worden gecreëerd : wat hier aan de kabelmaatschappijen niet is toegestaan, is hen verboden. Dit sluit trouwens aan bij het hoger in herinnering gebracht functie-onderscheid tussen de kabelmaatschappijen en de omroepen, en bij het specialiteitsbeginsel van de kabelmaatschappijen.

VII. Technische normen

Het ontwerp — artikel 17bis — machtigt de Vlaamse regering om technische voorschriften op te leggen aan de televisieomroeporganisaties. Best wordt dezelfde terminologie gebruikt ten aanzien van de kabelmaatschappijen (artikel 6). Het is niet duidelijk waarom er ter zake een verschil is.

Inzake geavanceerde televisiediensten (HDTV), decoders, en dergelijke, is het moeilijk denkbaar dat er in het kleine Vlaanderen geen eenvormigheid zou zijn over een technische standaard.

Mede gelet op de verstandhouding die er ter zake reeds bestaat, verdient het sterk aanbeveling om ter zake ook te handelen in overleg met en raadpleging van de Vlaamse omroepen.

3. Vragen en opmerkingen van de leden met antwoord van de heren C. Goossens en L. Neels

a) De 'nieuwe diensten' en de taakverdeling tussen Belgacom, de kabelmaatschappijen, de 'nationale' omroepen en de regionale televisieverenigingen

De heer **S. De Clerck** noteert dat zowel de openbare als de privé-omroep felle verdedigers zijn van een strikte terreinafbakening tussen de opdracht van de omroepen en de kabelmaatschappijen, maar hij vraagt zich af waarom de omroepen zich opwerpen als de drager van alle 'andere diensten', gaande van teletekst tot teleshopping. Behoren dergelijke taken wel tot de natuurlijke opdracht van de omroepen ?! Zijn zij hiervoor wel uitgerust, verrichten zij momenteel onderzoek in deze richting ? Volgens de spreker is deze defensieve opstelling van de omroepen niet realistisch, en dit geldt des te meer wanneer men rekening houdt met de door Europa opgelegde liberalisering van het telecom-verkeer vanaf 1 januari 1998.

Hierbij aansluitend merkt de heer **H. Coveliers** op dat uit de reeds afgesloten hoorzittingen afgeleid kan worden dat zowel de kabelmaatschappijen als Belgacom en nu ook de omroepen het aanbod van de 'nieuwe diensten' voor zich opeisen. Hij vraagt welke filosofische argumentatie de omroepen gebruiken om het monopolie van deze 'nieuwe diensten'

voor zich op te eisen. Hij merkt tevens op dat dergelijk monopolie discriminerend is ten opzichte van de **kabelmaatschappijen** en Belgacom en als dusdanig strijdig met de liberalisering van de Europese telecom-markt vanaf 1 januari 1994 (free access).

De heer **D. Van der Maelen** merkt op dat ook de regionale televisieverenigingen zich als de ‘natuurlijke’ aanbieder van bepaalde nieuwe diensten beschouwen, en hij vraagt zich dan ook af of de ‘nationale’ omroepen BRTN en VTM van oordeel zijn dat een taakverdeling met de regionale zenders tot de mogelijkheden behoort. Vervolgens verruimt hij zijn vraagstelling tot een mogelijke taakverdeling tussen de ‘nationale’ omroepen, Belgacom en de kabelmaatschappijen voor wat het aanbod van diensten als datadoorgifte betreft. Volgens hem is het niet evident dat elke betrokkene het monopolie voor de verspreiding van de ‘nieuwe’ diensten voor zich opeist.

De heer **S. De Clerck** merkt vervolgens op dat de heer L. Neels enerzijds waarschuwt voor de soms bedenkelijke programma's die via buitenlandse zenders op het Vlaamse scherm komen, maar dat hij er terzelfdertijd voor pleit dat de Vlaamse omroepen alle mogelijke vormen van televisieuitzendingen zouden mogen aanbieden. Volgens hem verdedigt de heer L. Neels hiermee tegenstrijdige standpunten.

Dezelfde spreker merkt op dat de de must-carry verplichting volgens de heer L. Neels ook van toepassing moet zijn op VTM. Geldt dit echter ook voor de ‘nieuwe diensten’ die VTM zou wensen aan te bieden ? En in voorkomend geval, wie zal dan uiteindelijk de kosten van de **kabelmaatschappijen** dragen ?

De heer L. Neels antwoordt namens VTM het volgende. Hij stelt in de eerste plaats dat VTM momenteel het aanbod van nieuwe diensten bestudeert dat via de omroep verspreid zal kunnen worden. VTM dient ter zake een offensieve strategie te voeren omdat de bestaanszekerheid van de commerciële zender gevrijwaard moet blijven.

De Vlaamse Raad beslist **nù** over hét instrument van het audiovisueel mediabeleid van de volgende decennia ; de Vlaamse omroepen — beide goed verankerd — bieden de beste garanties en wat via hen kan, verdient bij voorkeur via hen geregeld in plaats van de weg op te gaan van tientallen versnipperde aanbieders van allerlei diensten, die concurrentie betekenen voor de omroepen, en geleverd zouden worden zonder dat die aanbieders een geëigend statuut hebben, in Vlaanderen verankerd zijn, of redactionele en pluralistische waarborgen bieden.

De spreker is het er niet mee eens dat de ‘free access’ per definitie van toepassing is op de omroep. Volgens hem valt de omroep onder het dienstenverkeer, en als dusdanig kan de omroep beroep doen op artikel 10 van het Verdrag van de Rechten van de Mens. Volgens de heer L. Neels is de ‘free access’ enkel van toepassing op de zuivere **telecom-activiteiten**. De heer **H. Coveliers** vraagt of ook de ‘andere diensten’ onder de free access vallen. De heer L. Neels antwoordt dat dit enkel het geval is indien de ‘nieuwe dienst’ als een zuivere telecom-activiteit beschouwd moet worden.

In antwoord op de vraag van de heer H. Coveliers stelt de heer L. Neels dat een strikte afbakening tussen de opdracht van de kabelmaatschappijen en deze van de omroepen wenselijk en noodzakelijk is. Volgens hem dient de opdracht van de kabelmaatschappijen zich te beperken tot het transport van signalen omdat alle andere activiteiten — bijvoorbeeld video-on-demand, **pay-per-view** — tot het domein van de

omroep behoren. Hij daagt de kabelmaatschappijen uit om voorbeelden te geven van 'nieuwe diensten' die niet als omroepactiviteit beschouwd kunnen worden.

Wat de taakverdeling met de regionale omroepen betreft, hier stelt de heer L. Neels in de eerste plaats dat VTM en BRTN in Europees perspectief ook regionale omroepen zijn. Niettemin is hij van oordeel dat een terreinafbakening op basis van het onderscheid tussen een 'typisch nationaal' en een 'typisch regionaal' televisieaanbod mogelijk moet zijn, en dit op basis van overleg.

De heer C. Goossens beklemtoont dat hij het standpunt van de heer L. Neels inzake de strikte taakverdeling tussen de kabelmaatschappijen en de omroepen volledig bijtreedt. De opdracht van de kabelmaatschappijen is beperkt tot het transporteren van signalen.

Wat de filosofische basis voor het opeisen van de 'andere diensten' door de omroepen betreft, deze ligt volgens de heer C. Goossens in hun opdracht de Vlaamse culturele eigenheid te vrijwaren. En dit geldt nog meer voor de openbare dan voor de commerciële omroep. Indien de 'andere diensten' alleen worden overgelaten aan de kabelmaatschappijen en aanverwante media-groepen, zal het winstbejag primeren op de verdediging van de Vlaamse eigenheid, ook al omdat deze maatschappijen in tegenstelling tot BRTN en VTM geen decretale verplichtingen hebben inzake de vrijwaring van de culturele eigenheid. De BRTN eist voor de omroepen niet het alleenrecht over de verspreiding van de nieuwe diensten op, maar hij wenst wel dat de omroepen alle mogelijkheden krijgen om op de markt van de 'nieuwe diensten' actief te zijn.

De heer L. Neels voegt eraan toe dat enkel BRTN en VTM de nodige garanties bieden voor de vrijwaring van de culturele eigenheid van Vlaanderen.

De heer **S. De Clerck** vraagt of de BRTN zich momenteel reeds voorbereidt op de verspreiding van 'nieuwe diensten'. De heer C. Goossens antwoordt dat dat onderzoek in die richting gebeurt, waarop de heer S. De Clerck opmerkt dat van deze voorbereidingen geen sporen terug te vinden zijn in het meerjarenplan van de BRTN. De heer C. Goossens beaamt deze opmerking, en deelt mee dat zodra BRTN concrete plannen heeft, deze ook in het meerjarenplan vertaald zullen worden.

Wat de opmerking van de heer S. De Clerck inzake de verdediging van tegenstrijdige belangen betreft, hier stelt de heer L. Neels zeer duidelijk dat een onderscheid gemaakt moet worden gemaakt tussen 'wenselijke' en 'niet-wenselijke programma's'. Televerkoop, bijvoorbeeld, is in de ogen van de spreker vandaag in Vlaanderen een niet-gewenst programma, en kan als dusdanig thans ook op VTM niet aan bod komen. Via de Vlaamse kabel komen zulke programma's evenwel wel voor bij buitenlandse omroepen, ook in het Nederlands, en op Vlaanderen gericht. Zal men steeds van oordeel blijven dat de Vlaamse privé-omroep en de Vlaamse bedrijven ter zake die discriminatie in Europees verband moeten blijven ondergaan? Dit is evenwel een ander debat, dat VTM in overleg wil voeren. Andere 'nieuwe diensten' daarentegen zijn wel gewenst en moeten in eerste instantie aan de 'nationale omroepen' voorbehouden worden.

Tenslotte stelt de heer L. Neels dat de must-carry verplichting in de huidige regelgeving enkel van toepassing is op televisiesignalen. Indien men dit wenst open te trekken tot de 'nieuwe diensten', is dit de inzet van een nieuw debat.

b) De decoder

De heer **S. De Clerck** vraagt de visie van de omroepen op het statuut van de decoder : behoort deze tot het monopolie van de kabelmaatschappijen of mag hij overgeleverd worden aan de vrije markt ?

Ook de heer **H. Coveliers** vraagt de visie van de omroepen op het eigendomsrecht van de decoder.

De heer L. Neels antwoordt dat de monopolisering van de decoder, zij het door de kabelmaatschappijen, zij het door een andere pretendent, alleszins vermeden moet worden. Het is daarentegen essentieel dat er een eenvoudige en gebruiksvriendelijke decoder op de markt komt, bij voorkeur een Europees gestandaardiseerd model. Een eenvormige technische standaard is dus absoluut nodig, terwijl het apparaat tot de vrij verhandelbare electronica van de eindgebruiker kan behoren.

c) De rol van de schotelantennes

De heer **S. De Clerck** vraagt welke volgens de omroepen de gevolgen zullen zijn van het geïndividualiseerd gebruik van schotelantennes.

De heer L. Neels antwoordt dat de schotelantennes momenteel nog een marginaal verschijnsel zijn, en dat dit volgens hem zo kan blijven indien de Vlaamse omroepen er in een geest van positieve samenwerking in slagen het Vlaams kijkerspubliek blijvend aan zich te binden. De spreker is er immers van overtuigd dat een buitenlandse zender in Vlaanderen pas kans op succes heeft indien de 'nationale' omroepen er niet meer of onvoldoende in slagen complexloos de 'Vlaamse snaar' te raken. Momenteel bereiken VTM en BRTN echter bijna 80% van het Vlaamse kijkerspubliek, en het moet de bedoeling zijn om dit marktaandeel ook in de toekomst te behouden.

d) Varia

De heer S. De Clerck vraagt of uit de opmerking van de heer L. Neels inzake de retro-actieve beperking voor VTM om een tweede kanaal aan te vragen, afgeleid mag worden dat VTM concrete plannen heeft om een tweede zender te lanceren.

De heer L. Neels antwoordt dat de denkpiste van een tweede kanaal inderdaad leeft bij VTM, ook als verdedigingsstrategie tegenover de buitenlandse zenders.

IV.FILMNET**1. Samenstelling van de delegatie**

De heer J. Mariens, algemeen directeur

De heer P. Peeters, juridisch adviseur

Mevrouw G. de Leenheer, business-development Filmnet

2. Uiteenzetting door de heer J. Mariens

De heer J. Mariens beklemtoont in de eerste plaats dat de erkende betaalomroep van de Vlaamse Gemeenschap, Film-

Net-MultiChoice, het ten eerste waardeert dat haar thans, in tegenstelling tot vroegere wetgevende initiatieven, de mogelijkheid wordt geboden om haar inzichten mee te delen aan de Commissie voor de Media van de Vlaamse Raad met betrekking tot het voorliggende ontwerp van decreet en de daarop ingediende amendementen. Verschillende van de bepalingen die worden voorgesteld, raken inderdaad op rechtstreekse en essentiële wijze de betaaltelevisie in Vlaanderen (1.). Filmnet wenst tevens van de gelegenheid gebruik te maken om zijn standpunt inzake de decoder uiteen te zetten (II.)

1. Het ontwerp van decreet

A. De kabelpiraterij

FilmNet-MultiChoice stelt op de eerste plaats met voldoening vast dat in het ontwerp op zeer uitdrukkelijke wijze de kabelpiraterij strafbaar wordt gesteld. Voortaan zal men op grond van artikel 19 van het ontwerp inderdaad rechtstreeks tegen die piraterij kunnen optreden, ook tegen het louter gebruik of bezit van illegale decoders. Tot nog toe was men verplicht om zijn toevlucht te nemen tot andere wetgeving, onder meer inzake de eerlijke handelpraktijken.

B. Het wederkerigheidsbeginsel

a) Het beginsel

Een andere gelukkige evolutie is de inschrijving in het ontwerp van het wederkerigheidsbeginsel ten aanzien van de betaalomroepen van de overige Gemeenschappen. De Vlaamse Raad past aldus *mutatis mutandis* dezelfde regeling toe' als geldt ten aanzien van de verspreiding in de kabelnetten van de Franse Gemeenschap, van de omroepen erkend door de Vlaamse Gemeenschap.

b) 'Must-carry'- 'May-carry'-status

Nog steeds in verband met het wederkerigheidsbeginsel weze nochtans onderlijnd dat belangrijke verschilpunten blijven bestaan die de concurrentieverhoudingen kunnen verstoren.

Zo moet op de eerste plaats worden opgemerkt dat Canal+ -TVCF op de kabelnetten van de Franse Gemeenschap geniet van een 'must-carry'-status, dit krachtens artikel 22, § 1 van het decreet van 17 juli 1987 'sur l'audiovisuel'. FilmNet-MultiChoice geniet daarentegen als erkende betaaltelevisie-omroep van de Vlaamse Gemeenschap slechts over een 'may-carry'-status. Het principe van de wederkerigheid doet aan dit fundamenteel verschilpunt als dusdanig geen afbreuk.

c) De toestemmingsvereiste

Anderzijds is krachtens de reeds geciteerde bepaling van artikel 22, § 1 van het decreet 17 juli 1987 de eventuele verdeling van het FilmNet-programma in de Franse Gemeenschap steeds afhankelijk van de uitdrukkelijke en voorafgaandelijke toestemming van de Franse Gemeenschapsregering.

Blijkens de verantwoording bij het amendement van de Vlaamse Regering inzake artikel 9, § 2, 3° van het ontwerp, wenst men niettegenstaande het wederkerigheidsbeginsel geen gelijkaardige toestemmingsregeling voor Vlaanderen.

Men kan zich nochtans de vraag stellen of het toch niet opportuun zou zijn om de voorwaarde van voorafgaandelijke toestemming alsnog op te nemen. Schrijft artikel 9, § 2, 3° van het ontwerp, zoals geamendeerd, immers niet voor dat 'de Vlaamse Gemeenschap vaststelt dat in die Gemeenschap-

pen de niet-openbare betaalomroepen van de Vlaamse Gemeenschap in de kabelnetten worden doorgegeven' ?

Is het bijgevolg niet noodzakelijk dat prealabel toch een beslissingsmoment — de toestemming — wordt ingebouwd, zodat de Vlaamse regering inderdaad formeel kan vaststellen dat aan die voorwaarde is voldaan ?

FilmNet-MultiChoice gaat er overigens vanuit dat het wederkerigheidsbeginsel wel degelijk impliceert dat de niet-openbare betaalomroep van de Vlaamse Gemeenschap in alle kabelnetten van de Franse Gemeenschap moet(en) worden doorgegeven vooraleer op dit wederkerigheidsbeginsel kan worden beroep gedaan.

Ook de overige voorwaarden vervat in artikel 9, § 2, 3° van het ontwerp, zoals geamendeerd, pleiten voor de invoeging van een voorafgaande toestemmingsvereiste. Wie gaat anders formeel vaststellen (1) dat de betaalomroeporganisaties van die Gemeenschappen wel degelijk onderworpen zijn aan het toezicht in de betrokken Gemeenschap, (2) dat dit toezicht effectief betrekking heeft op de naleving van het Europees Gemeenschapsrecht, en dergelijke.

Volgens FilmNet-MultiChoice kan zulke controle maar op sluitende wijze worden uitgeoefend in het kader van een procedure van voorafgaandelijke toestemming door de Vlaamse regering.

C. De codering van het televisieprogramma

De volgende opmerking heeft betrekking op de definities van artikel 2 van het ontwerp, zoals geamendeerd, samengelezen met artikel 7 van het kabeldecreet van 28 januari 1987. Laatstgenoemde bepaling omschrijft de verschillende categorieën van erkenning : de niet-openbare televisievereniging zich richtend tot de gehele Vlaamse Gemeenschap; doelgroepentelevisie ; lokale of regionale televisie en betaalomroep. Anderzijds is in artikel 2, 3° ('omroepen'), 4° en 5° ('radio- en televisieomroep- organisatie'), 6°, 7° en 8° ('radio- en televisieomroep- programma') telkens sprake van 'al dan niet in gecodeerde vorm'.

Het is duidelijk dat de principiële codering van het programma een essentieel kenmerk is van betaaltelevisie. Hiervoor werd bij decreet een afzonderlijke erkenningscategorie voorzien. FilmNet-MultiChoice acht het dan ook onaanvaardbaar dat de voormelde definities zouden leiden tot de conclusie dat ook de andere omroeporganisaties betaaltelevisie zouden kunnen verzorgen zonder hiertoe uitdrukkelijk voorafgaandelijk als betaalomroep te zijn erkend.

D. De 'andere diensten'

FilmNet-MultiChoice onderschrijft volkomen het advies van de Vlaamse Mediaraad dat de kabelmaatschappijen niets anders kunnen zijn dan een vervoerder van programma's en zogenaamde 'andere diensten'.

De produktie van programma's kan alleen toevertrouwd worden aan de openbare of niet-openbare omroeporganisaties erkend in toepassing van de decreten en besluiten.

Ook de Vlaamse regering lijkt dit standpunt in te nemen. Blijkens de verantwoording van het amendement bij artikel 10 'ligt (het) geenszins in de bedoeling van het artikel om de kabelmaatschappijen de mogelijkheid te geven in de plaats te treden van de omroeporganisaties of met hen concurrentie aan te gaan inzake omroepactiviteiten. Teletekst, kabelkrant e.d. moeten immers onder de redactionele verantwoordelijkheid van de erkende televisieverenigingen of omroeporganisaties ressorteren'.

Wat de zogenaamde ‘andere diensten’ betreft is het standpunt van de Vlaamse regering echter niet zo duidelijk. Enerzijds wordt immers voorgesteld — artikel 12 van het ontwerp zoals geamendeerd — om in artikel 7 van het kabeldecreet van 28 januari 1987 een nieuwe categorie van erkende niet-openbare televisieverenigingen in te schrijven, namelijk de niet-openbare televisieverenigingen ‘die zich met andere soorten van diensten richten tot het publiek of een deel ervan’. Anderzijds blijft de Vlaamse regering bij haar voorstel, ook na amendering, om in artikel 10, in fine, van het ontwerp in te schrijven dat de Vlaamse regering onder de voorwaarden door haar te bepalen, een kabelmaatschappij ook de toestemming kan geven om zijn kabelradio- of kabeltelevisienet te gebruiken voor andere diensten dan het overbrengen van klank- of televisieprogramma’s.

FilmNet sluit zich volkomen aan bij de standpunten ingenomen zowel door de Vlaamse Mediaraad als door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen dat artikel 10, derde lid, van het ontwerp best zou worden geschrapt.

E. Evenementen en ‘live’-uitzendingen

Overeenkomstig artikel 21 van het ontwerp krijgt de Vlaamse regering de mogelijkheid om het onderhavig ontwerp te coördineren met alle andere bestaande wetten, decreten en de bij decreet bekrachtigde besluiten van de Vlaamse regering inzake media.

FilmNet-MultiChoice stelt vast dat de huidige mediawetgeving geen rekening houdt met de specificiteit van betaaltelevisie in het medialandschap. Het medium betaaltelevisie kan inhoudelijk niet zonder meer op dezelfde leest worden geschoeid als de overige categorieën van televisieomroepen. Vooral de specifieke financieringswijze, namelijk via abonnementen, eventueel via ‘pay per view’ in de toekomst, maakt dat betaaltelevisie zich richt tot een specifiek marktsegment met een eigen-soortige programmatie. Determinerend in dit opzicht is dat de betaaltelevisie-abonnees meerwaarde percipiëren ten aanzien van de open omroep-programmatie.

FilmNet-MultiChoice wenst in dit kader de aandacht te vestigen op de huidige wettelijke regeling van de zogenaamde evenementen en van de rechtstreekse programma’s (‘live’). Beide regelingen zijn vervat in een besluit van de Vlaamse Executieve van 11 mei 1988 ‘houdende de criteria met betrekking tot de duur van de erkenningen van niet-openbare televisieverenigingen’. Niettegenstaande die bepalingen vervolgens bij decreet van 13 juli 1988 werden bekrachtigd, maakten ze nooit het voorwerp uit van een ernstig parlementair debat.

a) De ‘live’-uitzendingen

FilmNet-MultiChoice dringt aan dat de huidige bepaling van artikel 9 van het besluit van 11 mei 1988 zou worden opgeheven. Overeenkomstig deze bepaling mag de verzorger van betaalomroep ‘geen rechtstreekse programma’s doorgeven zonder uitdrukkelijke toestemming van de Gemeenschapsminister van Cultuur’. Het is duidelijk dat dergelijke bepaling in zijn algemeenheid volstrekt onaanvaardbaar is en uitsluitend kan leiden tot inmenging in de inhoudelijke programmatie van de omroep. Overigens is dergelijke bepaling ook problematisch in het licht van de verdragsrechtelijk gewaarborgde vrijheid van meningsuiting waarbij het overheids-optreden in het domein van de vrijheid van meningsuiting slechts kan geschieden op grond van limitatief opgesomde motieven.

b) De 'evenementen'-regeling

Ook de evenementenregeling is nooit aan een grondig parlementair debat onderworpen geworden. De wettelijke regeling van zogenaamde evenementen is vervat in artikel 11 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 11 mei 1988. Overeenkomstig deze bepaling stelt de Minister van Cultuur jaarlijks de lijst vast van evenementen waarvoor **FilmNet** het volgende jaar geen uitzendrechten kan bekomen die een gelijktijdige uitzending van die gebeurtenissen door BRTN en VTM zouden onmogelijk maken.

Ook deze laatste bepaling moet dringend worden herzien in het licht van de specificiteit van betaaltelevisie. Essentieel daarbij is dat de houders van intellectuele rechten van films en andere audiovisuele produkties het recht hebben om de exploitatie van die rechten in de tijd te spreiden, waardoor die rechten achtereenvolgens worden verleend voor bioskoopvertoningen, voor de verkoop en verdeling van videocassettes, voor betaaltelevisie en, tenslotte, voor de uitzending door open televisieomroepen.

Aan artikel 16 van het ontwerp ligt reeds die kerngedachte van 'windows' ten grondslag. Overeenkomstig deze bepaling mogen de televisie-omroeporganisaties in principe geen films uitzenden binnen een termijn van twee jaar na de aanvang van de exploitatie ervan in de bioscopen.

Er is geen enkele reden waarom voor bepaalde 'evenementen' de exploitatierechten zouden worden beperkt. Dit geldt des te meer nu in de huidige formulering van artikel 11 van het besluit van 11 mei 1988, die beperking zelfs geldt onafhankelijk van de werkelijk uitzending van die programma's door de open omroepen.

Uiteindelijk belandt men precies in het tegenovergestelde van wat idealiter wordt nagestreefd. In plaats van een zo groot mogelijke verspreiding van het evenement, wordt dit evenement uiteindelijk, afhankelijk van een willekeurige beslissing van VTM en BRTN, helemaal van het scherm gehouden. **FilmNet-MultiChoice** dringt dan ook aan op een fundamentele herbezinning over deze aangelegenheid.

II. De decoder-problematiek

Het standpunt van de kabelmaatschappijen met betrekking tot de decoder heeft een directe en indringende invloed op de werking en het bestaan van **FilmNet** België en **MultiChoice**, het beheers- en dienstverlenend bedrijf van de **FilmNet**-groep.

De vraag naar de controle van de decoder door de kabelmaatschappijen betekent in feite namelijk het van overheidswege toewijzen van een monopolie op de eigendom en het beheer van een toestel. De decoder, en het beheer ervan zal als consumenten-eindapparatuur in de toekomst een zeer grote rol spelen niet alleen in het aanbieden en beheer van programma's, maar ook in hun commerciële strategie en de marketing. Dat geldt overigens niet alleen voor televisieprogramma's, maar ook voor radioprogramma's, informatica-software, telefoniediensten en aanverwanten.

Temeer omdat de kabelmaatschappijen ook een uitbreiding van hun activiteiten tot de telecommunicatie vragen, zou een toewijzing van de decoder van overheidswege in strijd zijn met de Europese rechtsspraak en richtlijnen over de eindapparatuur in de telecommunicatie.

Onder het mom van het 'vlotter aanbieden' van andere programma's, vragen de kabelmaatschappijen dan ook niets anders dan een uitbreiding van hun monopoliepositie, waar-

door zij de facto de regulerende rol van de overheid in het medialandschap zouden overnemen.

Een ingreep als deze zou de vlotte ontwikkeling van de Vlaamse media grondig verstoren en hypothekeren voor de verdere toekomst.

De nieuwe technologieën die nu op de internationale markt beschikbaar worden, geven aanleiding tot een waakzame regulering die als voornaamste aandachtspunt het vermijden van machtsconcentraties zal hebben. De discussie is daarover volop aan de gang in de Verenigde Staten. De nieuwe technologie kan van nature uit een uitzonderlijk grote concentratie. Die belangt niet alleen de televisie- en telecommunicatie-sector aan, maar zal ook bepalend worden voor de distributie van video, radio, informatica-software, audio-toepassingen, direct mail, video-spelletjes, datacast, databank-beheer en andere nevensectoren.

FilmNet wijst erop dat het geen vragende partij is om een monopolie toegewezen te krijgen op de decoder en decoder-technologie.

Ook wijst het er op dat het beheren van de decoder niet noodzakelijk betekent dat de aanbieder van deze dienst meteen ook de toegang tot de kabel regelt en bepaalt

FilmNet is er van overtuigd dat Vlaanderen in de nieuwe informatie-technologie slechts een rol zal spelen indien voldoende ruimte wordt gelaten voor de vrije mededinging en de evolutie van de markt, binnen de normen gedefinieerd door de wetgever.

Drie technische- en marktevoluties zullen de toekomstige media-markt bepalen :

1. Digitale Compressie zorgt voor een grote uitbreiding van de transport-capaciteit van kabelnetwerken voor beeld, geluid en data.

2. Samenvloeien van kabeltechnologie en telecommunicatietechnologie, algemeen Convergente genoemd is, een complex van technologieën die kabelnetwerken interactief maken en telecommunicatienetwerken ook de mogelijkheid geven beelden door te sturen. Het samenvloeien van media wordt in de toekomst uitgebreid naar computertechnologie, spelconsoles en consumenten-electronica.

3. De wereldwijde liberalisering van telecommunicatiewetgeving en een groeiende open markt voor diverse media-toepassingen kunnen een explosie van initiatieven mogelijk maken.

Het aanbod zal sterk gedifferentieerd worden :

— Via de satelliet zullen tegen 2004 potentieel 3.500 televisiezenders boven Europa beschikbaar zijn ;

— DirectTV satellieten (Hughes) kunnen per satelliet 150 zenders voeren, inclusief signalen voor beheer en marketing ;

— Via interactieve kabel- of telecommunicatienetwerken kunnen tal van andere diensten dan televisie worden aangeboden ;

— Televisiediensten zullen steeds meer gespecialiseerd worden, zowel naar thema als naar doelpubliek, om een programmatie met meerwaarde te leveren naast generalistische omroepen ;

Deze nieuwe televisiediensten zullen gefinancierd worden door de consument, en de organisatie en technieken

van de huidige betaaltelevisie als basis hebben voor hun commerciële activiteit en beheer.

De decoder vormt de toegangspoort tot het aanbod van de nieuwe media-diensten.

— In een netwerkomgeving met geïntegreerde telecommunicatie, datacast en televisiediensten, vormt de decoder het centrale knooppunt als eindapparatuur bij de consument ;

— De keuze van de consument voor de decoder zal mede bepaald worden door de keuze die hij maakt voor een bepaalde programmatie, bepaalde diensten, internationale normering, de verspreiding van andere consumenten-elektronica — bijvoorbeeld digitale en 16:9 televisietoestellen, Integrated Receiving Decoder televisietoestellen met ingebouwde decoder — de prijs, enzovoort.

— De uiteindelijke basisnorm voor decoders kan slechts ontstaan wanneer de technologische evolutie ten volle kan worden toegepast in een concurrentiële omgeving, waarin de overheid eventueel de noodzakelijke compatibiliteitsnormen kan opleggen.

In hun vraagstelling naar de Vlaamse Raad toe, vragen de kabelmaatschappijen :

‘het wettelijke kader [te] scheppen :

— om een ruime en eenvoudige toegang naar binnen- en buitenlandse aanbieders mogelijk te maken ;

— naar de liberalisering van de telecomdiensten, volgens ritme en regels van de Europese Unie ;

- om de autonomie van de kabelexploitanten te vrijwaren bij de samenstelling van het programma- en dienstenpakket, waarbij de decoder behoort tot de kabelinfrastructuur.

Graag had Filmnet gewezen op enkele impliciete gevolgen en de interne tegenspraak van deze drie eisen. Tevens wenst het in te gaan op enkele gevolgen voor de media markt en de juridische haalbaarheid van het verzoek van de kabelmaatschappijen om bij decreet de decoder te bestempelen als een integraal deel van de kabelinfrastructuur.

1. Kabelmaatschappijen zijn in hun lokale markten de enige aanbieders van het specifieke kabeltelevisie-aanbod en vormen dus de facto monopolies

Kabelmaatschappijen worden door de Vlaamse regering gemachtigd voor het verdelen van televisiesignalen op hun netwerken. De oorsprong van het de facto monopolie van de kabelmaatschappijen ligt in de noodzaak om een vergunning te bekomen van de lokale overheden — gemeenten — en de niet-concurrentiebedingen die zijn opgenomen in de statuten van intercommunales met de gemeenten. De gemeentelijke vergunning is vereist doordat gemeenten door de Gemeentewet gemachtigd worden om toelatingen te verlenen voor het uitvoeren van openbare werken.

De decoder expliciet tot de kabelinfrastructuur rekenen, zou ertoe leiden dat de monopoliepositie van de kabelmaatschappijen wordt uitgebreid tot de markt van de decoder.

2. De specifieke aard van het de facto monopolie van de kabelmaatschappijen spruit voort uit de infrastructurele vereisten van een kabelnetwerk

In concreto betekent dit dat de kabelmaatschappijen historisch monopolistisch zijn omdat 'het gebruik van het openbaar domein voor het aanleggen van het net behoort tot de bevoegdheid van de lokale overheid'.

Deze achtergrond verklaart ook de betrokkenheid van de gemeenten in de kabelmaatschappijen.

Daarnaast worden argumenten van economische rendabiliteit genoemd : de hoge investeringen zouden het onmogelijk en onpraktisch maken twee netwerken van dezelfde aard naast elkaar te exploiteren.

Deze redenen, die het feitelijk monopolie verklaren, hebben echter uitsluitend betrekking tot de specifieke eigenschappen van de distributie van televisie- en radiosignalen.

3. In de kabelwetgeving, zowel het huidige als het vorige decreet, wordt de kabelmaatschappijen het recht op programmering ontzegd

We verwijzen hier naar de eerder aangehaalde bezwaren van FilmNet, De Mediaraad en Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen over het voorgestelde artikel tien van het nieuwe kabeldecreet.

De kabelmaatschappijen zouden desgevallend het regulerende aspect van de overheid overnemen, hetgeen in een monopolistische markt, waarbij de kabelmaatschappijen de overheidsinterventie op het media-vlak sterk zou uithollen.

Desalniettemin blijven kabelmaatschappijen meer dan ooit betrokken bij programmering, zelfs via rechtstreekse participatie in licentie-houders voor regionale televisie (cfr. de samenwerking tussen Interelectra en TVLimburg).

Het door de kabelmaatschappijen verlangde exclusieve beheer van de decoder dient in deze trend gesitueerd te worden. Het beheer van de decoder is namelijk sterk verbonden aan de programmering, zoals gezegd, een bevoegdheid die buiten het domein valt van de kabelmaatschappijen.

Hierbij kan een parallel getrokken worden met de Verenigde Staten, waar de kabelmaatschappijen inderdaad eigenaar zijn van de decoders, maar waar het statuut in de VS van kabelmaatschappijen hen ook toestaat eigenaar of mede-eigenaar en exploitant te zijn van omroepprogramma's.

4. De decoder wordt een voornaam instrument voor programmering

In de evolutie van geïntegreerde netwerken wordt de decoder het voornaamste alomvattend voor de programmering en de samenstelling van het programma-aanbod op het kabelnetwerk.

In een multichannel omgeving wordt de decoder volgens vooruitzichten van de meeste media-experts, uiteindelijk zelfs het hoofdinstrument om een geïndividualiseerde programmering mogelijk te maken vanwege de consument.

In de marketing en het beheer van omroepen voor betaaltelevisie is het beheer van de decoder-technologie van wezenlijk belang. Hiertoe behoren ook de vrije prijsvorming op een concurrentiële markt.

De keuze van een decodertoestel zal bepalend zijn en, binnen de limieten van bepaalde compatibiliteiten, allicht het normale selectieproces ondergaan van alle andere consumenten-elektronika.

De analogie kan getrokken worden met de verschillende normen die de video-recorders hadden, en de norm die uitein-

delijk overheersend is geweest. Daar was een mix van kwaliteit, prijs en het software-aanbod bepalend voor de uiteindelijke keuze voor VHS. Hetzelfde kan van de decoder worden gezegd.

5. De definitie van een 'decoder'

Gesteld dat de overheid het beheer en de eigendom van de decoder aan de kabelmaatschappijen zou toevertrouwen dan dringt zich de definitie op van het begrip 'decoder', zeker in het vooruitzicht van een toekomstige media-infrastructuur :

— Nu reeds is er uit hoofde van de kabelmaatschappijen een vaststelbare begripsverwarring tussen een decoder en een convertor.

— De omschrijving van een 'decoder' kan in de toekomst specifieke problemen met zich meebrengen en verwarring stichten met apparaten als PC-modems, of zelfs telefoontoestellen of data-carriers, die evenzeer eind-toestellen zijn die een decoderende functie hebben. Televisietoestellen met geïntegreerde decoders — Integrated Receiving Decoders — waarvan nu reeds modellen op bepaalde markten aangeboden worden, zouden derhalve voor de vrije keuze van de consument worden afgesloten.

6. De transparantie van de markt verdwijnt met monopolisering

a) Auteursrechtelijke aspecten

Voor doorgifte van omroepprogramma's via kabelnetten is de toestemming van auteursrechthebbenden — omroepverenigingen, filmproducenten, muzikanten en dergelijke — noodzakelijk of dienen de auteursrechten geregeld in een contract met Sabam teneinde aan de kabeldistributeurs een 'rechtenvrij' programma te garanderen.

Aanvankelijk waren de 'partijen' bij die modelovereenkomst slechts de RTD, Sabam en een aantal zenders, namelijk de in Vlaanderen ontvangbare, door aardse zenders uitgezonden programma's van openbare omroepen. Thans behoren ook enkele commerciële programma's tot het pakket. Andere commerciële aanbieders worden -zonder transparante argumenten- uit het contract geweerd.

Inderdaad roept het principe en het systeem van de modelovereenkomst niet alleen mededingingsrechtelijke maar ook kartelrechtelijke vragen op.

Voor het weren van een aantal commerciële en/of satellietzenders uit het pakket zijn geen juridische doch uitsluitend historische en markt-geliëerde elementen aan te wijzen. Auteursrechtelijk bestaat echter geen verschil tussen de kabeldistributie van een satellietsignaal en de doorgifte van een programma afkomstig van een aardse zender.

Het verschil in behandeling vindt zijn verklaring in de 'eigenheden' van de markt' met andere woorden : de 'voorkeur' van de kabelmaatschappij. In tegenstelling tot de meeste omroepverenigingen die partij zijn in het modelcontract, zijn de commerciële zenders geheel of grotendeels afhankelijk van distributie via kabelnetten.

Ver van in een positie te verkeren waarbij ze van de programmadistributeurs auteursrechtelijke vergoedingen kunnen vragen, worden ze door de distributeurs gedwongen om een 'carriage fee' (voor toegang en gebruik) te betalen en bovendien een 'rechtenvrij' programma aan te bieden. Voorwaarden die niet gesteld worden aan de omroepverenigingen die partij zijn van het modelcontract.

Het hoeft geen betoog dat de belangen van de commerciële programma-aanbieders haaks staan op de door de kabel geclaimde onbelemmerde doorgifte van omroepprogramma's. Commerciële zenders hebben immers belang bij territoriale exclusiviteiten binnen hun verzorgingsgebied en betalen daarvoor veel geld. Deze exclusiviteit wordt door het Sabam/RTD contract ondermijnd. In veel gevallen komen aldus — en tegen belachelijk lage auteursrechtelijke vergoeding — series, films en sportevenementen ons land binnen voordat de rechtmatige programma-aanbieders in kwestie ze hebben kunnen uitzenden.

Derhalve vraagt Filmnet dat :

- het 'modelcontract' zou opengebroken worden ;
- alle programma-aanbieders die zulks wensen, zouden kunnen partij zijn in het modelcontract
- de condities van toetreding eenvormig en zonder discriminatie zouden toegepast worden op alle programma-aanbieders die in het modelcontract wensen opgenomen te worden.

b) De tarifiering

In de relatie tussen de kabelmaatschappijen en de programma-aanbieder speelt de vraag of voor toegang en gebruik van de kabel moet worden betaald — en tegen welke prijs — een hoofdrol. De kabeltarieven worden geheel overgelaten aan de onderhandelingen tussen beide partijen.

Kabelmaatschappijen hanteren verschillende tarieven voor verschillende omroepen, gaande van een nul-optie voor sommige commerciële zenders tot 5% van de omzet berekend op een gegarandeerde penetratie van vb 10% in het geval van FilmNet.

Het is enerzijds onduidelijk waarom onderscheid gemaakt wordt tussen binnenlandse betaaltelevisie, buitenlandse commerciële en buitenlandse openbare omroepen. Materieel kan het om dezelfde programma's gaan enerzijds en gaat het vooral om dezelfde kanaalcapaciteit of bandfrequenties anderzijds. Het niet toepassen van objectieve criteria discrimineert bepaalde programma-aanbieders.

Vooralsnog is de decreetgever enkel ten voordele van de regionale televisie tussengekomen. Hij heeft het noodzakelijk geacht dat deze programma's kosteloos op de kabelnetten zouden worden verdeeld.

In dezelfde orde kan geargumenteed worden dat de markt gebaat is bij meer transparantie bij de vaststelling van de kabeltarieven. FilmNet verzet zich niet tegen het 'kostprijnsprincipe' ; wel vraagt FilmNet dat objectieve criteria zouden gehanteerd worden bij de bepaling van deze tarieven en dat hierop toezicht zou worden uitgeoefend.

c) Doorgifte van het integraal signaal

Dit houdt in dat een omroep of een programma-aanbieder het volle eigendomsrecht moet kunnen blijven uitoefenen op signaal, in zijn geheel en zoals door hem doorgezonden. Daarmee wordt bedoeld dat het de kabelmaatschappij niet toegestaan wordt bepaalde elementen — zoals bijvoorbeeld de teletext-data of andere meegevoerde informatie — eruit weg te filteren of hiervoor afzonderlijke tarieven te hanteren.

7. Het toewijzen aan de kabelmaatschappijen van het monopolie op het aanbieden en beheer van decoders is een inbreuk op artikel 90 van het EG-Verdrag in combinatie met de artikelen 30, 59 en 86 van het EG-Verdrag. Wetgeving in die

zin zou aanvechtbaar zijn voor de rechtbank. (Cfr. Bijlage bij dit verslag)

Artikel 90 verbiedt de Lidstaten om ten aanzien van publieke ondernemingen of ondernemingen waaraan de overheid speciale en exclusieve rechten heeft toegewezen maatregelen te nemen of in stand te houden die in strijd zijn met de bepalingen van het EG-Verdrag. Een overheidsmaatregel waarbij aan de kabelmaatschappijen exclusieve rechten zouden worden toegekend op het aanbieden en beheer van decoders, is een inbreuk op artikel 90 in combinatie met de volgende bepalingen:

— Artikel 30 van het EEG-Verdrag — vrij verkeer van goederen — omdat het alle andere ondernemingen zou verbieden om decoders te verkopen, te verhuren en te commercialiseren, met als gevolg een beperking van de **consumentenkeuze** en een verhindering van de technologische ontwikkeling ;

— Artikel 59 van het EEG-Verdrag — vrij verkeer van diensten — omdat bedrijven, gevestigd in andere EG-landen, verhinderd zouden zijn om diensten aan te bieden gerelateerd aan de decoders ;

— Artikel 86 van het EEG-Verdrag — verbod van een misbruik van machtspositie — omdat het monopolie van de kabelmaatschappijen inzake het kabelnetwerk zou worden uitgebreid tot een nevensector die tot een concurrentiële markt behoort.

Het feit dat de kabelmaatschappijen in België, zonder de hulp van decoders, nu reeds een penetratie van meer dan 90 procent hebben bereikt, het hoogste percentage in de wereld, kan als voorbeeld dienen voor het feit dat het uitbaten van kabelnetwerken wel degelijk rendabel is zonder dat daartoe een nevensector van de programma-aanbieding en het **abonementenbeheer** dient gemonopoliseerd te worden.

De overheidsmaatregel is mutatis mutandis ook aanvechtbaar bij toepassing van artikel 3 juncto artikel 47 van de wet van 5 augustus 1991 op de bescherming van de economische mededinging.

8. De kabelmaatschappijen vragen toegang tot de **telecommunicatiediensten** en markten en tegelijk controle over de eindapparatuur. De Europese wetgeving verbiedt zulks expliciet.

In hun vraag naar de Mediacommissie van de Vlaamse Raad, hebben de kabelmaatschappijen de wens uitgedrukt om volgens de regels en timing van de Europese Unie aan telecommunicatie te mogen deelnemen.

Deze vraag staat niet alleen in Europa. De technische evolutie laat inderdaad toe om een telecommunicatie-sigitaal over het kabelnetwerk te sturen. In Groot Brittannië zijn de kabelmaatschappijen belangrijke concurrenten geworden van de traditionele telecommunicatie-ondernemingen.

In verschillende documenten wordt de liberalisering van telecommunicatie-diensten in een Europese context bepleit. Marktkenners en waarnemers wijzen op de onvermijdelijke evolutie naar telecommunicatie-diensten op kabelnetwerken.

Gegeven deze vrijwel zekere evolutie, en de uitgesproken intentie van de kabelmaatschappijen om **telecommunicatiediensten** te leveren, moet het debat over de toewijzing van de decoder aan de kabelmaatschappijen ook getoetst worden aan de bestaande telecommunicatie-wetgeving.

In Richtlijn 88/301/EEG van 16 mei 1988 betreffende de mededinging op de markten van de telecommunicatie-eindapparatuur, heeft de EG Commissie de liberalisering van de eindapparatuur geregeld. De exclusieve rechten van de instellingen voor telecommunicatie werden daardoor beperkt tot het uitbouwen en exploiteren van het telecommunicatienetwerk.

In het Belgisch recht hebben deze principes alsnog geen betrekking op het kabelnetwerk. Deze wet is echter ontstaan in een ander context, waarbij het technisch onwaarschijnlijk geacht werd dat telecommunicatie over kabelnetwerken zou worden toegepast. De expliciete intentie van de kabelmaatschappijen om telecommunicatiediensten aan te bieden kan in de geest van deze wet ook een bepalende factor zijn. We verwijzen ook naar het toekomstige Groenboek van de EU, die beide netwerken in een toekomstige regelgeving combineert en op gelijke voet plaatst.

Naar analogie met het telecommunicatienetwerk, en bij gebrek aan een specifieke wetgeving — gezien de zeer recente technologische ontwikkelingen — wordt algemeen verwacht dat de Commissie een gelijkaardige richtlijn voor kabelnetwerken zal formuleren zoals ze dat in het verleden gedaan heeft voor telecommunicatienetwerken.

9. Het beheer van de decoder is niet noodzakelijk voor de economische rendabiliteit van de kabelmaatschappijen

In hun argumentatie om het beheer van de segmentatie en de decoder-diensten naar zich toe te halen, hebben de kabelmaatschappijen het argument gebruikt van de economische rendabiliteit voor de kabelmaatschappijen wanneer ze niet extra diensten kunnen aanbieden.

Die economische noodzaak lijkt ons enigszins overtrokken na een kort onderzoek van de neergelegde balansen van de kabelmaatschappijen die tot 1992 te raadplegen waren.

De Vlaamse kabelmaatschappijen, waarvan we de balansen konden natrekken — 17 in totaal — haalden in 1992 een operationele cash flow van 37,4 miljard Bfr (37.438.351.000). Vergeleken met 1990 en 1991 was dat steeds een stijging van ongeveer 10% per jaar.

Ongeveer 18% van die cash flow ging in die jaren naar afschrijvingen. Van de bruto winst — 24 miljard Bfr. (24.038.304) in 1992 — ging gemiddeld 1,18% naar belastingen.

De netto winst werd in de laatste drie jaar vrijwel volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders. In 1990 werd 17,5 miljard uitgekeerd, in 1991 was dat al 19,3 miljard en in 1992 ging het om 21.678 miljard Bfr. of 90,2 % van de netto-winst.

Met een gezonde balansstructuur staat het uiteraard vrij aan de aandeelhouders van de kabelmaatschappijen om hun winsten uit te keren. De aandeelhouders hebben globaal gezien gemiddeld een return per jaar op hun volstorte kapitaal gehad van 24% in 1992. In 1990 was dat zelfs 39%.

De verkoopsmarge ligt dan ook uitzonderlijk hoog in deze sector. De netto verkoopsmarge ligt gemiddeld op 23 % en uitschieters van meer dan 30% zijn niet uitzonderlijk. Wel dient opgemerkt dat de gemengde intercommunales (met een gemiddelde verkoopsmarge van 27 %) een duidelijk grotere winst nemen dan de zuivere intercommunales (met gemiddeld 14,5 %). In beide gevallen stijgen deze marges nog de laatste drie jaar.

De economische noodzaak van de kabelmaatschappijen om een nieuw monopolie toegewezen te krijgen bij het al bestaande lijkt ons dan ook wat overdreven. Hadden de kabelmaatschappijen een normaal gangbare pay-out ratio van bijvoorbeeld 40% aangehouden de afgelopen drie jaar, dan hadden ze nu extra liquiditeiten ter waarde van 33 miljard 532 miljoen en 98 duizend frank méér achter de hand om hun investeringen te financieren met eigen middelen.

III. Conclusies

Afrondend bevestigt Filmnet dat het van mening is dat het nieuwe kabeldecreet zoals het nu voorligt ontegensprekelijk een stap is in de goede richting om van Vlaanderen een dynamisch media-landschap te maken, waar de nieuwe media een volwaardige kans kunnen krijgen.

Zoals aangegeven heeft Filmnet wel enige bezwaren met betrekking tot artikel 10 in het kabeldecreet, en daarmee samenhangend ook de vraag van de kabelmaatschappijen om een monopolie te verkrijgen op de decoder en het beheer ervan.

FilmNet is van oordeel dat er voor de decoderproblematiek een oplossing kan gevonden worden in onderling overleg, waarbij een geïnstitutionaliseerde overlegstructuur denkbaar is, die de normen en standaarden van het decodergebruik op de Vlaamse kabel kan bepalen en tevens een controlerende functie kan uitoefenen op de toepassing en werking ervan.

In die optiek is FilmNet ook ten zeerste geïnteresseerd om te participeren in het studiesyndikaat voor de kabel, dat onlangs aangekondigd werd door de Minister-president van de Vlaamse Gemeenschap.

Filmnet bedankt de Commissie voor de aandacht die zij haar geschonken heeft, en staat open voor alle verdere vragen en toelichtingen die de Commissie mocht wensen.

3. Vragen en opmerkingen van de leden en van de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, met antwoord van de delegatielieden

a) De 'nieuwe diensten'

De heer S. **De Clerck** vraagt of Filmnet zich momenteel voorbereidt op het aanbod van 'nieuwe diensten', en zo ja, of Filmnet hierover reeds onderzoek heeft verricht. Hij vraagt tevens aan welke diensten Filmnet concreet denkt, en hoe de omroep het economisch belang van deze nieuwe diensten inschat.

De heer J. Mariens antwoordt dat Filmnet zijn diensten in twee heeft opgesplitst : enerzijds Filmnet, waaronder het maken van het programma ressorteert, anderzijds MultiChoice, waaronder de administratie en het beheer van de abonnementen ressorteert. Momenteel experimenteert Filmnet in Nederland met 'pay-per-view' televisie, maar de spreker verwacht niet dat deze toepassing voor 1995 in Vlaanderen beschikbaar zal zijn. Inzake het economisch belang van deze nieuwe diensten, kan de heer J. Mariens alleen meedelen dat Filmnet momenteel nog niet op zijn financieel 'break-even point' staat.

Filmnet pleit tevens voor het behoud van het integraal signaal. Dit houdt in dat een omroep of een programma-aanbieder het volle eigendomsrecht moet kunnen blijven uitoefenen.

nen op signaal, in zijn geheel en zoals door hem uitgezonden, dat wil zeggen alle data vervat in de huidige 625 lijnen. Hiermee wordt gevraagd dat het de kabelmaatschappij niet toegestaan zou zijn om bepaalde elementen — zoals bijvoorbeeld de teletext, data of andere meegevoerde informatie — uit het signaal weg te filteren of hiervoor afzonderlijke tarieven te hanteren.

b) De toestemmingsvereiste inzake het doorgeven van omroepen

Volgens de heer **H. Coveliers** is de toestemming waarvan sprake in punt 1, B, c. van de uiteenzetting van de heer J. Mariens strijdig met de Europese bepalingen inzake de liberalisering van het telecom-verkeer vanaf 1998.

Ingaande op de bekommernis die Filmnet in punt 1, B, c. van haar uiteenzetting heeft verwoord — de vraag naar de ‘voorafgaande toestemming’ vanwege de Vlaamse regering, stelt de minister dat geen voorafgaande toestemming wordt opgelegd, maar dat de bekommernis van Filmnet inzake het beslissingsmoment volledig wordt opgevangen door het geciteerde geamendeerde artikel 5 § 2 waarin de notie ‘meldingsplicht’ wordt ingevoerd.

c) De decoder

De heer **D. Van der Maelen** vraagt meer toelichting bij wat Filmnet in zijn conclusie de ‘geïstitutionaliseerde overlegstructuur’ voor het beheer van de decoder noemt. Hij vraagt tevens of er momenteel verschillende soorten decoders bestaan, en zo ja, welke de prijsverschillen zijn.

De **minister** vraagt waarom Filmnet zo veel belang hecht aan het beheer en de controle over de decoder. Hij vraagt of Filmnet zich akkoord zou kunnen verklaren met een formule waarbij de kabelmaatschappijen de sleutel op de decoder zouden verkrijgen, maar Filmnet zijn eigen controle zou behouden.

De heer J. Mariens antwoordt dat het bestaan van verschillende soorten decoders niet noodzakelijk is. Met de huidige stand van de technologie is het mogelijk één standaardsysteem te ontwerpen dat door verschillende omroepen gebruikt kan worden. Zo biedt de huidige Filmnet-decoder de mogelijkheid om naast de twee Filmnet-programma's nog 37 andere programma's door te geven. Filmnet heeft er begrip voor dat de kabelmaatschappij de zenders kiest die ze beoordeelt als interessant voor haar regio. Het aanbod zal trouwens verschillend zijn van de ene regio tot de andere. Waar Filmnet het niet mee eens is, is dat haar know-how en haar specialisme in het beheren van de betaalabonnees zou opgeëist worden door de kabelmaatschappijen.

De heer J. Mariens en mevrouw G. de Leenheer antwoorden positief op de vraag van de minister of Filmnet bereid zou zijn inzake het beheer van de decoder in een samenwerkingsverband met de kabelmaatschappijen te treden.

VI. UITGEVERSBEDRIJF TIJD N.V.

1. Samenstelling van de delegatie

De heer J. Lamers, afgevaardigd bestuurder

De heer P. Huybrechts, algemeen directeur

2. Uiteenzetting door de delegatie

a) Algemene inleiding door de heer J. Lamers

De spreker dankt in de eerste plaats de Commissie voor de Media voor de organisatie van de hoorzitting. Hijzelf zal een korte schets geven van de activiteiten van Tijd, de heer P. Huybrechts zal vervolgens dieper ingaan op de concrete bemerkingen met betrekking tot het voorliggend ontwerp van decreet.

De spreker licht de Commissie eerst in over de twee belangrijkste motieven die Tijd ertoe aanzetten om in dialoog te treden met de Commissie voor de Media. In de eerste plaats is Tijd gealarmeerd over de berichten over uitdrukkelijke pogingen tot monopolievorming in het nieuwe **media**-landschap, inzonderheid wat de decoder betreft. Tijd vraagt niet om een monopolie, noch om belastinggeld ; het wil enkel garanties dat het over dezelfde mogelijkheden zal beschikken als de andere partners in het medialandschap om zijn project te realiseren, ook tegenover het buitenland. Vervolgens doet Tijd een oproep om eindelijk een einde te stellen aan de de-loyale concurrentie en aan de diefstal van informatie (cfr. teletekst-informatie).

Vervolgens geeft de heer J. Lamers een beknopte schets van zijn bedrijf. Tussen 1982 en 1993 is de omzet van Tijd gestegen van 98 naar 830 miljoen frank, de tewerkstelling van 35 naar 132 werknemers. De spreker benadrukt dat deze expansie van het bedrijf volledig met eigen middelen werd gerealiseerd.

Wat de activiteiten betreft, is Tijd geëvolueerd van een krantenbedrijf naar een multimedia- of informatiebedrijf. De belangrijkste produkten van dit informatiebedrijf Tijd zijn de dagbladen De Financieel-Economische Tijd en de Belegger, Tijd Electronic Services en CD-Rom/Auditex.

De spreker benadrukt dat Tijd Electronic Services uniek is in de Europese uitgeverwereld. Tijd Electronic Services, een dochterbedrijf van Uitgeversbedrijf Tijd, specialiseert zich sinds 1987 in de elektronische aanmaak en verspreiding van beursinformatie en financieel nieuws. TES levert nu **beursinformatie** aan bijna alle Belgische kranten, terwijl elke dag ruim 1.000 PC-gebruikers hun databestanden aanvullen bij middel van telefonische downloading van TES-informatie. Tenslotte verspreidt TES ook 'in **real time**' nieuws van een eigen 'Nieuwslijn'-redactie en beurskoersen via het **videotex**-netwerk van Belgacom, in videotexformaat of in **ongeformatteerde** vorm. Sinds 1987 heeft Tijd bijna 90 miljoen geïnvesteerd — rekening gehouden met aanloopverliezen — in dit elektronisch dienstverkeer. De omzet in elektronische informatie wordt voor 1994 op 80 miljoen geraamd.

Tot nog toe wordt de distributie van de elektronische informatieverzorging door Tijd verzorgd door Belgacom. De hoge kostprijs dwingt Tijd er echter toe gedeeltelijk over te stappen naar de kabelmaatschappijen.

Tenslotte vestigt de heer J. Lamers er de aandacht op dat Tijd de enige Vlaamse uitgever is die op geen enkele manier betrokken is bij VTM of bij VAR. Met als enige vergoeding de bronvermelding, maakt de redactie van de Tijd elke dag zes gespecialiseerde financiële berichten voor de BRTN, vier voor de radio en twee voor televisie. Ook de BRTN-teletext-bladzijden met Belfox-koersinformatie worden door Tijd aan-geleverd.

Tijd vraagt dan ook dat het met gelijke middelen de harde concurrentiestrijd in het medialandschap zou kunnen aan-gaan. Mede omdat Tijd door de invoering van reclame op BRTN-radio en van sponsoring op BRTN-televisie naar schatting 25 miljoen frank per jaar aan publiciteitsinkomsten derft, wenst Tijd verder activiteiten te ontwikkelen op het gebied van 'paratelevisie' zoals open en gesloten teletext, datacast en nieuwe interactieve diensten.

b) Specifieke bemerkingen door de heer P. Huybrechts

Een van de hoofdproblemen in 'electronic publishing' is de veel te hoge kost van langdurige, ononderbroken 'real time' transmissie. Voor de verspreiding van real time-informatie wordt door de buitenlandse concurrenten van TES steeds meer gebruik gemaakt van broadcast/narrowcast. Deze producenten sturen hun data mee met een bestaand televisiesig-naal — al of niet via satelliet — of verspreiden het via een sat-ellietverbinding. Voorbeelden zijn hier Reuter's (achter CNN én op satelliet), ICV (achter BBC én op satelliet), S&P Comstock (satelliet), Euro-American Group (satelliet), Ten-fore (satelliet en straks RTL). Dankzij de schaalgrootte van hun aanpak — de 'footprint' van een satelliet of het interna-tionaal bereik van CNN of BBC — kunnen deze transnatio-nale bedrijven zeer scherpe prijzen hanteren, die normaal niet haalbaar zijn voor een kleine regionale producent zoals TES.

Om aan deze concurrentie het hoofd te kunnen bieden en nadat een overeenkomst met Databel onmogelijk bleek, huurde Tijd Electronic Services op 28 september 1993 zelf één van de 625 lijnen van het BRTN-sig-naal. Zoals bekend, worden 25 van de 625 lijnen niet voor beeld en klank ge-bruikt. Deze lijn met een transmissiecapaciteit van 14.400 bits werd door TES in drie segmenten verdeeld. Over een breedte van 2.400 bits wordt een gesloten teletext-systeem op televi-siemonitoren aangestuurd. Dit is sinds 1 januari 1994 deels operationeel. Een identiek systeem bestaat al bijna twee jaar voor Ladbroke via het RTL-sig-naal. Over de resterende breedte van de lijn zal TES deels (9.600 bits) het eigen nieuws en de eigen beurskoersen gaan versturen naar PC's, en deels 'batch' (2.400 bits) verzending doen (bvb. nieuwsbrieven) eveneens naar PC's. TES hoopt dit voorjaar nog operationeel te zijn.

Hoe past dit alles in de huidige federale en Vlaamse regel-geving ? De nieuwe definitie van 'omroepen' in artikel 2 van het ontwerp van decreet biedt geen ondubbelzinnig ant-woord. Het gemaakte onderscheid tussen 'omroep' en 'com-municatiediensten' is technisch niet evident.

a) Al vele jaren wordt op grote schaal teletext-informatie uit de verschillende televisiesignalen gefilterd om opgenomen te worden in databanken op PC's. Er bestaan namelijk scan-ningapparaten die uit de teletext-bladzijden allerlei specifieke data selecteren en deze bruikbaar maken in analysesoftware op PC's. Aan de onderkant van de marktdriehoek zijn deze teletext-piraten al jaren de belangrijkste concurrenten van TES.

b) Het onderscheid tussen TV's en PC's verdwijnt. Op een PC met een 486-processor is het perfect mogelijk om tv- en video-beelden te tonen, en dit in een 'window' simultaan met andere applicaties. **Reuter's** biedt vandaag deze combinatie al aan, en ook TES wil inspelen op de voorspelbare verdere verweving van TV's en PC's.

Welke rol spelen de kabeldistributiemaatschappijen in deze nieuwe ontwikkelingen ? Uit het ontwerp van decreet en met name artikel 5 valt op te maken dat de Vlaamse regering aan de kabelexploitanten de vergunning zou kunnen verlenen om 'nieuwe diensten' aan te bieden. Waarom aan de kabelexploitanten en waarom kennelijk alleen aan de kabelexploitanten ?

De nieuwe diensten die TES heeft opgezet, vergen geen enkele inspanning of interventie van welke kabeldistributeur ook. Alleen de televisieomroeporganisatie — in dit geval de BRTN — moet de toelating geven om één van de 625 lijnen van zijn programmasignaal te laten innemen door een externe datastroom. De kabeldistributeurs voegen geen enkele 'waarde' aan het opzet toe. Er is naar onze mening daarom overigens ook geen grond voor een vergoeding aan een andere partij dan de omroeporganisatie.

Om dezelfde reden is eveneens elke controle door de kabeldistributiemaatschappijen op decoders of op andere eindapparatuur bij de gebruikers aberrant. Een eventuele technische autorisatie kan desgevallend wel aan een onafhankelijke instelling worden toevertrouwd, waarbij echter meteen de vraag rijst tot waar deze controle zich uitstrekt. Moeten ook televisietoestellen met ingebouwde decoders of PC's met een video'tuner' op een ingebouwde kaart worden geautoriseerd ? Hoe kan de naleving hiervan ooit worden afgedwongen ?

In het algemeen wil Tijd waarschuwen voor illusies over de legale beheersbaarheid van de nieuwe transmissiemogelijkheden op regionaal of federaal vlak. Uitwijking naar clementer omgevingen is ook hier namelijk zeer gemakkelijk. Wanneer Vlaamse informatieproducenten zoals Tijd, door regelgeving of door prohibitieve voorwaarden, het gebruik van deze nieuwe transmissiemogelijkheden zou worden ontzegd, zullen ze wel moeten gebruik maken van Nederlandse, Britse of andere signalen of transmissiemogelijkheden. Er zit de overheden dan niets anders op dan ook alle schotelantennes te verbieden. Dat zou van wetgevende overmoed getuigen.

Tenslotte wil Tijd waarschuwen voor al te hooggespannen verwachtingen en 'hype' aangaande het markt- en omzetspotentieel van allerlei nieuwe transmissiemogelijkheden.

a) Wat eenmalige verzendingen — batch — betreft, kan men voor de eenheidsprijs van 5 frank al enorm veel informatie versturen over het klassieke Belgacomnetwerk en deze hoeveelheden zullen door de technische evolutie in de komende jaren nog enkele keren vervieelvoudigen. We evolueerden daar de jongste 2 jaar van een transmissiecapaciteit over gewone lijnen van 1.200 bits naar 9.600 bits, terwijl 19.200 bits in zicht is. Naarmate meer transmissiecapaciteiten via ISDN of GSM beschikbaar komen, zal de relatieve kost hier verder dalen.

b) Wanneer voor de verzending van met name real time-informatie het gebruik van vrije televisielijnen ingang vindt, komt er via satellieten en via de kabel een zeer grote latente capaciteit beschikbaar, wat tot zware concurrentie en dus lage eenheidsprijzen moet leiden.

c) Door de steeds betere compressietechnieken zullen de klassieke interactieve telefonieverbindingen trouwens ook

zelf televisiesignalen gaan dragen, zodat zenders naar deze verbindingen zullen kunnen uitwijken. Dit is al het geval in de VS en in Groot-Brittannië. Hier wordt de kabel in zijn traditionele functie bedreigd en zal de kabel zijn **prijscapaciteit** moeten bewijzen.

c) Besluit

De heren J. Lamers en P. Huybrechts besluiten dat Uitgeversbedrijf Tijd er zonder enige overheidssubsidie en met grote aanloopverliezen in slaagde als elektronisch uitgever de jongste 6 jaar een respectabele regionale marktpositie in Europa op te bouwen. Als '**vendor**' van beurs- en financiële informatie heeft Tijd Electronic Services nu, samen met een Nederlandse partner, ambities in de hele Benelux.

TES is daarmee het enige Vlaamse bedrijf dat een kans maakt op overleving in een markt die wordt gedomineerd door transnationale reuzegroepen zoals Reuters, **Dow Jones** Telerate, Datastream en dergelijke. Deze ambitie is alleen haalbaar wanneer de omgevingsfactoren in Vlaanderen en België niet verder verslechteren.

Daarom stelt Tijd :

1. Uitgeversbedrijf Tijd N.V., uitgever van de **Financieel-Economische Tijd**, en zijn dochterbedrijf Tijd Electronic Services N.V. wensen nauw betrokken te worden bij de uitbouw van allerlei vormen van 'paratelevisie'.

2. Het in de Belgische wetgeving gemaakte onderscheid tussen omroep en communicatiediensten is kunstmatig.

3. De regelgeving in Vlaanderen en België mag geen handicap worden voor de Vlaamse informatiebedrijven. Tijd heeft dankzij zijn aangehouden inspanningen, ook financiële, een aanzienlijke voorsprong opgebouwd in de sector van de elektronische informatievoorziening en wil deze voorsprong ook behouden.

3. Vragen en opmerkingen van de leden met antwoord van de heren J. Lamers en P. Huybrechts en de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Brusselse Aangelegenheden en Cultuur

a) Het gebruik van de BRTN-lijn

De heer S. **De Clerck** vraagt welke de kostprijs is van het huren van een BRTN-lijn. De heer P. Huybrechts antwoordt dat de geïndexeerde kostprijs ongeveer 3 miljoen frank per jaar bedraagt. De heer S. De Clerck vraagt of hier nog andere kosten of eventuele formaliteiten aan verbonden zijn. De heer P. Huybrechts antwoordt ontkennend. De heer S. De Clerck merkt op dat de geciteerde inkomsten bij zijn weten niet opgenomen zijn in de BRTN-begroting. De heer P. **Huybrechts** verduidelijkt dat Tijd rechtstreeks aan de VAR betaalt.

b) De decoder

De heer S. **De Clerck** vraagt welke prijs de abonnee uiteindelijk aan Tijd betaalt voor de aankoop van de exclusieve Tijd-decoder. De heer P. Huybrechts antwoordt dat de huidige decoder relatief duur is, namelijk 35.000 frank. Tijd ontwikkelt momenteel echter een nieuwe decoder die **vermoede-**

lijk reeds voor 10 à 15.000 beschikbaar zal zijn. Tijd vindt deze prijs echter nog te hoog en hoopt door samenwerking met derden op termijn een beduidend goedkopere decoder te kunnen ontwikkelen.

De heer P. Huybrechts beklemtoont dat de decoder de cruciale factor is voor het succes van elk systeem van datacast.

De heer S. **De Clerck** verwijst naar de uiteenzetting van Filmnet en vraagt of het volgens Tijd realistisch is te veronderstellen dat de informatie van Tijd zou passeren via de decoder van Filmnet. De heer P. Huybrechts antwoordt dat Tijd en Filmnet deze mogelijkheid gaan onderzoeken, en dat ter zake al een overleg met Filmnet gepland is.

c) De concrete verwachtingen tegenover de decreetgever

De heer S. **De Clerck** vraagt welke concrete verwachtingen Tijd in de Vlaamse Raad stelt. De heer J. Lamers antwoordt dat Tijd enkel verwacht dat de decreetgever zijn bedrijf niets in de weg legt dat de voorspoedige ontwikkeling van de elektronische informatievoorziening zou belemmeren. Tijd is in Vlaanderen het enige overlevende bedrijf in deze sector en wenst zijn activiteiten veilig te stellen.

Dezelfde spreker vraagt waarom Tijd geen aanvraag indient om als omroep erkend te worden. Op deze manier zou Tijd alle bescherming van de decreetgever genieten. De minister antwoordt dat Tijd zich op basis van de geciteerde activiteiten krachtens het huidig decreet niet als omroep kan laten erkennen. De heer S. **De Clerck** suggereert dat Tijd zich zou kunnen laten erkennen als doelgroepentelevisie. De minister antwoordt dat ook deze procedure niet aangewezen is omdat de programma's van doelgroepentelevisie op basis van het decreet niet gecodeerd mogen worden.

De heer S. **De Clerck** vraagt welke oplossing Tijd zelf suggereert. De heer J. Lamers antwoordt dat TES inderdaad het statuut van omroep wenst omdat het op deze manier officieel erkend zou worden. De minister stelt dat op basis van het gemendeerde artikel 12 van het ontwerp van decreet een aanvraag als 'niet-openbare televisievereniging die zich met andere soorten van diensten tot het publiek of een deel ervan richt' mogelijk is.

De heer H. **Coveliers** merkt op dat de decreetgever dus moet vermijden dat deze 'andere diensten' alleen door de kabelmaatschappijen aangeboden kunnen worden. De heer P. Huybrechts voegt eraan toe dat ook vermeden moet worden dat de kabelmaatschappijen het monopolie krijgen over de decoder : het beheer van deze decoder maakt immers een feitelijke blokkering van de doorgifte van programma's — in casu deze van TES — mogelijk. De heer H. Coveliers verwijst naar de analoge opmerkingen van Filmnet ter zake.

Volgens de heer G. **Geens** is het ontmoedigend te moeten vaststellen dat volgens Tijd een efficiënte regelgeving in de sector van de media niet haalbaar is. Volgens hem is de 'wet van de jungle' immers ook niet aangewezen. De heer P. Huybrechts antwoordt dat ook hij tegen de 'wet van de jungle' is, maar dat deze wet feitelijk reeds over het medialandschap heerst (cfr. teletekst-piraten, de mogelijkheden van de scho-telantennes). TES vreest dan ook dat de bescherming die de decreetgever haar zou willen geven, haar feitelijk geen goede dienst zou bewijzen. Tijd vraagt dat de Vlaamse Raad haar

zo weinig mogelijk in de weg zou leggen opdat zij de **concurrentie** met CNN en de Reuter's signalen zou kunnen aangaan.

De heer **H. Coveliers** vraagt of Tijd ermee gediend zou zijn indien de decreetgever de verzorging van de 'andere diensten' niet exclusief aan de kabelmaatschappijen zou voorbehouden. De heer J. Lamers antwoordt dat dit inderdaad reeds een stap in de goede richting zou zijn omdat zijn bedrijf dan als niet-openbare televisievereniging alle vrijheid zou kunnen behouden om zijn diensten uit te bouwen en tegelijkertijd van de bescherming van het omroepstatuut zou kunnen genieten.

BIJLAGE 1
FILMNET

DE BANDT VAN HECKE & LAGAE

IN ASSOCIATIE MET

DE BRAUW BLACKSTONE WESTBROEK

GEORGES VAN HECKE
JEAN MARIE NELISSEN GRADE
JOHAN VEREIST

Advocaten bij het Hof van Cassatie

JEAN-PIERRE DE BANDT
JEAN-PIERRE LAGAE
CARL BEVERNAGE
ROEL NIEUWDORP
IVO ONKELINX
PATRICK L. KELLEY
B. VAN DE WALLE DE GHELCKE
EUGENE H.C. TCHEN
DIRK LEERMAKERS
CHRISTIAN WILLEMS
THIERRY DENAYER
JEAN-PIERRE BLUMBERG
FRANÇOIS DE BAUW
JACQUES PERILLEUX
CHRIS SUNT
CARL DE MEYER
GUIDO DE WIT
LIEVE SWARTENBROUX
LUC VANAVERBEKE
GERWIN VAN GERVEN
FRANÇOISE LEFEVRE

RUSEN ERGEC

Advocaten

BREDERODESTRAAT 13
B-1000 BRUSSEL
BELGIË

TEL.: (32-2) 517 94 11

FAX: (32-2) 517 94 94

TELEX: 25477 LEXLAW B

4 februari 1994

DID:

De Heer Jo Mariëns
FilmNet België N.V.
Tolleen 63
1932 St.-Stevens-Woluwe

Geachte Heer,

Betreft: Mogelijke monopolievorming inzake decoderapparatuur

U heeft ons verzocht om te onderzoeken welke juridische argumenten zouden kunnen gebruikt worden op grond van Belgisch en EG recht tegen het streven van de kabelmaatschappijen om de markt van de decoders te monopoliseren.

De kabelmaatschappijen genieten momenteel van een de **facto** monopolie inzake de kabelinfrastructuur. FilmNet is een aanbieder van betaaltelevisie. De sleutel tot de FilmNet-betaltelevisieprogramma's is de zogenaamde "decoder". Dit apparaat, dat de FilmNet-signalen decodeert, is momenteel eigendom van FilmNet, en wordt verhuurd aan de FilmNet-abonnee. Het ziet er naar uit dat de decoder in de audiovisuele sector van de toekomst een belangrijke rol zal spelen. De decoder zal de consument immers niet alleen een selectie-instrument verschaffen in het immer groeiende aanbod van televisieprogramma's, maar zal hem eveneens toegang verlenen tot de nieuwe interactieve diensten en zelfs tot telecommunicatiediensten die via het kabelnetwerk zullen worden verspreid.

ALLIANCE OF EUROPEAN LAWYERS

EUROPEES economisch samenwerkingsverband)

LEDEN:

ANDRÉ OFFENHOF RASOR RAUE
DE BANDT VAN HECKE & LAGAE
DE BRAUW BLACKSTONE WESTBROEK
FARMET & ASSOCIES
A. HICKE & LEMAY
J. A. MENENDEZ

BERLIN, KEULEN, FRANKFURT MAIN, LEIPZIG
BRUSSEL, ANTWERPEN
AMSTERDAM, DEN HAAG, ROTTERDAM
PARIS
STOCKHOLM, GÖTEBORG, MALMÖ
MADRID, BARCELONA

GEZAMENLIJKE KANTOREN VAN DE LEDEN:

BREDERODESTRAAT 12A
B-1000 BRUSSEL
BELGIË
TEL (32 2) 505 02 11
FAX (32 2) 502 06 44

89 GRESHAM STREET
GB LONDON EC2V 7NA
UNITED KINGDOM
TEL (44 71) 600 36 07
FAX (44 71) 600 17 10

645 FIFTH AVENUE
NEW YORK, NY 10022
USA
TEL (1 212) 752 70 75
FAX (1 212) 850 66 78

BLANICKA 20
CZ 12000 PRAGUE 2
THE CZECH REPUBLIC
TEL (42 2) 25 62 51
FAX (42 2) 25 42 73

De kabelmaatschappijen hebben te kennen gegeven dat zij het decoder-apparaat beschouwen als een integraal deel van de kabelinfrastructuur. Deze ondernemingen streven met andere woorden een uitbreiding na van hun bestaand monopolie op de nevenmarkt van het eindapparaat dat op hun netwerk wordt aangesloten, en dat voor de consument de toegangspoort zal worden tot het gehele netwerk. Blijkbaar zouden de kabelmaatschappijen er tevens naar streven om een eventueel monopolie op de markt van de decoders via een wetgevend initiatief te onderbouwen.

Onze bevindingen kunnen als volgt worden samengevat. Zoals overeengekomen hebben wij ons beperkt tot een onderzoek naar de wettelijkheid van de door de kabelmaatschappijen nagestreefde monopolievorming op de decoder-markt. De verenigbaarheid van een eventueel wetgevend initiatief van de Vlaamse Raad inzake de toekenning van exclusieve rechten inzake decoders hebben wij niet in dit advies behandeld, daar dit het voorwerp uitmaakt van een ander onderzoek.

In een eerste deel van dit advies wordt nagegaan of, in het licht van de huidige Belgische en EG wetgeving inzake telecommunicatie, bezwaren kunnen worden ingebracht tegen de nagestreefde monopolievorming. Zoals zal blijken in het tweede deel van dit advies, is dit overzicht van de telecommunicatiewetgeving niet alleen van belang voor het huidig gebruik dat van decoders wordt gemaakt (selectie van (betaal)televisieprogramma's), maar eveneens in het kader van de verdere technologische ontwikkelingen, waarbij zowel de decoder als het kabelnetwerk telecommunicatiefuncties zullen verkrijgen. In het derde deel van dit advies wordt tenslotte ingegaan op de mededingingsrechtelijke aspecten van de beoogde monopolievorming.

1. Huidige Belgische en EG wetgeving

In de telecommunicatiesector is wetgeving uitgevaardigd waarbij de telecommunicatie-eindapparatuur uit het monopolie van de nationale telecommunicatie-instellingen werd gelicht. Deze wetgeving, die haar oorsprong vindt in een EG-initiatief, wordt hierna kort toegelicht. Tevens wordt onderzocht of deze wetgeving nu reeds kan worden toegepast op het kabelnetwerk en op de decoders, in het kader van hun huidige functies die beperkt zijn tot de distributie en decodering van radio- en televisiesignalen.

Met de publicatie van haar Groenboek in 1987 (COM (87) 290), heeft de Commissie het startsein gegeven voor een verregaande liberalisering van de telecommunicatiesector. Een van de eerste maatregelen die de Commissie in het kader van dit beleid genomen heeft, had betrekking op de liberalisering van de telecommunicatie-eindapparatuur (Richtlijn van de Commissie 83/301/EEG van 16 mei 1988 betreffende de mededinging op de markten van telecommunicatie-eindapparatuur, Pb. 1988,

L131/73). In de betrokken periode vielen deze markten in de meeste Lid-Staten immers nog onder het monopolie van de nationale telecommunicatie-instellingen. Door deze maatregel wenste de Commissie de exclusieve rechten van deze instellingen te beperken tot het uitbouwen en exploiteren van het telecommunicatienetwerk.

De richtlijn stelt de markt voor telecommunicatie-eindapparatuur open voor mededinging. De richtlijn staat echter wel toe dat de eindapparatuur moet voldoen aan technische specificaties en dat bepaalde voorwaarden worden opgelegd aan de ondernemingen die eindapparatuur aansluiten, opstarten en onderhouden. Op basis van de richtlijn moet de definitie van deze regels en de controle op de toepassing ervan echter in handen zijn van een onafhankelijke instelling die zelf niet op de betrokken markten aanwezig is.

Richtlijn 88/301/EEG definieert eindapparatuur als volgt:

"de apparaten die voor overbrenging, verwerking of ontvangst van informatie direct of indirect op de eindpunten van een openbaar telecommunicatienet zijn aangesloten. Een aansluiting is indirect wanneer een apparaat geplaatst is tussen het eindapparaat en het eindpunt van het net. In beide gevallen, direct of indirect, kan de aansluiting geschieden per draad, per optische vezel of via elektromagnetische golven. Eveneens als eindapparaten worden beschouwd de satellietontvangst-stations die niet op het openbare net van een Lid-Staat aangesloten zijn."

Het leidt geen twijfel dat de decoder onder deze definitie van eindapparatuur kan worden gebracht. De richtlijn bevat echter geen definitie van het begrip "openbaar telecommunicatienet", en daardoor is het niet uitgemaakt of de beginselen van de richtlijn ook van toepassing zijn op de eindapparatuur die wordt aangesloten op een kabel-distributienetwerk. Het Belgisch recht is echter meer expliciet in dit verband.

De wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven heeft de hierboven vermelde richtlijn omgezet in Belgisch recht (B.S. 27 maart 1991). Artikel 93 van deze wet schaft de exclusieve rechten af, die voorheen in het voordeel van de R.T.T. bestonden, en liberaliseert het ter beschikking stellen van eindapparatuur, het aansluiten ervan **op de openbare telecommunicatiestructuur**, evenals het in dienst stellen en onderhouden van deze apparaten,

Artikel 68 van de wet definieert het begrip "openbare telecommunicatie-infrastructuur" als volgt:

"het geheel van uitrustingen met daarbijhorende middelen, die het openbaar domein overschrijden en die bestemd zijn voor de telecommunicatie met uitzondering van deze bestemd

voor de radio-omroepdienst en de radio- en teledistributienetten.

Dit geheel wordt begrensd door daartoe behorende aansluitpunten, met inbegrip van de aansluitingen op buitenlandse telecommunicatie-infrastructuur." (eigen onderlijning)

Alhoewel de decoder, net zoals onder de richtlijn, onder de definitie valt van het begrip "eindapparatuur", zoals omschreven in artikel 68 van de wet, is, door de nauwe omschrijving van het begrip "openbare telecommunicatie-infrastructuur", het principe van de liberalisering die de wet van 21 maart 1991 beoogt te bewerkstelligen niet van toepassing op eindapparatuur zoals decoders, die op kabeldistributienetwerken wordt aangesloten, tenminste indien deze netwerken zich beperken tot de overbrenging van radio- en televisiesignalen.

Theoretisch gezien zou men de richtlijn in dit opzicht ruimer kunnen interpreteren, omdat zij het begrip "openbaar telecommunicatienet" niet definieert. Men kan echter aannemen dat de Europese wetgever bij het opstellen van de richtlijn enkel de telecommunicatienetwerken in de klassieke zin van het woord op het oog had, en niet de kabeldistributienetwerken.

Om deze redenen kan men aannemen dat de hierboven toegelichte telecommunicatiewetgeving zich wellicht niet verzet tegen een uitbreiding van het monopolie van de kabelmaatschappijen naar de markt van de decoders. Zoals hierna zal blijken, geldt deze conclusie echter enkel voor de huidige toepassingen van kabelnetwerk en decoders in de sector van distributie van radio- en televisieprogramma's.

2. Uitbreiding van de functies van het kabelnetwerk naar de telecommunicatiesector

Het moment is niet veraf meer dat de kabelnetwerken volwaardige telecommunicatiediensten zullen kunnen aanbieden in concurrentie met de bestaande telecommunicatienetwerken. Van zodra de kabelmaatschappijen zich op dit terrein begeven, dient de decoder te worden beschouwd als een eindapparaat op een openbaar telecommunicatienet in de zin van richtlijn 88/301/EEG. Ook de bepaling van de Belgische wet die het principe van de liberalisering van de markten van eindapparatuur niet toepasselijk acht in het geval van kabelnetwerken kan wellicht niet meer worden ingeroepen omdat deze netwerken zich in dat geval niet meer zullen beperken tot pure radio- en televisiedistributie.

De huidige Belgische en EG telecommunicatiewetgeving die telecommunicatie-eindapparatuur uit het monopolie van de netwerk-exploitant heeft gelicht zou zich dus verzetten tegen een monopolievorming vanwege de kabelmaatschappijen op de

decoder-markt, indien de decoders zouden worden aangewend voor telecommunicatie-doeleinden.

3. Toepassing van de beginselen van de huidige telecom-municatiewetgeving bij analogie en beginselen van mededingingsrecht

De richtlijn en de Belgische wet zijn, in hun huidige versie, niet zonder belang voor de voorliggende problematiek, omdat zij duidelijk een tendens weergeven, zowel- op Europees als op Belgisch vlak. De argumenten als zou de decodeerapparatuur integraal deel uitmaken van het kabelnetwerk kunnen vergeleken worden met gelijklopende argumenten die de nationale telecommunicatie-instellingen destijds, en met weinig succes, ontwikkeld hebben om hun monopolie op de telecommunicatie-eindapparatuur in stand te houden.

In de sector van de kabeldistributie ontbreekt echter momenteel gelijkaardige wetgeving als deze die bestaat in de telecommunicatiesector. De Commissie heeft echter het voornemen geuit om in 1995 een Groenboek te lanceren dat de principes zou bevatten van haar toekomstig beleid inzake telecommunicatie-infrastructuur en kabeltelevisienetten (zie Resolutie van de Raad van 22 juli 1993, Pb. 1993, C213/1 en Mededeling van de Commissie, Pb. 1993, C235/23). Men kan ervan uitgaan dat de Commissie op het vlak van de eindapparatuur gelijkaardige wetgeving zal uitvaardigen zoals ze dat destijds heeft gedaan voor de telecommunicatie-eindapparatuur.

Bij het ontbreken van wetgeving, moet elke poging van de kabeldistributiemaatschappijen om een monopolie inzake kabel-eindapparatuur te verwerven worden onderzocht in het licht van de algemene principes van mededingingsrecht, met name het principieel verbod van misbruik van machtspositie (artikel 86 EG-Verdrag en artikel 3 van de Belgische wet van 5 augustus 1991 op de bescherming van de economische mededinging, B.S. 11 oktober 1991). Er bestaat in dit verband relevante rechtspraak op EG vlak, die hieronder besproken wordt. Deze rechtspraak geldt *mutatis mutandis* bij de interpretatie van de Belgische mededingingswet, gelet op de gelijklopende formulering van de verbodsbepaling, en de uitdrukkelijke wil van de wetgever om, in het licht van de rechtszekerheid, de Belgische wet op dezelfde manier als het EG mededingingsrecht te interpreteren.

Een vaste EG rechtspraak veroordeelt als een misbruik van machtspositie de situatie waarbij een onderneming van haar dominante positie in één markt gebruik maakt om een gelijkaardige positie te veroveren op een nevenmarkt, zonder dat daar een objectieve reden voor is (CBEM t. CLT en IPB, zaak 311/84, Jurispr. 1985, 3261, 3278).

De kabelmaatschappijen genieten *de facto* van een monopolie inzake de kabelnetwerken, en ze streven er naar om dit monopolie uit te breiden naar een afgescheiden markt, die nauw

met de eerste markt verbonden is. Dat de decoder-markt een afgescheiden markt is blijkt uit het feit dat de decoders momenteel door derde partijen worden aangeboden, zonder dat dit trouwens tot technische problemen aanleiding geeft.

Indien de kabelmaatschappijen concrete stappen ondernemen om de decoder-markt te monopoliseren, b.v. door gebruikers te verplichten een decoder bij hen af te nemen, kunnen ze enkel aan een toepassing van artikel 86 van het EG Verdrag of artikel 3 van de Belgische mededingingswet ontsnappen, indien ze hun streven naar een monopolie op de decoder-markt op **objectieve** wijze kunnen motiveren. Gelet op het feit dat de decoders nu reeds vrij verkrijgbaar zijn, en in het licht van de analoge toestand op de markt van de telecommunicatie-eindapparatuur (zie trouwens voor een toepassing in deze sector, GB-INNO-BM, zaak C-18/88, Jurispr. 1991, I-5941, I-5980), lijkt het daarom zeer moeilijk, om niet te zeggen uitgesloten, dat de kabelmaatschappijen in deze bewijsvoering zullen slagen.

De praktijk waarbij de kabelmaatschappijen de decodeer-apparatuur onder hun monopolie zouden proberen te brengen is dus aanvechtbaar op grond van artikel 86 van het EG-Verdrag en/of artikel 3 van de wet van 5 augustus 1991 op de bescherming van de economische mededinging, tenzij deze ondernemingen de objectieve noodzaak van dit monopolie kunnen aantonen (quod non).

4. Besluit

Voor wat het huidig gebruik van het kabelnetwerk en de decoders betreft, verzet de bestaande telecommunicatiewetgeving zich niet tegen de uitbreiding van het monopolie van de kabelmaatschappijen op de markt van de decoders. Indien de kabelnetwerken echter telecommunicatiediensten gaan aanbieden, kan men stellen dat de bestaande telecommunicatie-wetgeving, die een splitsing doorvoert tussen netwerk en eindapparatuur, de beoogde monopolievorming in de weg staat. Men kan zich trouwens in de nabije toekomst verwachten aan wetgeving over de liberalisering van eindapparatuur op kabelnetwerken, conform de beginselen in de bestaande telecommunicatiewetgeving.

Naast deze wettelijke gronden, verzet in ieder geval de rechtspraak van artikel 86 van het EG Verdrag en artikel 3 van de wet van 5 augustus 1991 in verband met het misbruik van een machtspositie zich tegen initiatieven waarbij de kabelmaatschappijen zouden proberen de decoder-markt te monopoliseren.

*

* *

DE BANDT, VAN HECKE & LAGAE

Wij hopen dat deze brief uw vragen beantwoordt. Indien U echter bijkomende vragen heeft in dit verband, aarzel dan niet om ons te contacteren.

Met oprechte hoogachting,

Koen Platteau

Patrick Peeters

WILMER, CUTLER & PICKERING

RUE DE LA LOI 15 WETSTRAAT

B- 1040 BRUSSELS

TELEPHONE (32) (2) 23 1-0903

FACSIMILE (32) (2) 230-4322

WASHINGTON
LONDON
BRUSSELS
BERLIN

January 27, 1994

Greta de Leenheer
Cable Manager
FilmNet International NV
Avenue du Péage 97
B-1932 Brussels

Dear Greet:

As you requested, we have reviewed the legality under European Community law of legislation that would grant cable operators in Flanders a monopoly on decoder boxes and associated subscriber management services. In the attached memorandum, we conclude that such legislation would likely face severe challenge on several European Community law grounds.

As discussed in detail in our memorandum, since most cable operators are public companies and all cable operators have exclusive rights to provide cable operations in their territory, any legislative measure taken with regard to cable operators must comply with Article 90 of the EC Treaty. On the basis of Article 90, taken in conjunction with Articles 30, 59, and 86, a grant to cable operators of a monopoly on decoder boxes and subscriber management services ("SMS") would be likely to be found incompatible with the EC Treaty as (i) a restriction on the free movement of goods; (ii) a restriction on the free provision of services; and (iii) an abusive extension of the dominant position of cable operators.

In addition, a measure granting cable operators a monopoly on decoders&MS operations could be challenged on the independent grounds that it (i) infringes the obligation of the Flemish Community to give full effect to the competition rules of the EC Treaty, in violation of Articles 5(2), 3(g), and 86; and (ii) creates an illegal State import monopoly in violation of Article 37.

Please feel free to call us if you have questions or comments concerning our memorandum.

With best regards,

W. Scott Blackmer
Christian Duvernoy

Attachment

cc(w/att.): Carter Eltzroth, Esq.
General Counsel Benelux
FilmNet International NV

WILMER, CUTLER & PICKERING
RUE DE LA LOI 15 WETSTRAAT
B- 1040 BRUSSELS

TELEPHONE (32) (2) 23 1-0903
FACSIMILE (32) (2) 230-4322

WASHINGTON
LONDON
BRUSSELS
BERLIN

January 27, 1994

MEMORANDUM FOR FILMNET BELGIUM

Subject: Compatibility With European Community Law of a Grant to Cable Operators of a Monopoly on Decoder Boxes and Associated Subscriber Management Services

You have asked us to review the legality under European Community law of legislation that would grant cable operators in Flanders a monopoly on decoder boxes and associated subscriber management services. We conclude that such legislation is incompatible with the EC Treaty on several grounds.

As we discuss below, since most cable operators are public companies (*intercommunales* and *gemengde intercommunales*) and all cable operators have exclusive rights to provide cable operations in their territory (*intercommunales*, *gemengde intercommunales* and *privé-concessies*), any legislative measure taken with regard to cable operators must comply with Article 90 of the EC Treaty. On the basis of Article 90, taken in conjunction with Articles 30, 59, and 86, a grant to cable operators of a monopoly on decoder boxes and subscriber management services ("SMS") would be likely to face significant legal difficulties as (i) a restriction on the free movement of goods; (ii) a restriction on the free provision of services; and (iii) an abusive extension of the dominant position of cable operators.

In addition, a measure granting cable operators a monopoly on decoders/SMS operations could be challenged on the independent grounds that it (i) infringes the obligation of the Flemish Community to give full effect to the competition rules of the EC Treaty, in violation of Articles 5(2), 3(g), and 86; and (ii) creates an illegal State import monopoly in violation of Article 37.

I. Factual Background

We understand that over 90% of Flemish households are connected to cable networks. These households receive practically all their television programming via cable. Flemish communes provide service themselves to about 35% of households through municipally-owned cable distribution companies (*intercommunales*). Another 65% of households in Flanders receive cable service from communes in partnership with private

contractors. In such mixed arrangements (*gemengde intercommunales*), the private partners have been granted the special or exclusive rights to install and operate the cable network, but the commune retains formal control over decisions on such matters as programming. Like *intercommunales*, *gemengde intercommunales* are organized as public law entities and are controlled by the *communes*.^{1/} In practice, one company -- Electrabel -- dominates most of these networks. Finally, about 3% of households in Flanders receive cable service from private companies that have been awarded the entire cable concession outright by the commune (*privé-concessies*).

FilmNet Belgium is in the business of providing pay-TV programming to consumers. FilmNet also provides pay-TV decoder boxes to customers, maintains these installations, and manages pay-TV subscriptions (Subscriber Management Services). FilmNet connects its decoders to the termination points of cable networks on the customer's premises.

Flemish cable operators apparently have decided that they would like to reserve the decoder and associated SMS markets for themselves. We understand that the cable operators are seeking legislation from the Flemish Community that would define the "cable network" to include any decoder boxes connected to that network. In effect, such legislation would give the cable operators a statutory monopoly on the provision of decoder boxes and SMS.

II. Legal Analysis

A. Infringement of Article 90(1) in Conjunction with Articles 30, 59, and 86 of the EC Treaty

Article 90(1) of the EC Treaty specifically prohibits the Member States from enacting or maintaining in force any measures contrary to the EC Treaty rules in the case of public undertakings or undertakings to which a Member State has granted special or exclusive rights. Three elements are required to trigger this prohibition: (i) A State measure (ii) taken with regard to a public undertaking or one holding special or exclusive rights (iii) that infringes the Treaty rules.

1. State Measure

As a legislative measure enacted by the Flemish Community, a law that effectively grants cable operators a monopoly on decoder boxes clearly would constitute a "State measure" within the meaning of Article 90(1).^{2/}

^{1/} See the Law of December 22, 1986 Concerning the Intercommunales, Moniteur Belge, June 26, 1987.

^{2/} See Case 18/88, RTT v. GB-Inno-BM, [1991] ECR I-5941, point 20 at I-5980 (measures within the meaning of Article 90(1) include legislative, regulatory, and administrative acts).

2. Public Undertaking/Undertaking Holding Exclusive Rights

Cable operators in Flanders fall within the scope of Article 90(1) both because they (i) are controlled by Flemish municipalities (*intercommunales* and *gemengde intercommunales*); and (ii) have been granted special or exclusive rights to install and operate cable networks within a defined territory (*intercommunales*, *gemengde intercommunales*, and *privé-concessies*).^{3/} As such, cable operators are public undertakings and/or hold “special or exclusive” rights within the meaning of Article 90(1).

3. Infringement of the EC Treaty Rules

Granting cable operators a monopoly on the provision, installation, management, or maintenance of decoder boxes and the provision of associated subscriber management services would violate Article 90(1) in conjunction with at least three separate and independent Treaty rules -- those contained in Articles 30, 59, and 86 of the EC Treaty.

Infringement of Article 90(1) in Conjunction with Article 30. Granting cable operators an exclusive right to furnish, connect, and maintain decoder boxes would violate Article 30 of the EC Treaty in conjunction with Article 90(1). Such a measure would restrict the free movement of goods within the Community because it would prevent all other companies from marketing decoder boxes, restrict consumer choice, **and** impede technological development.

Article 30 prohibits “quantitative restrictions on imports and **all** measures having equivalent effect.” In its landmark judgment in *Terminal Equipment*, the Court of Justice of the European Communities held that exclusive rights granted by EC Member States to telecommunications operators for the importation, marketing, connection, bringing into service of telecommunications terminal equipment, and maintenance of such equipment violate Article 30.^{4/} The Court made this finding on the following grounds:

- exclusive importation and marketing rights prevent suppliers of terminals from selling their products to consumers;
- monopoly rights to the provision of terminals are likely to lead to restrictions on consumer choice, terminal quality, and technological progress;
- a holder of exclusive rights concerning the connection, bringing into service, and maintenance of terminal equipment is unlikely to perform or have an incentive to perform these services reliably for every type

^{3/} See Case 155/73, *Sacchi*, [1974] ECR 409, and Case C-260189, *ERT*, [1991] ECR I-2925, in which the Court of Justice held that the grant of an exclusive right to transmit radio and television broadcasts falls within Article 90(1).

^{4/} Case C-202188, *France v. Commission* (“*Terminal Equipment*”), [1991] ECR I-1223, points 37 and 43 at 1268-1269.

of available terminal equipment; as a result, the provider of the equipment must have the right to offer these services himself. Indeed, without a right to perform these services, a terminal equipment provider would be unable to market his equipment on a competitive basis.

The Court concluded from this analysis that the exclusive rights concerning terminal equipment restricted intra-Community trade in violation of Article 30.

Precisely the same analysis applies to decoder boxes. Granting cable operators an exclusive right to furnish, connect, and maintain decoder boxes would both (i) put an end to the ability of other economic operators to market such devices on a competitive basis and (ii) restrict consumer choice, decoder quality, ‘and technological development in violation of Article 30 of the EC Treaty in conjunction with Article 90(1).

Infringement of Article 90(1) in Conjunction with Article 59. Granting cable operators an exclusive right to connect and maintain decoder boxes and operate subscriber management services for pay-TV would violate Article 59 of the EC Treaty in conjunction with Article 90(1). Such a measure would restrict the free provision of services by preventing other economic operators from offering services related to the provision of decoder boxes (connection, maintenance, and SMS) and inhibiting the development of sophisticated cross-border services over the cable network.

Article 59 prohibits restrictions on the freedom to provide services within the Community. In its judgment in *Telecommunications Services*, the Court of Justice confirmed the Commission’s finding that the exclusive right of a Member State telecommunications operator to provide telecommunications services (other than the basic telephone service) infringes Article 59.^{5/} The Commission made this finding in its *Telecommunications Services Directive*^{6/} on the basis of the following analysis:

- Through their exclusive rights, telecommunication network operators prohibit other companies from connecting their equipment to the switched telephone network to offer telecommunications services;
- These prohibitions restrict the provision to or from other Member States of such advanced services as

remote data-processing;

transactions services such as teleshopping and telereservations;
and

^{5/} Joined Cases C-271, C-28 1, and C-289190, *Spain v. Commission* (“*Telecommunications Services*”), [1992] ECR I-5833, points 18-21 at I-5864-5865. .

^{6/} Commission Directive 90/388 (“*Telecommunications Services Directive*”), O.J. No. L 192, 24 July 1990, p . 1 0 .

teleaction services such as telemetry and remote monitoring;

- As a result, the network operators' exclusive rights infringe Article 59 in conjunction with Article 90.

Again, the same analysis applies to decoder services. Granting cable operators an exclusive right to connect and maintain decoder boxes and operate SMS for pay-TV services would put an end to the ability of other economic operators to offer decoder box connection and maintenance services. Second, private companies would no longer be able to offer the sophisticated remote data processing and teleaction services they now do as part of their SMS operations. And third, private companies could no longer compete for the provision of SMS service to consumers. This key growth service sector, characterized by the **individualized** management of consumer purchases of pay-TV and video-on-demand, would be wholly withdrawn from the competitive economic domain.

Infringement of Article 86(1) in Conjunction with Article 86. Granting cable operators a monopoly on decoder boxes and SMS operations would infringe Article 86 of the EC Treaty in conjunction with Article 90. Such a measure would extend the cable operators' exclusive right to run the cable network to the neighboring competitive market for the provision of decoder boxes and pay-TV SMS in violation of the Treaty rules.

Article 86 prohibits a dominant company from abusing its position. By definition, a company that holds a legal monopoly in a particular market is dominant on that market? In *Télémarketing*, the Court of Justice held that

"[A]n abuse of a dominant position within the meaning of Article 86 is committed where, without any objective necessity, an undertaking holding a dominant position on a particular market reserves to itself or to an undertaking belonging to the same group an ancillary activity which might be carried out by another undertaking as part of its activities on a neighbouring but separate market, with the possibility of eliminating all competition from such undertaking."^{8/}

Télémarketing concerned an attempt by the Luxembourg TV station RTL to monopolize the provision of telephone marketing services on its station. RTL held a legal monopoly on television broadcasting in Luxembourg. The Belgian company CBEM had concluded a contract with RTL for the exclusive right to offer telephone marketing services on RTL channels. An advertiser would run a promotion on RTL that included a telephone number to call for more information. CBEM provided the telephone lines, teams of operators, and management of the telemarketing campaign. At the end of its contract with

^{7/} Case C-18188, *RTT v. GB-ho-BM*, point 17; Case C-41/90, *Höfner*, point 28; Case C-260189, *ERT*, point 31.

^{8/} Case 311/84, *CBEM v. CLT and IPB ("Télémarketing")*, [1985] ECR 3261, point 27 at 3278.

CBEM, RTL announced to advertisers that from now on, its exclusive agent would have the sole right to operate the telemarketing services that formerly had been provided by CBEM.

The Court of Justice **held that** this insistence by RTL that advertisers deal only with its own telemarketing operation agent constituted an abuse of RTL's dominant position in the supply of television broadcasting services. By denying other telemarketers access to its TV broadcast services, RTL was attempting to monopolize a market that was separate from the market for TV broadcasting, but that depended on TV broadcasting as an indispensable input.

The same analysis would apply to an attempt by cable operators to monopolize the decoder box/SMS market. On the basis of the exclusive rights they hold under Belgian law, cable operators are dominant in their respective local or regional markets for the distribution of television programming. Decoder box/SMS providers require access to these distribution channels in order to offer decoder boxes and SMS to their customers. A cable operator would be abusing its dominant position on the market for the distribution of television programming if it were to refuse a decoder box/SMS provider access to its cable distribution network. By denying others such access in order to reserve the provision of decoders to itself, a cable operator would be monopolizing a market that was separate from the market for cable TV distribution, but that depended on access to cable distribution services as an indispensable input. As the Court of Justice held in *RTT v. GB-Inno-BM*, where such an abuse results from a Member State measure, then that measure violates Article 90(1) in conjunction with Article 86.^{9/} Thus, the grant of exclusive rights for the provision of decoder boxes and SMS to a cable company that already holds the exclusive right to provide cable TV distribution services would infringe these Treaty rules.

B. Nonapplicability of Article 90(2)

The grant of a monopoly on decoder box/SMS operations to cable companies would not fall within the exception to Article 90(1) that is provided by Article 90(2). This is because the cable operators do not require exclusive control over decoder box/SMS operations in order to fulfil the television distribution tasks with which they have been entrusted.

Article 90(2) exempts an undertaking entrusted with the operation of services of a general economic interest from full application of the Treaty rules to the extent that such application would prevent the undertaking from performing the particular tasks it has been assigned. This exception applies only so long as the development of trade is not affected contrary to the interests of the Community.

The distribution of television programming by cable could be argued to constitute a "service of general economic interest" within the meaning of Article 90(2).^{10/}

^{9/} *RTT v. GB-Inno-BM*, point 21 at I-5980.

^{10/} See Case 155/73, *Sacchi*, [1974] ECR 409; Case C-260/89, *ERT*, [1991] ECR I-2925.

Thus, assuming that cable distributors fall within Article 90(2), the key issue is whether they are prevented from fulfilling their TV distribution task because they do not have exclusive control of the provision of decoder boxes/SMS operations.

De facto, it is clear that this is not the case. By virtue of the exclusive rights for the provision of cable distribution that they already hold, cable operators have successfully financed the installation and-operation of a cable network in Belgium that offers more than 90% of households cable distribution of radio and TV programs. Cable operators have enjoyed this success without a monopoly on the decoder box/SMS market, which has remained open to competition on the part of private undertakings.

De jure, cable operators cannot successfully invoke Article 90(2) to justify a monopoly on decoder boxes/SMS operations. As the Court of Justice recently held in *Corbeau*, Article 90(2) allows a Member State to prevent independent operators from “cream-skimming” profits from an undertaking charged with the performance of a service of general interest.^{11/} That is not the issue here, since decoder/SMS providers do not seek to offer cable television service at all, much less to favored customers; nor do they seek to offer decoder/SMS service only to selected areas. Rather, they seek to offer decoders to consumers who already have cable service and who will continue to obtain cable service from the monopoly providers.

Moreover, as the Court continued in *Corbeau*, Article 90(2) cannot be invoked to exclude a specific service from competition that:

- Is separable from the service of general interest;
- Fulfills particular consumer needs;
- Requires the provision of supplementary service elements not offered by the traditional service; and
- Does not threaten the financial equilibrium of the service of general economic interest.^{12/}

Application of this test to the provision of decoder boxes and SMS clearly shows that these services cannot be excluded from competition on the basis of Article 90(2):

- Decoder box provision/SMS operations are separate from cable distribution services;

^{11/} *Case C-320/91, Corbeau*, [1993] ECR I-2533, point 18 at I-2569.

^{12/} *Corbeau*, point 19 at I-2569.

- Decoder box provision/SMS operations fulfil a specific consumer demand for pay-TV services that is not satisfied by the general (non-pay) programming available on the cable network;
- The provision of decoder boxes/SMS operations requires supplementary service elements not offered by traditional cable distribution services; and, most importantly,
- The provision of decoder boxes/SMS operations does not threaten the financial equilibrium of cable distribution services. Indeed, cable services are required as an input to the provision of decoder boxes and SMS. Far from encroaching on the monopoly services furnished by cable operators, providers of decoder boxes and SMS actually stimulate demand for cable service -- a customer wishing to subscribe to a pay-TV channel in Belgium requires a subscription to cable services (for the usual fee) before that customer can request the hook-up of a decoder box.

This analysis can result in only one conclusion: Excluding or restricting competition on the market for the provision of decoder boxes and SMS cannot be regarded as necessary to protect a service of general economic interest within the meaning of Article 90(2).

Indeed, the Court of Justice already has made the same finding in *RTT v. GB-Inno-BM* with regard to the analogous market of telecommunications terminal equipment.^{13/} The Court there noted that the production and sale of terminal equipment falls within the competitive domain. Network operators do not need to reserve this market to themselves either to provide telecommunications services or to protect their networks. (An essential requirement such as protection of the network from harm could be ensured through the adoption of technical specifications and a type-approval procedure for terminals.)^{14/} Again, exactly the same findings should apply to the decoder box market.

C. Infringement of Articles 3(g), 5(2), and 86 of the EC Treaty

By granting cable operators a monopoly on decoder boxes and SMS operations, the Flemish authorities would deprive the Treaty rules on competition of their effectiveness in violation of Article 5(2) of the EC Treaty, read in conjunction with Articles 3(g) and 86. Such a grant of monopoly rights to cable operators would put them in a position of dominance on the decoder market that they could not have attained themselves without infringing Article 86 of the EC Treaty.

^{13/} *RTT v. GB-Inno-BM*, point 22 at I-5980 to 5981.

^{14/} *Id.*

Article 5(2) imposes a duty on Member States to refrain from taking any measure that could jeopardize attainment of the goals of the Treaty. Article 3(g) of the EC Treaty (formerly Article 3(f) of the EEC Treaty) lists the creation of a system of undistorted competition within the common market as one of the fundamental goals of the Treaty. Finally, Article 86, as discussed above, prohibits companies from abusing a position of dominance that they may enjoy. In *Inno v. ATAB*, the Court of Justice held that Articles 5(2), 3(g), and 86, when taken in conjunction with one another, prohibit a Member State from adopting a legislative measure that would create a situation that an undertaking could not have achieved on its own initiative without abusing its dominant positions'

As discussed above, the Court of Justice established in *Telemarketing* that it is an abuse within the meaning of Article 86 for an undertaking in a dominant position on one market to reserve to itself an ancillary activity that might be carried out by another undertaking on a neighboring but separate market. We have already shown that this principle would apply to an attempt by cable operators to monopolize the decoder and SMS market by refusing decoder providers access to their cable networks. Applying the *Inno* principle in this context, it must be concluded that legislation that would grant cable operators the exclusive right to provide decoder boxes and SMS would contravene Articles 5(2) and 3(g) read in conjunction with Article 86.

D. Infringement of Article 37 of the EC Treaty

Granting cable operators an exclusive right to supply decoder boxes may well infringe Article 37 of the EC Treaty. Article 37 requires the Member States to adjust any State monopoly of a commercial character -- or any monopoly delegated by the State to others -- in order to put an end to discrimination in the procurement and marketing of goods from other Member States. In a landmark judgment in 1976, the Court of Justice of the European Communities held that an exclusive right to import manufactured goods constitutes *per se* discrimination in violation of Article 37.^{16/}

Based on this judgment, the European Commission has successfully invoked Article 37 in order to bring an end to the exclusive rights of a number of European PTTs to import and supply terminal equipment.^{17/} In a case against Belgium, the Commission noted that a monopoly on the importation and supply of certain modems and telex terminals violated Article 37 because the monopoly

- denied users the ability to benefit from rapid technological developments by preventing them from choosing the equipment that best suits their needs; and

^{15/} Case 13/77, [1977] ECR 2115.

^{16/} Case 59/75, *Pubblico Ministero v. Manghera*, [1976] ECR 91, point 12 at 101.

^{17/} See Commission Press Release IP/87/604 (December 23, 1987)(exclusive rights of Belgian, Italian, and Dutch PTTs to import and supply low-speed modems and telex terminals infringe Article 37); 15th Report on Competition Policy, points 260-261(1985)(exclusive right of German PTT to import and supply cordless phones and modems violates Article 37).

- prevented equipment suppliers from other Member States from obtaining direct access to the Belgian market.^{18/}

In a similar fashion, granting cable operators a monopoly on the importation and supply of decoder boxes could infringe Article 37. Such a monopoly would prevent customers from choosing the decoder that suited them best. It would also prevent equipment suppliers from selling directly on the Belgian market.

The Court of Justice has held that Article 37 only applies to monopolies through which State authorities are in a position to supervise, determine, or influence trade between Member States.^{19/} But because the communes arguably would be in such a position -- at least with regard to decoder-boxes provided by *intercommunales* and *gemengde intercommunales* -- Article 37 should apply. In its judgment in *Bodson*, the Court expressly observed that Article 37 “covers a situation in which the monopoly in question is operated by an undertaking or group of undertakings, or by the territorial units of a State such as communes.”^{20/}

Wilmer, Cutler & Pickering

^{18/} Commission Press Release, *supra* note 15.

^{19/} Case 30/87, *Bodson v. Pompes Funèbres des Régions Libérées*, [1988] ECR 2479, point 13 at 2511.

^{20/} *Id.*